

Møteinnkalling

Utvalg:	Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Møtested:	Limingen gjestegård, Røyrvik
Dato:	10.06.2025
Tidspunkt:	10:00 – 14:00

Eventuelt forfall meldes snarest på epost til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere varsel.

Medlem eller innkalt varamedlem skal i god tid før møtet melde fra til styreleder om forhold som gjør eller kan gjøre at man er inhabil i en sak som foreligger til behandling på møtet. Dersom styreleder kommer til at det er grunn til å anta at medlemmet vil måtte fratre som inhabil, varsles sekretariat om dette, slik at varamedlem kan innkalles.

27.05.2025
Ellen Schjølberg
styreleder

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
	Styresak		
ST 7/2025	Godkjenning av innkalling og sakliste		
ST 8/2025	Referatsaker		
RS 2/2025	Innvilget - Austre Tiplingan landskapsvernområde - dispensasjon for bruk av snøscooter for transport av varer til hytte på gnr. 28 bnr. 2 fnr. 7 - Kjell Haugum.		2025/3674
RS 3/2025	Vedtak - matrikkelført retting av grense mellom Røyrvik 74/5 og 75/1		2022/3576
RS 4/2025	Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til Miljødirektoratet og nye rutiner som følge av lovendring		2025/89
RS 5/2025	Utredning om verneområdeforvaltere		2025/89
RS 6/2025	Godkjenning - Gbnr. 63/1 - Ferdigattest - Bru over Storelva - Børgefjell Nasjonalpark		2023/8996
RS 7/2025	Børgefjell nasjonalpark - sørsamisk skrivemåte for Børgefjell nasjonalpark - Burkijen vaarjelimmedajve,		2024/6111
RS 8/2025	Børgefjell nasjonalpark - sak 25/61312-2 skiltfornying - fravikssøknad		2024/6111
RS 9/2025	Børgefjell nasjonalpark - sak 25/61312-2 skiltfornying - behandlet fravikssøknad		2024/6111
RS 10/2025	Børgefjell nasjonalpark - sak 25/61312-2 Skiltfornying - avklaring om fravikssøknad		2024/6111
	Styresak		
ST 9/2025	Status nasjonalparkkommune – den enkelte kommune orienterer kort om gjennomføring av tiltak og arbeidet med statusen.		2018/4516
ST 10/2025	Børgefjell nasjonalpark - orienteringer møte 3 - 2025		2018/4516
ST 11/2025	Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan Ivo - søknad om dispensasjon fra verneforskriftene for bruk av helikopter til transport av materialer og verktøy ifb. med vedlikehold av Tiplingen skogstue - Statskog SF		2025/6849
ST 12/2025	Søknad om dispensasjon for transport av ved med helikopter til Simskardhytta - Statskog SF		2025/7232
ST 13/2025	Søknad om dispensasjon for organisert ferdsel i Børgefjell mars 2026 - Lengetur - Tor-Gunnar Skibakk		2023/11568
ST 14/2025	Austre Tiplingan landskapsvernområde - vedtak om tvangsmulkt ved evt. ikke gjennomførte rettinger ihht. krav gitt av Miljødirektoratet		2021/526
ST 15/2025	U.off: offl. § 24 - Sak for vurdering til overtredelsesgebyr	X	2018/756
ST 16/2025	U.off: offl. § 24 - Børgefjell nasjonalpark - overtredelse av verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark	X	2025/5872

**Byrkjje nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte:
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/borgefjell>

Kjell Erik Haugum
Kosseviga 3
4643 Søgne

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2025/3674-2 432.3

Deres ref.

Dato 13.03.2025

Innvilget - Austre Tiplingan landskapsvernområde - dispensasjon for bruk av snøscooter for transport av varer til hytte på gnr. 28 bnr. 2 fnr. 7 - Kjell Erik Haugum.

Det vises til søknad av 12.03.2025. Børgefjell nasjonalparkstyre v/nasjonalparkforvalter har gjort følgende vedtak:

Med hjemmel i verneforskriftens §3, punkt 6.3 a. gis Kjell Erik Haugum dispensasjon til å benytte snøscooter innenfor Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde for transport av varer og bagasje til hytte på gnr. 28 bnr. 2 fnr. 7.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Transport skal skje på snødekt mark etter fast trasé fra Sjønes til hytte ihht. vedlagte kart datert 13.03.2025
- Det gis dispensasjon for 3 turer pr. år.
- Dispensasjonen gjelder for årene 2025, 2026 og 2027.
- Siste kjøredato er 30. april.
- Transporten kan utføres av Vidar Daleng med de vilkår gitt i denne dispensasjon.
- Dispensasjonen er personlig og kan ikke overdras til andre, med unntak for Vidar Daleng.
- Kjørebok skal utfylles før den enkelte tur foretas. En tur regnes pr. snøscooter. Utfylt kjørebok og kjøretillatelsen skal medbringes og fremvises på forlangende ved kontroll.
- Kjørebok skal returneres Børgefjell nasjonalparkstyre etter endt sesong og senest innen 1. juni. Kjørebok for påfølgende sesong blir ikke sendt ut før kjørebok for forrige sesong er returnert.

Mislighold av dispensasjonen og/eller brudd på vilkår satt i denne vil bli vurdert sanksjonert.

Vedtak er fattet av nasjonalparkforvalter etter delegert myndighet gitt av nasjonalparkstyret den 28.05.2014 og etter vedtatte retningslinjer av 08.12.2023, sak 38/2023

Bakgrunn

Kjell Erik Haugum søker om dispensasjon fra verneforskriften for Austre Tiplingan landskapsvernområde for bruk av snøscooter til transport av varer og bagasje fra Sjønes til hytte på gnr. 28 bnr. 2 fnr. 7 ved Austre Tiplingen.

I utgangspunktet er motorisert ferdsel forbudt i landskapsvernområdet. I forbindelse med verneprosessene ble behovet for motorisert ferdsel vurdert, og det ble åpnet for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til bruk av snøscooter til omsøkt formål. Det er ikke åpning for å gi dispensasjon for kjøring til andre formål, f.eks. ren persontransport eller for tilsyn. Nasjonalparkstyret har utarbeidet retningslinjer for behandling av søknader om motorferdsel der det er gitt rammer for vedtak.

Med bakgrunn i verneplanprosessen, tidligere forvaltningspraksis og gitte retningslinjer vurderes derfor kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt (Jf. § 8 i nml.). Førre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer i all hovedsak kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og tillegges liten vekt i denne saken. Transportbehovet er tidligere løst ved bruk av leiekjører. Da dette tilbudet ikke tilbys i området lengre ønsker Haugum å ha egen dispensasjon for så å leie transporttjeneste av andre ettersom Haugum ikke har egen snøscooter. Ut fra dette vil ikke den motoriserte ferdselen innenfor landskapsvernområdet øke ift. dagens nivå ved å innvilge dispensasjonen. Den omsøkte aktiviteten vil ikke medføre noen økt belastning på området og § 10 tillegges derfor liten vekt i denne saken. Hvis den motoriserte ferdselen medfører miljøforringelse av landskapsvernområdet, skal kostnadene med retting og/eller tilbakeførelse bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.). Verneområdeoppsynet har i oppdrag å rapportere eventuelle miljøforringelser som følge av dispensasjonen til nasjonalparkstyret. Bruk av snøscooter på snødekt mark for transport av varer og materialer er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Andre forhold

For ordens skyld vil nasjonalparkstyret gjøre oppmerksom på at tillatelsen er hjemlet i forskrift om vern av Austre Tiplingan landskapsvernområde og gjelder bare innenfor landskapsvernområdets grenser etter fastsatt trase.

Tillatelsen gjelder ikke i forhold til motorferdselloven og forskrift gitt i medhold til denne. Hattfjelldal kommune er dispensasjonsmyndighet til motorferdselloven ift. transport av varer og ved til hytte.

I medhold av forvaltningslovens Kap. VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

- kart med kjøretrase
- kjørebok

Kopi til:

Lars Anders Lorentzen
Gustav Busch Arntsen
Thomas Johansen
HATTFJELLDAL KOMMUNE
STATSKOG SF
RØYRVIK FJELLSTYRE
NAMSKOGAN FJELLSTYRE
STATSFORVALTEREN I NORDLAND
BYRKIJE REINBEITEDISTRIKT

Brinken 11
Kolstadveien 7
Fjordvegen 250
O.T. Olsens vei 3A
Postboks 63 Sentrum
Stadionveien 4
Turistveien 2
Postboks 1405
c/o Tor Enok Larsen
Austfiplingdalsvegen 490

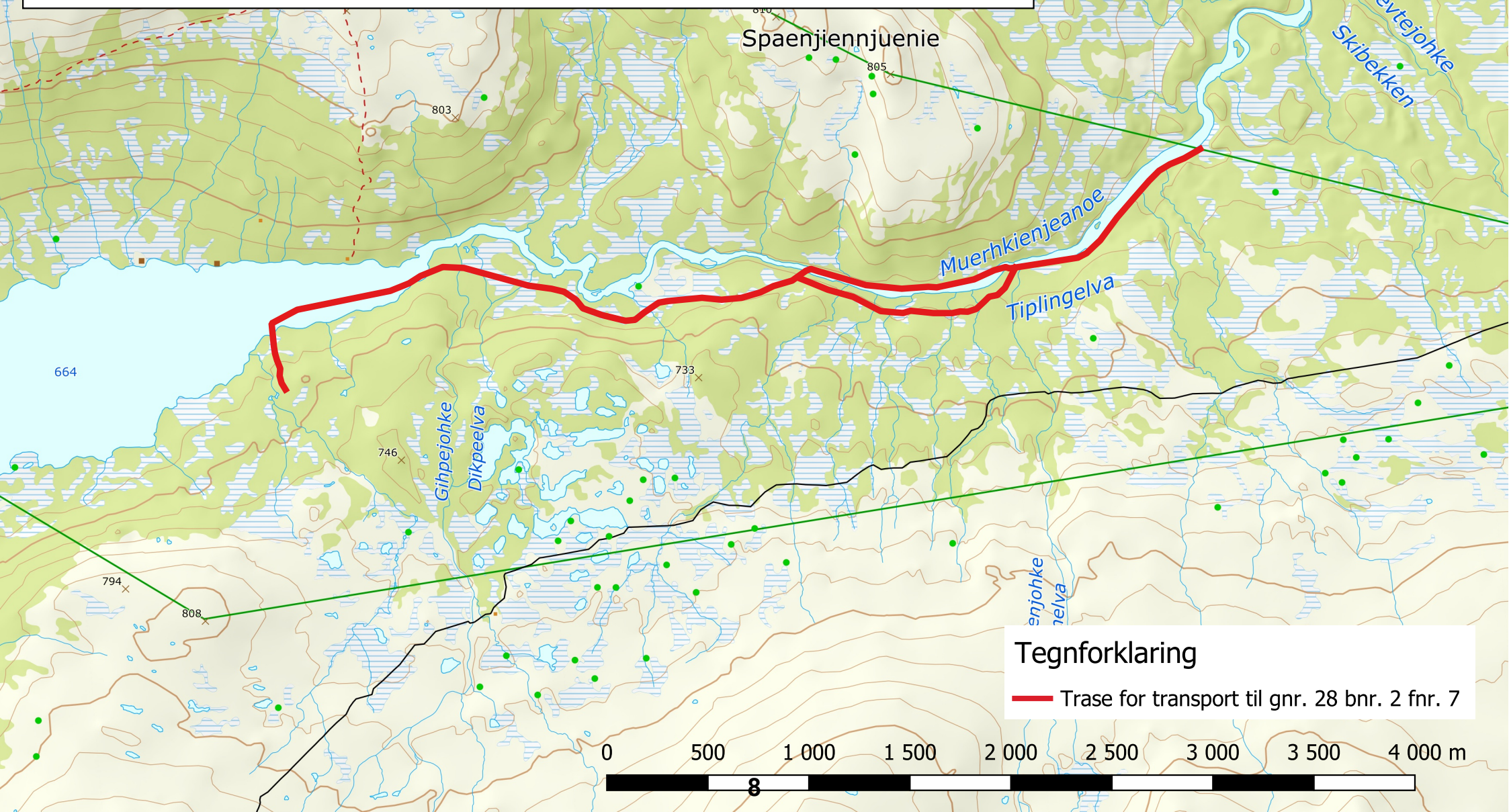
8661 Mosjøen
8986 Vega
9107 Kvaløya
8692 HATTFJELLDAL
7801 NAMSOS
7898 LIMINGEN
7890 NAMSSKOGAN
8002 BODØ
8685 TROFORS

Trase for bruk av snøscooter fra Sjønes til Austre Tiplingen

Fast trase som skal benyttes for bruk av snøscooter til transport av varer og materialer til hytte på gnr. 28 bnr. 2 fnr. 7 ihht gitt dispensasjon i brev av 13.03.2025.

Dispensasjonen er gitt ihht. verneforskriften for Austre Tiplingen landskapsvernområde.

Børgefjell nasjonalparkstyre 13.03.2025

Raarvihken tjälte/Røyrvik kommune
Soejkesje, burrie, eeke/Plan- drift og eiendomsavdelingen

SUNNIVA ØSTVAND MANGELRØD

NAMSVASSVEIEN 1316

7898 LIMINGEN

Vår ref:
2022/399-3

L.nr:
787/2025

Arkiv
74/5 og 75/1

Deres ref:

Dato:
26.02.2025

Matrikkelført retting av grense mellom gnr/bnr 74/5 og 75/1

Statskog ved Morten Aasheim, har sendt brev til Røyrvik kommune med krav om retting av eiendomsgrense mellom gnr/bnr 74/5, hjemmelshavere Sunniva Mangelrød og Per Olav Mangelrød, og 75/1, hjemmelshaver Statskog SF, ved Øverflyen. Bakgrunnen for kravet er utskiftingsprotokoll fra 1938, der kjennelsen sier at Øverflyen skal tilhøre gnr/bnr 74/5.

Røyrvik kommune har på bakgrunn av innsendt krav med dokumentasjon, utført retting i matrikkelen mellom gnr/bnr 74/5 og 75/1 ved Øverflyen.

Fram til rettingen ble foretatt, har grensen gått i rett linje over Øverflyen. Denne grenselinjen har sammenfalt med grensen for Børgefjell Nasjonalpark. Rettingen av eiendomsgrensen påvirker ikke grensen for nasjonalparken. Nasjonalparkgrensen ligger fast til den eventuelt blir endret ved ny verneforskrift, fastsatt av kongen i statsråd.

Det er kun vannområdet som er omfattet av rettingen. Ingenting av fastmark blir endret, bortsett fra to små holmer i Øverflyen som nå blir tilhørende 74/5.

Grensen som er ført i matrikkelen er hentet fra FKB-vann. Denne har en nøyaktighet på 4 meter, men er beskrevet til å følge den fysiske vannkanten.

Dette brevet sendes ut til berørte parter på gnr/bnr 74/5 og 75/1, samt Børgefjell nasjonalpark ved Statsforvalteren i Trøndelag.

Klageadgang

Matrikkelføring av eiendomsgrenser kan påklages etter Matrikkelloven § 46. Klagen skal sendes til Røyrvik kommune. Mer informasjon om klagerett finner du på www.royrvik.kommune.no/klagerett.

Skjema i papirformat får du ved henvendelse til Røyrvik kommune.

Med hilsen

Morten Neergard
Raeriestæjja kaarhte/ Rådgiver kart

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Eksterne kopimottakere:
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

7734

STEINKJER

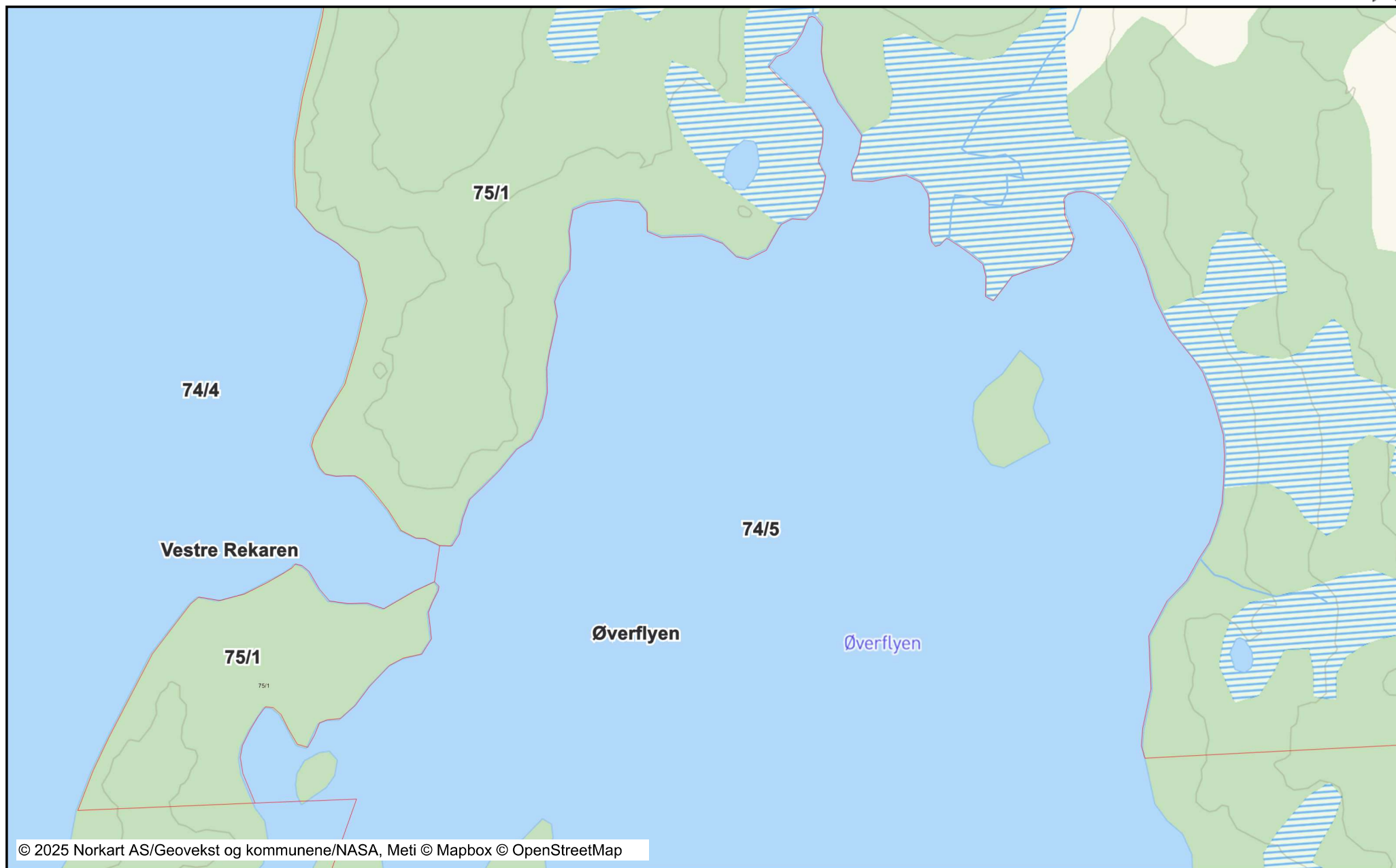
Kartutsnitt over Øverflyen

Dato: 26.02.2025

Målestokk: 1:2500

Koordinatsystem: UTM 32N

Det tas forbehold om riktigheten eller fullstendigheten av opplysningene i de
Det kan ikke rettes krav som følge av at disse opplysningene benyttes som

Statsforvalterne
Nasjonalpark- og verneområdestyrer

Trondheim, 10.03.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8483

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

På grunn av endringer i naturmangfoldloven som trådte i kraft fra 1. januar 2025 er det ved kongelig resolusjon 28. februar 2025 fastsatt oppdatert delegering av myndighet etter nærmere angitte bestemmelser i naturmangfoldloven til Klima- og miljødepartementet. I delegeringsvedtak samme dag har Klima- og miljødepartementet fastsatt oppdatert delegering av myndighet til Miljødirektoratet.

Delegeringene trer i kraft 15. mars 2025 og erstatter tidligere delegeringer etter naturmangfoldloven.

Miljødirektoratet fastsetter på bakgrunn av dette ny delegering til av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrene. Ny delegering innebærer ingen endring i hvilken myndighet som legges til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrene.

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Miljødirektoratet til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

Fastsatt av Miljødirektoratet 10. mars 2025 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), kgl.res. 28. februar 2025 nr. 320 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til Klima- og miljødepartementet, og delegeringsvedtak 28. februar 2025 nr. 321 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

1. Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) delegeres til statsforvalterne for følgende bestemmelser:
 - § 20 annet ledd
 - § 21 annet ledd
 - § 69 første ledd
 - § 70 annet ledd

- § 71 første ledd
 - § 72 tredje ledd
 - § 73 første ledd
 - § 73 fjerde ledd
2. Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) delegeres til nasjonalpark- og verneområdestyrer for følgende bestemmelser :
- § 69 første ledd
 - § 70 annet ledd
 - § 71 første ledd
 - § 73 første ledd
 - § 73 fjerde ledd
3. Delegeringene trer i kraft 15. mars 2025. Delegeringene er ikke til hinder for at departementet eller direktoratet kan utøve myndighet etter bestemmelsene.
4. Vedtak 14. januar 2021 nr. 97 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer oppheves.
5. Miljødirektoratets vedtak 29. april 2022 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd til statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrene oppheves.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Hilde Singsaas
direktørdirektør

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Miljødirektoratet

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2148-

18. mars 2025

Oppdrag om utredning om verneområdeforvaltere

Bakgrunn:

Dagens modell for forvaltning av store verneområder ble opprettet i 2010. Bakgrunn for modellen, samt hvordan den er utformet, er nærmere beskrevet i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon for 2010, Prop. 1 S (2009-2010), side 224. Det er etter 2010 opprettet 49 lokalt/regionalt baserte nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Modellen er evaluert ved rapport NF 01/2021, og Miljødirektoratet har i brev 31. mai 2021 gitt Klima- og miljødepartementet råd om oppfølging av evalueringen. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at evalueringen gir nyttig kunnskap for å gjøre verneområdeforvaltningen så god som mulig fremover.

Et sentralt element ved opprettelsen av forvaltningsmodellen var at det enkelte verneområdestyre skulle ha et eget sekretariat. Sekretariatene – verneområdeforvaltere – er formelt ansatt hos de respektive statsforvalterne, men er underlagt styret i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Løsningen med å legge arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvalterne til statsforvalterne, ble valgt for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til natur- og verneområdeforvaltning. Løsningen ga også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og et apparat for å håndtere ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn og fravær mv.

Hoveddelen av stillingene som verneområdeforvaltere ble opprettet ifm. opprettelsen av det enkelte verneområdestyre. I årene etter dette er det tilsatt ytterligere forvaltere i enkelte områder, for å forsterke forvaltningen i områder med stort behov for dette. I tillegg er det tilsatt forvaltere der opprettet nye nasjonalparker og andre store verneområder med egne styrer. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Hege Feiring
22 24 58 91

Det er i dag 68 verneområdeforvaltere, fordelt på de 49 styrene.

Fylkesvis fordeling av forvalterstillingene:

Fylke	Antall
Agder	5
Innlandet	15
Møre og Romsdal	1
Nordland	9
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	6
Troms og Finnmark	12
Trøndelag	8
Vestfold og Telemark	3
Vestland	9
Rogaland	0
Sum:	68

Ved etablering av forvaltningsordningen ble det også lagt opp til at det skulle bygges opp forvaltningsknutepunkt lokalt hvor forvalterne skulle sitte i et kontorfellesskap med andre som jobbet med utmarksrelaterte oppgaver, f.eks. nasjonalparksentre, fjellstyrer og SNO. Dette er også omtalt i Prop. 1 S. (2009-2010) s. 224. Det er opprettet en del slike knutepunkter i årene som har gått etter at forvaltningsmodellen ble innført.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og Statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

Utfordringer med dagens forvaltning

I dag forvaltes om lag 80 % av det vernede arealet i Norge av nasjonalpark- og verneområdestyrer. Det betyr dermed mye for tilstanden i verneområdene at ordningen fungerer godt.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021 – igangsatt etter en virketid på ti år. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viste at ordningen i all hovedsak fungerer godt, og Klima- og miljødepartementet har som nevnt besluttet å videreføre ordningen.

Før ordningen med nasjonalpark- og verneområdestyrer ble innført, var det statsforvalterne som forvaltet alle verneområdene. Siden ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble innført, har også mange kommuner fått delegert ansvar for å forvalte naturreservater. Dette har ført til en mer fragmentert verneområdeforvaltning og mer variert forvaltningspraksis (fra 18 fylkesmenn i 2008 til 113 ulike forvaltningsmyndigheter i dag). Evalueringen fra 2021 bekrefter delvis dette.

Statsforvalterne bruker mye tid på den personalmessige og administrative oppfølgingen av forvalterne. Rollefordelingen på personalforvaltning/daglig ledelse/styring mellom statsforvalter og styre/styreleder er krevende, og kan medføre en belastning for særlig statsforvalter, men også for forvalterne og styrene.

Verneområdene er svært forskjellige i oppgaver, utstrekning og i det generelle utfordringsbildet. Antall forvaltere pr. verneområdestyre er differensiert, men det er likevel en ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillinger. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Oppdrag:

Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet gjennomgå verneområdeforvaltnernes organisasjonsmessig tilknytning og øvrige organisering, og vurdere om det bør gjøres endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene. Dette inkluderer endringer som

- fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- styrker det faglige nettverket mellom verneområdeforvaltere
- øker erfaringsdelingen mellom forvalterne
- bedrer forholdene for veiledning av forvalterne og styrker deres kompetanse
- gir bedre fungerende knutepunkter
- gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm sykdom, vakanser mv eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- gir mer lik organisering av forvalterne og styrker den daglig ledelsen av dem bl.a. når det gjelder organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv
- fører til bedre rollehåndtering, herunder gjør rollene tydeligere for publikum
- styrker samarbeidet med Statens naturoppsyn
- styrker samarbeidet med besøkssentrene

En utredning av endret organisering skal omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning (nullalternativet). Direktoratet bør bl.a. utrede følgende alternativer:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men se på bedringspunkter i denne
2. Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet,
4. Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Direktoratet kan også utrede andre alternativer.

Det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Relevante aktører som må ivaretas i utredningsprosessen er fjellstyrene, som en sentral og viktig samarbeidspartner for mange verneområdestyrer, og SNO. I tillegg skal aktørene under merkevaren Norges nasjonalparker orienteres om utredningsprosessen og gis anledning til å gi innspill.

Involvering og forankring hos verneområdestyrene

Miljødirektoratet skal invitere alle verneområdestyrene til et orienteringsmøte om oppdraget i oppstartet av arbeidet. Det bør opprettes en referansegruppe bestående av et fåtall styrer som involveres i utredningen underveis, på den måten direktoratet finner hensiktsmessig. Både styremedlemmer og forvaltere bør inngå i referansegruppa. Forslaget til ny organisering av arbeidsgiveransvar for forvalterne sendes på høring hos alle styrene før direktoratet oversender sin tilråding til departementet.

Klima- og miljødepartementet arrangerte 21. januar 2025 et møte der de fleste verneområdestyrene var representert, for å orientere om departementets vurderinger av behovet for en utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne og for å høre styrenes syn på en slik utredning. Styrene ble også gitt anledning til å gi sin tilbakemelding til departementet skriftlig i etterkant av møtet. Oppdragsbrevet her er utformet i lys av disse tilbakemeldingene. De skriftlige tilbakemeldingene ligger ved i kopi, og vi ber om at de tas med som en del av grunnlaget for utredningen.

Frist for direktoratets tilråding til departementet settes til **1. mai 2026**.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra
Nordkvaløy - Rebbenesøy verneområdestyre
Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisdjuottarháldi landskapsvernområde
Rohkunborri nasjonalparkstyre
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttosvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman
kanalistarhaan johtokunta
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre / Várnjárgga álbmotmeahccestivra / Varenkinniemen
kansalistarhaan styyri

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
 Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde
 Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhčaveaji álbmotmeahccestivra
 Ånderdalen nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for LoppHAVET
 Lofotodden nasjonalparkstyre
 Midtre Nordland nasjonalparkstyre
 Njaarken vaarjelimiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
 Møysalen nasjonalparkstyre
 Vega verneområdestyre
 Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skæhkeren-Lijre
 nasjonalpaarhkeståvro
 Byrkije nasjonalpaarhkeståvro/ Børgefjell nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
 Nasjonalparkstyret for Forollhogna
 Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
 Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
 Verneområdestyret for Trollheimen
 Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
 Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
 Langsua nasjonalparkstyre
 Reinheimen nasjonalparkstyre
 Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
 Sølén verneområdestyre
 Breheimen nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde
 Hallingskarvet nasjonalparkstyre
 Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat
 Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
 Folgefonna nasjonalparkstyre
 Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
 Naustdal-Gjengedal verneområdestyre
 Nærøyfjorden verneområdestyre
 Stølsheimen verneområdestyre
 Ålfotbreen verneområdestyre
 Raet nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
 landskapsvernområde
 Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder
 Færder nasjonalparkstyre
 Jomfruland nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2024/13673-0 432.3

Deres ref.

Dato 17.02.2025

Jomfruland nasjonalparkstyre - Innspill i forbindelse med utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Jomfruland nasjonalpark stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere. Jomfruland nasjonalparkstyre har som utgangspunkt at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en omfattende omorganisering som svekker lokal forankring. Nasjonalparkstyret legger merke til og støtter det grunnleggende prinsippet for utredningen at det fortsatt skal være lokal forankring og lokalisering tett på verneområdene.

Styret i Jomfruland nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, hvor bredden av nasjonalparkene må være representert. Nasjonalparkstyret synes informasjonsmøtet med KLD som oppklarende og opplever at et flertall av styrene støtter videreføring av dagens organisering.

Hvert verneområde er unikt. Organisering av forvaltere må bidra til å ivareta og styrke den fleksibiliteten og variasjonen som trengs fra verneområde til verneområde, samtidig som den bidrar til å fremme samarbeid i spørsmål og problemstillinger som deles med andre.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver.

Nasjonalparkstyret er kritiske til en organisering som gir økt avstand til oppdragsgiver/beslutningstaker/arbeidsgiver. Forvalter er i dag tilknyttet Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Forvalter er lokalisert i Kragerø. Dette gir tilgang til et bredt fagmiljø, samtidig som forvalter har kort vei til verneområdet. Endret organisering vil trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver/ oppdragsgiver, som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

Lokal forankring gir økte muligheter for samarbeid med Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark AS, som fikk autorisasjon i 2024. Målet er å styrke samarbeidet.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker i Oslofjorden/Skagerak. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Formalisering av samarbeidet må også følges opp med økonomisk støtte, som gjør det mulig å gjennomføre felles møter og reising mellom verneområdene.

Nasjonalparkene har mange overlappende problemstillinger knyttet til forvaltning av de arealer på land og i havet.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Jomfruland nasjonalpark er gitt observatørstatus i styremøtene til besøkssenteret. Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark er med i nasjonalparkstyrets rådgivende utvalg, med møte og talerett.

Med hilsen

Henriette Fluer Vikre
styreleder, Jomfruland nasjonalpark

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2024/13635-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 14.02.2025

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Innspel til utredning av organisering av verneområdeforvaltarane

Vi viser til brev av 05.12.24 og til vårt foreløpige svar ved e-post av 10.02.25.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen diskuterte saka i møte 10.02.25, og gjorde slik vedtak:

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

Vi viser til vedlagt innspelnotat der merknedene etter diskusjonen i styret er innarbeidd, og utskrift av møteboka sak 7/2025.

Med helsing

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Eldrid Nedrelo
Leif Solemsli

Oppsummerande notat etter møte med KLD 21. januar - Organisering av verneområdeforvaltarane m.m.

Bakgrunn

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vart oppretta i 2011, og ordninga med eige sekretariat vart etablert i mai 2012. Det er tilsett to nasjonalparkforvaltarar med kontorplass Norsk Fjellsenter, Lom, på austsida og Rådhuset i Gaupne, Luster kommune på vestsida. Det er høvesvis Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Vestland som har arbeidsgjevaransvar for forvaltarane, medan økonomiforvaltning og arkiv er plassert hos SF-Innlandet. I tillegg blir det gjeve fagleg bistand til offentlege innkjøp m.v. frå Statsforvalternes fellestjenester, STAF.

Erfaring:

Vi har to velfungerande forvaltningsknutepunkt, og organiseringa med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar fungerer i det store og heile svært bra. Den regionale modellen gjev også forvaltarane eit fagleg nettverk som statsforvaltarembeta i Innlandet og Vestland følgjer opp på ein grei måte. Nasjonalparkforvaltarane har i eigen regi etablert fagnettverk med ein digital møteplass via Teams som gjev rom for erfaringsutveksling og kollegastøtte forvaltarane imellom. Også den omfattande evalueringa i regi av Nordlandsforskning i 2021 konkluderte med at ordninga med lokal forvaltning av nasjonalparkar og større verneområde har fungert bra. Det kan likevel vera rom for forbetringar.

Utfyllande merknader som svar på brev av 05.12.2024 frå KLD:

Det er i utgangspunktet positivt å få ein samla gjennomgang for å finne moglege forbetringar i forvaltningsordninga. KLD har definert ulike mål med den planlagte gjennomgangen, og vi meiner at ein kan nå alle desse delmåla ved å bygge vidare på dagens forvaltningsmodell og gjera nødvendige endringar der ein ser forbettringspotensiale.

Kommentert med [blå skrift](#) under dei enkelte strekpunkta:

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen (av) verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

Den desentraliserte modellen krev ressursar til oppfølging, og ein må i stor grad ta i bruk digitale tenester for god samhandling. Forvaltarane i Innlandet og i Vestland har jamlege kollegamøter gjennom året i dei to fylka og årlege samlingar i felt for å vareta fagmiljøet og kollega-samarbeidet. Nasjonale samlingar for alle forvaltarane i landet i regi av Miljødirektoratet var vanleg for nokre år tilbake. Det er planlagt ei slik samling i 2025, og desse samlingane ser vi som nødvendige for å styrke fagmiljøet, også med tanke på samhandling og sosialt.

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne

Det er viktig å ha nok ressursar til oppfølging. Statsforvaltarane opplever i dag utfordringar med nedbemanning og budsjettkutt, og uansett val av organisasjonsmodell må det setjast av ressursar for utvikling av gode fagmiljø.

- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

Vi i Innlandet og Vestland har etablert gode kolleganettverk, og erfaringane frå her kan med fordel delast med område der det er registrert mangelfull organisering av erfaringsutveksling.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder

Det er viktig at organiseringa har eit opplegg som sikrar oppfølging i periodar med vakanse som følge av sjukdom eller skifte av forvaltar. Fleksibilitet mellom sekretariata kan vera nødvendig førstehjelp for kortare periodar, men det er også viktig å gje klare føringar ved tildeling av ressursar til forvaltarstillingane. Dagens økonomimodell med lønnsmidlar til forvaltarstillingane integrert i budsjettet til statsforvaltaren har ikkje noko incitament for å unngå vakanse i forvaltarstillingane; snarare tvert imot. Det å setja stillingar i vakanse for ein kortare eller lengre periode er ofte brukt som innsparingsmetode der størsteparten av budsjettet er lønnsmidlar, og dersom Statsforvaltaren brukar lang tid med utlysing og tilsetjing av vikar eller ny verneområdeforvaltar vil dei kunne bruke innsparte lønnsmidlar frå den vakante forvaltarstillinga til egne behov. Jotunheimen opplevde i 2019/20 å miste over eit årsverk i sitt sekretariat fordi arbeidet med rekruttering av vikar ikkje var prioritert. Med få personar i det enkelte sekretariat er det uansett val av modell viktig med tett oppfølging på personalsida, slik at tilsetjing i vakante stillingar blir prioritert for å unngå manglande kontinuitet og reduserte ressursar til verneområdeforvaltninga. Det å stille ei av to forvaltarstillingar i vakanse betyr 50 % reduksjon i stillingsressurs, og er dermed langt meir dramatisk enn å operere med ei vakant stilling i ei avdeling med 15-20 tilsette. Denne problemstillinga må ha fokus i gjennomgangen av organiseringsmodellen.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.

Det er viktig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/økonomi/personal/innkjøp/fagsystem. Dagens modell med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar sikrar slik tilgang, ved at alle statsforvaltar-embeta har same arkiv-, økonomi- og personalsystem. Det ligg derfor godt til rette for å oppnå dette gjennom målretta arbeid og forbetring av praksis der det ikkje fungerer godt nok i dag. Statsforvalternes fellestjenester (STAF) gjev i tillegg god fagleg støtte for innkjøp i tråd med reglar for offentlege innkjøp m.m.

Nokre statsforvaltarembete har fått på plass ein velfungerande modell, medan det andre plasser synest å vera behov for forbetringar. Det kan vera nyttig å bygge vidare på dei gode erfaringane ein har opparbeidd gjennom fleire år og sjå på forbetringspotensialet, framfor å starte på nytt med ein helt ny organisasjonsmodell.

- bedre håndtering av rollefordeling

Rollene er tydeleg definert gjennom styrevedtektene. Pkt. 4 i vedtektene handlar om sekretariatet, og her er det tydeleg slått fast at «Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.» Det skal ivaretakast samtidig som at «Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark- /verneområdeforvalteren.» Pkt. 4 i vedtektene gjev vidare føringar for at tilsetjing av nye forvaltarar skal skje «i dialog med styret» og at ved vakanse i stilling «skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.»

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Ved gjennomgang av organiseringa vil det vera viktig å få fram tydelegare retningslinjer for korleis Statsforvaltarane skal følgje opp desse føringane i praksis. Sidan det er nasjonalparkstyra som disponerer arbeidstida til forvaltarane, vil det vera dei som har best innsikt i kva som fungerer og ikkje i arbeidskvardagen, og det er viktig med god involvering på dette området; t.d. ved å kunne delta i medarbeidersamtaler ved behov, og også ha ein kanal mot formell arbeidsgjevar for å kunne ta opp forhold som eventuelt ikkje fungerer.

Det er også eit praktisk problem som av og til skaper grunnlag for misforståingar ute hos publikum: Ved at vi er organisert under organisasjonsnummeret til Statsforvaltaren, blir digitale brev og e-postar ofte oppfatta som at avsendar er Statsforvaltaren, og ikkje nasjonalparkstyret. Gjennomgangen bør sjå på korleis vi kan få rydda opp i dette.

- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

Dersom ein har registrert stort spenn mellom ulike område, må det utviklast felles retningslinjer som motverkar dette. Kontinuitet i stillingane og sterkare fagmiljø på tvers av verneområda vil også kunne bidra til meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn

Vi har i dag eit nært og tillitsfullt samarbeid med SNO, med respekt og forståing for kvarandre sine roller. Det same gjeld tenestekjøpsordninga med dei lokale fjellstyra der SNO kjøper tenester. Det er viktig å ta vare på etablerte tenestekjøpsordningar, og å vurdere kjøp av tenester der det er fjellstyre med god fagkompetanse, for å behalde og styrke den lokale forankringa som dette representerer.

- tettere samarbeid med besøkssentrene

Det er i dag fleire større nasjonalparker med store besøkstal som ikkje har eige informasjonssenter, medan andre verneområde kan ha fleire senter. Det må utarbeidast ein overordna strategi for lokalisering og etablering av nye senter, utvikling av innhald, oppgåvefordeling og samarbeid med verneområdeforvaltninga. Det må utviklast gode modellar og setjast av ressursar slik at verneområdeforvaltninga kan møte utfordringane med kommunikasjon og formidling via digitale kanalar. Her er det viktig med god involvering av fagmiljøa, med etablering av ei referansegruppe med brei representasjon frå verneområdestyre, forvaltarar og informasjonssenter.

- bedre fungerende knutepunkter

Det er viktig å bygge på dei erfaringane ein har frå knutepunkta som fungerer godt. Det er ein stor fordel å samle fleire forvaltarar i felles knutepunkt, og unngå at nokon blir sitjande åleine utan kollegaer og godt fagleg nettverk på den faste kontorstaden.

Departementet meiner at utgreiing av organiseringa må omfatte fleire alternativ i tillegg til dagens ordning, og vi har desse kommentarane til dei opplista alternativa i brevet frå KLD:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere

Det er mogleg at dette kan vera ei løysing for enkelte embete med få forvaltarar. Som det gjekk fram av tilbakemeldingane i det digitale møtet 21. januar så var det gjennomgåande bra tilfredsheit med SF-Innlandet og SF-Vestland som arbeidsgjevarar.

- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,

Organisering under Miljødirektoratet vil også gje ein felles landsomfattande struktur. Modellen kan kanskje motverke regionale forskjellar – i den grad dette er eit registrert problem. Det som er skissert med å plassere forvaltarane inn under SNO i direktoratet meiner vi er svært uheldig med tanke på blanding av roller. Vi må ha eit tydeleg skilje mellom forvaltning og oppsyn. Dersom forvaltarane skal organiserast inn under Miljødirektoratet må det i så fall knytast til avdelinga som har ansvar for nasjonalparker og større verneområde, og ikkje SNO.

- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Ein heilt ny organisasjon kan nok også skape felles overbygging, men det vil nok bli relativt ressurskrevjande, og blir vurdert som lite realistisk.

- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

Kvart styre som arbeidsgjevar synest lite aktuelt. Det er vanskeleg å sjå for seg korleis ein skal få kontinuitet og sterk fagleg oppfølging i ein slik modell. Det er forvaltarane som danner sekretariat for styra, men det vil ikkje vera logisk at dei også skal ha sekretæransvar for å bistå styra i utøving av arbeidsgjevarrolla. Med nye politikarar inn i styra kvart fjerde år er det vanskeleg å sjå for seg at ein vil få til ein velfungerande modell med denne løysinga. I den grad det er problem i rolleavklaring mellom Statsforvaltar og verneområdestyre må dette heller løysast med tydelegare tildelingsbrev og retningslinjer frå Miljødirektoratet og KLD.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen stiller seg saman med forvaltarane gjerne til disposisjon for å delta i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Vi har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå av offentleg forvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/13635-0

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 04.02.2025

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	7/2025	10.02.2025

Innspel til Klima- og miljødepartementet ang. organisering av verneområdeforvaltninga - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 10.02.2025

Behandling

Nasjonalparkforvaltar reviderer utkastet til notat og legg til litt om rolleforståing og betre involvering av styret i saker som vedkjem forvaltarane.

Vedtak

Nasjonalparkstyret sluttar seg til innstillinga, med tilføyning av utfyllande tekst under punkt om rolleforståing.

Oppdatert notat sendast ut for godkjenning, og endeleg innspel blir sendt KLD seinast fredag 14.02.

Dokument i saka (vedlegg)

- Brev av 05.02.2025 frå Klima- og miljødepartementet til verneområdestyra
- Notat - Utkast til innspel frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Saksopplysningar

Klima- og miljødepartementet inviterte alle verneområdestyra til eit digitalt møte 21. januar, for innspel til eit planlagt oppdrag til Miljødirektoratet om å gå gjennom organiseringa av verneområdeforvaltarane. Styreleiar Leif Solemsli representerte nasjonalparkstyret i møtet, og la i sitt innspel vekt på å bygge vidare på gode erfaringar med dagens ordning og ta tak i forhold som ikkje fungerer heilt bra, framfor å bruke store ressursar på å utgreie fullstendige omorganiseringar. Han la særleg vekt på ei aktiv personalforvaltning for å unngå langvarige vakansar i sekretariat som består av 1-2 forvaltarar, og framheva behovet for ressursar til informasjonsarbeid for å vera meir på banen i sosiale media m.m.

Departementet opna for at verneområdestyra kunne ettersende utfyllande innspel til dei korte munnlege innspela som styrerepresentantane kunne framføre innan 2 minutts taletid i møtet.

Forvaltarane deltok som observatørar på møtet.

Det er i samarbeid med styreleiar utarbeidd eit utfyllande notat med merknader i dei ulike punkta i brevet frå KLD. Notatet følgjer som vedlegg.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhald av styrevedtekter, sist revidert 19.01.2024.

Vurdering

For å sikre ei heilskapleg forvaltning med rom for dialog og erfaringsutveksling mellom verneområda er det heilt nødvendig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/saksbehandling, økonomi, personal, innkjøp og andre fagsystem. Vedlagt notat kommenterer kvart element i brevet frå KLD direkte. Det vil styrke innspelet om styret stiller seg bak.

I samband med den varsla gjennomgangen er det viktig at det blir oppretta breitt samansette referansegrupper som kan gje gode innspel på kva som fungerer og kva som bør forbeholdast for å nå dei oppsette måla for arbeidet. Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane kan gjerne stille seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Nasjonalparkstyret har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå innan offentleg miljøforvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

**Stabbursdalen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Vestre Porsangerveien 1335
9710 Indre Billefjord

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 77
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/stabbursdalen

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Karoline Salmila

Vår ref. 2024/11915-0 432.3

Deres ref.

Dato 13.02.2025

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedlagt ligger uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Nasjonalparkstyret deltok under teams-møtet den 21. januar 2025 med egen taletid, og ønsker videre å bidra i utredningen med denne uttalelse.

Med hilsen

Karoline Salmila
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til KLD sin uttending av organisering av verneområdeforvaltere

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vil takke for muligheten til å komme med innspill til denne viktige prosessen. Vi mener det er behov for å gjennomgå dagens forvaltningsstruktur, og vi stiller oss positive til en utredning som kan bidra til å styrke og forbedre systemet. Dette høringssvar peker på flere ankepunkter knyttet til dagens ordning, samt forslag til hvordan disse kan forbedres.

Forvalters oppgaver og styring

Nasjonalparkstyret understreker viktigheten av å sikre at forvalterne ikke utnyttes som ressurser for andre oppgaver uten godkjenning fra styret. Forvalters arbeidstid og oppgaver må fastsettes i dialog med nasjonalparkstyret og forvalteren selv, slik at arbeidsbelastningen holdes innenfor rimelige grenser. Mange forvaltere opplever allerede en høy arbeidsmengde, og det er avgjørende å unngå at de pålegges ytterligere oppgaver uten hensyn til kapasiteten deres.

- **Klare retningslinjer for forvalters oppgaver** slik at store og/eller tidkrevende ekstra arbeidsoppgaver ikke pålegges nasjonalparkforvalteren uten godkjenning fra styret.
- **Årlige arbeidsplaner i samråd med forvalter og styret** for å sikre forutsigbarhet og kontroll over arbeidsmengden.
- **Tilrettelegging for støttepersonell eller administrative ressurser** for å avlaste forvalterne i perioder med høy arbeidsbelastning.

Sårbarhet i dagens system

Vi ser at dagens system er sårbart, spesielt på grunn av at det kun er én forvalter tilgjengelig i mange områder. Ved sykdom, permisjoner eller vakanser oppstår det utfordringer som kan hemme kontinuiteten i forvaltningsarbeidet. Dette understreker behovet for faste vikarordninger og fleksible løsninger som kan trå i kraft ved lengre fravær. En styrket fleksibilitet vil redusere sårbarheten og sikre bedre kontinuitet i oppgavene knyttet til verneområdene. Styret kan vise til et konkret eksempel: Vår forvalter var uten vikar da hun var i fødselspermisjon i 7 mnd. I den perioden gikk det ut over en ansatt på miljøavdelingen, som måtte håndtere de mest prekre søknadene som kom inn til Stabbursdalen nasjonalparkstyret, samtidig som han fortsatt hadde sin egen stilling. Vedkommende hadde altså svært stor arbeidsbelastning denne perioden. Mange andre oppgaver ble ikke jobbet med eller utført i denne perioden, det ble avholdt færre møter ovenfor styret og flere arbeidsoppgaver ble altså forskjøvet 7 mnd. grunnet ressursutfordringer. Et konkret eksempel var at det lovpålagte årlige møtet for Rådgivende utvalg ble ikke avholdt dette året. Dette er ikke kritikk til den ene ansatte på miljøavdelingen, men til systemet som ikke sikrer en vikar ved fødselspermisjon (uavhengig av hvor lenge en velger å være ute i permisjon). Ansettelsesprosessene er også kritikkverdig seint hos Statsforvalteren, noe som er med på å skape slike situasjoner.

Uavhengig juridisk og faglig veiledning

Det er essensielt å sikre at forvalterne får tilgang til uavhengig juridisk og faglig veiledning, spesielt i saker som kan bli gjenstand for klagebehandling. Uavhengigheten må være garantert for å unngå habilitetsutfordringer og sikre korrekt saksbehandling.

Delingskultur og felles kunnskapsbase

Vi foreslår å styrke samarbeidet og delingskulturen mellom forvaltere ved å etablere en felles digital database for lagring og deling av relevante rapporter, dokumenter og annen kunnskap på landsbasis. Dette vil kunne effektivisere arbeidet og sikre at forvalterne har enkel tilgang til informasjon og tidligere erfaringer.

Kompetanseheving og nettverksbygging

For å sikre at forvalterne er rustet til å håndtere stadig mer komplekse oppgaver, er det viktig å legge til rette for kompetanseheving gjennom kurs, studier og samlinger. Samtidig bør det etableres flere arenaer der forvalterne kan møtes for å utveksle erfaringer og bygge nettverk. Dette vil ikke bare styrke kompetansen, men også samholdet mellom forvalterne. Det bør også sikres at forvaltere som er alene gis mulighet til samarbeid og økt kunnskapsdeling med andre forvaltere.

Tydelige rollefordelinger og styrket samarbeid

En tydelig rollefordeling mellom nasjonalparkstyret, forvalterne og andre aktører er nødvendig for å sikre en effektiv forvaltning. Samarbeidet med aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentrene bør styrkes for å sikre bedre oversikt, bedre ressursutnyttelse og helhetlig oppfølging av oppgaver.

Styringsdialogen mellom Miljødirektoratet, statsforvalteren, nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalteren skjer gjennom en kombinasjon av overordnede retningslinjer, rapportering og løpende dialog for å sikre en effektiv og balansert forvaltning av verneområdene.

Miljødirektoratet har det overordnede ansvaret for nasjonalparkforvaltningen og gir nasjonale retningslinjer og føringer basert på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Direktoratet delegerer forvaltningsmyndighet til nasjonalparkstyrene og har en veiledende rolle overfor både styrene og statsforvalteren. De kan også gi innspill i prinsipielle saker og kvalitetssikre forvaltningen gjennom oppfølging og evaluering.

Statsforvalteren fungerer som bindeledd mellom Miljødirektoratet og nasjonalparkstyret. Statsforvalteren har arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren og sikrer at nasjonalparkstyrene følger nasjonale føringer. De bistår med juridisk og administrativ veiledning, personaloppfølging og sikrer at forvaltningen skjer i tråd med regelverket.

Nasjonalparkstyret har fått delegert myndighet fra Miljødirektoratet og styrer den daglige forvaltningen av nasjonalparken. Styret fatter vedtak om forvaltningsplaner,

dispensasjonssøknader og skjøtselstiltak. For å sikre en faglig godt forankret forvaltning, har styret tett dialog med nasjonalparkforvalteren, som fungerer som styrets saksforbereder og daglige operative leder.

Nasjonalparkforvalteren rapporterer både til styret (faglig) og til statsforvalteren (administrativt). Forvalteren utfører styrets vedtak, behandler saker, samarbeider med andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentre, og sikrer lokal oppfølging av nasjonalparkens verneverdier.

For å sikre samordning i styringsdialogen holdes det jevnlig møter på flere nivåer:

- **Mellom Miljødirektoratet og statsforvalteren** for å sikre nasjonale føringer og avklare eventuelle prinsipielle spørsmål.
- **Mellom statsforvalteren og nasjonalparkstyret** for å sikre at styret opererer innenfor rammene av nasjonal forvaltning og får nødvendig administrativ støtte.
- **Mellom nasjonalparkstyret og forvalteren** for å fastsette prioriteringer og sikre en effektiv gjennomføring av oppgavene.
- **Mellom forvalteren og statsforvalteren** for å ivareta arbeidsgiveransvar, juridiske spørsmål og administrative oppgaver.

God kommunikasjon og tydelig rollefordeling mellom disse aktørene er avgjørende for å sikre en forvaltning som er både effektiv og lokalt forankret, samtidig som den følger nasjonale retningslinjer.

Lokalt forankret forvaltning, lokalbefolkningens interesser og respekt for samisk kultur

Vi understreker betydningen av at enhver endring i forvaltningen bør støtte opp om lokal forvaltning og styrke kapasiteten i distriktene. Det er avgjørende å ivareta både lokalbefolkningens interesser og samisk kultur og rettigheter i alle aspekter av forvaltningsarbeidet.

Oppsummering

Stabbursdalen nasjonalparkstyre mener det er nødvendig med en mer robust, fleksibel og lokalt forankret forvaltningsstruktur. Vi anbefaler særlig:

1. Klare retningslinjer for forvalters arbeidsoppgaver og belastning.
2. Innføring av vikar- og samarbeidsordninger for å redusere sårbarhet.
3. Etablering av en uavhengig juridisk rådgivningstjeneste.
4. Opprettelse av en digital kunnskapsplattform og møteplasser for erfaringsutveksling.
5. Økt satsing på kompetanseutvikling for forvaltere.
6. Styrket samarbeid og rollefordeling mellom forvaltere, styrene og andre aktører.
7. Sikring av lokal forvaltning og hensyn til samisk kultur.

Vi ser frem til videre dialog om hvordan nasjonalparkforvaltningen kan styrkes og forbedres.

Med vennlig hilsen,
Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Nina Kulsland Eriksson
Styreleder

Anna Ravna Gaup
Nestleder

Jan-Arvid Arnesen
Styremedlem

Arne Reidar Myrseth
Styremedlem

Arkivsaksnummer: 2024/13631-0

Saksbehandler: Bernhard Svendsgard

Dato: 04.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	3/2025	12.02.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner. Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 12.02.2025

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Marit Bjerkås

Foreslår at det tas inn "organisasjonsnummer" i setningen i innstillinga avsnitt 6, slik at den lyder:

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, **organisasjonsnummer** og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Behandling

Forslag til justering i avsnitt 6 der ordet "organisasjonsnummer" tas med ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, organisasjonsnummer og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner. Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Invitasjon til møte - 210125 - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyre - oppdatert med adresseliste

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev av den 5/12-24 varslet en gjennomgang av organiseringen av verneområdeforvalterne i Norge med denne bakgrunnen:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).»

Det går fram av vedlagte invitasjon fra KLD at selve forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og styre skal videreføres, men at enkelttiltak for forbedring kan iverksettes. Her nevner KLD flere mål med en omorganisering.

KLD nevner også fire forskjellige måter å organisere forvalterne på, i tillegg til en videreføring av dagens ordning. Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen.

Vurdering

Som en del av denne prosessen inviterte KLD til et teamsmøte der verneområdestyrene kunne legge fram sitt syn på saken. Hvert styre fikk tildelt to minutter til sitt innlegg og fikk mulighet til å sende over skriftlig innspill i etterkant. Fra KLD deltok både statssekretær og administrasjonen.

Styreleder var forhindret fra å møte og ba forvalterne forberede et kort innlegg og å legge fram en sak for første berammete styremøte. Innlegget ble framført i teamsmøtet på vegne av styreleder. Følgende ble framført:

«Styreleder kunne dessverre ikke stille, og i overenstemmelse med ham så formidler vi i sekretariatet dette underveisinnspillet. Dovrefjell nasjonalparkstyre vil ettersende skriftlig innspill.

Forvaltningsmodellen ligger fast, det er vi fornøyd med. Dovrefjell NP fungerer godt.

Vi har nært og godt samarbeid med lokalt SNO og fjellstyrene. Det er en styrke at SNO er samlokalisert med oss i forvaltningsknutepunktet på Hjerkin. Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene.

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknyttingen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette vanskelig.

Likeledes vil en løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Vi mener mye kan forbedres gjennom å styrke forvaltningsknutepunktene. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner.»

I hovedsak var det store flertallet av de styrene som holdt innlegg enige om at dagens ordning fungerer godt, men at forbedringspunkter kan finnes. Det var også stor enighet om at verneområdeforvaltningen ikke bør bli en del av Miljødirektoratet eller overta arbeidsgiver- og økonomiansvar som selvstendige enheter.

Forvalterne vil presisere:

1. Dagens ordning fungerer godt i Innlandet. Forvalterne har god faglig støtte fra statsforvalterembetet og støttefunksjonene (merkantilt, arkiv, økonomi, lønn, personal, etc) fungerer godt.
2. Statsforvalteren i Innlandet utøver sin rolle som arbeidsgiver på en ryddig måte og det legges ikke føringer på forvalternes skjønn i saksbehandlingen.
3. Forvalternes lokale tilknytning gjennom organiseringen er viktig for å kunne utøve forvalterrollen på en best mulig måte og for å sikre forståelsen for vernet i og rundt nasjonalparkene. En organisatorisk tilknytning til et direktorat eller en avdeling i et direktorat vil svekke dette.
4. Forvaltningen av verneområdene rundt Dovrefjell har gjennom utprøvingen av lokal forvaltning i Dovrefjellrådet erfaring med at styret er en egen organisatorisk enhet, der alle funksjoner skal ivaretas av styret selv. Dette er vanskelig å få til, da kravene til arkivføring, økonomisystemer og personelhåndtering er store. En slik organisering er også lite effektiv.
5. Forvalterne ser at ordningen kan oppfattes ulikt ettersom hvilket verneområde og statsforvalter en tilhører og hvor i landet en befinner seg. Selv om det fungerer godt med Statsforvalteren i Innlandet, så finnes det forbedringspunkter. En kan blant annet tilrettelegge med at verneområdestyrene får egne epostadresser og egen utsending av dokumenter/vedtak, slik at det synliggjøres at styrene har en selvstendig rolle og ikke forveksles med statsforvalterne.

Særlig mener vi en kan forbedre følgende:

- oppgaver innenfor informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner kan ivaretas gjennom styrking og økte oppgaver til forvaltningsknutepunkter
- alle verneområdestyrene må ha dedikerte og økte oppsynsressurser

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Sunniva Olsen

Vår ref. 2025/1760-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 10.02.2025

Uttalelse til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til brev fra Klima- og miljødepartementet (KLD) 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Dagens organisering fungerer ikke helt optimalt, og det er helt klart rom for utbedringer. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning. Rohkunborri nasjonalparkstyre ønsker en utredning av organisering av verneområdeforvaltere velkommen.

Behov for utredning av dagens ordning

Etter møtet med KLD 21. januar, kan det virke som det tilsynelatende er stort spenn i hvordan dagens ordning med Statsforvalteren som arbeidsgiver oppleves nasjonalt. En utredning av organisering burde avdekke hva som er bra og hva som er utfordrende med dagens ordning. Det kan i tillegg være en ide å se om det er regionale forskjeller mellom de ulike statsforvalterne, og eventuelt forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Det er viktig at både verneområdestyrene og verneområdeforvalterne involveres i denne utredningsprosessen.

Dagens organisering

Rohkunborri nasjonalpark har en forvalter som sitter samlokalisert med Statens naturoppsyn (SNO), i Bardu kommune. Denne løsningen har fungert så som så, på grunn av at det tidligere SNO-mannskapet stort sett har sittet på hjemmekontor. Den siste tiden har det vært interne overflytninger og nyansettelser i SNO. Det har av den grunn kommet nyansatt SNO-mannskap til Bardu kommune. Det nyansatte SNO-mannskapet består av to personer som i stor grad jobber ut fra kontorsted. Dette har vært svært positivt, og hjelper med å styrke lokal og helhetlig forvaltning i tillegg faglig og sosialt arbeidsmiljø. Arbeidsgiveransvaret for forvalter ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark som er lokalisert i både Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler og ulemper med dagens organisering

Fordeler med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker. - Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer verneområdeforvalterens arbeidstid, men at det er verneområdestyret selv som disponerer arbeidstiden til verneområdeforvalterne. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet.

Ulemper med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Statsforvalteren har en dobbeltrolle i forhold til forvalter og verneområdestyret som er problematisk ut fra intensjonene om lokal forvaltning. - Det er vanskelig for publikum å se forskjell på verneområdestyret og Statsforvalteren, på grunn av at Statsforvalteren står som avsender i både e-poster og vedtak. I tillegg til at Statsforvalteren står som avsender på vedtak, er de også klagepart. Dette er med på å skape stor forvirring blant publikum. – Statsforvalteren som politisk premissleverandør for forvaltningen og sakenes innstilling, umuliggjør gode vedtak basert både på naturvitenskapelig kunnskap og tradisjonskunnskap. Premisser som ble lagt inn både fra Statsforvalterens, Miljøverndepartementet og Miljødirektoratet, blir ikke hensyntatt i forvaltningen. - Verneområdeforvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag. - Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos Statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos Statsforvalteren. Denne arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljø saker, sykemeldinger, ansettelsesprosesser osv vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Innspill organisering av verneområdestyret

I brevet fra Klima og miljødepartementet ble det listet opp 4 punkter med forslag for mulige alternativer til omorganisering.

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn (osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene

Rohkunborri nasjonalparkstyre mener at det å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet kan være en god løsning. Dersom det er gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og

Finnmark. Nasjonalparkstyret tenker som nevnt at det kunne vært en god løsning om Miljødirektoratet får arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvaltere, men vil understreke at det ikke er ønskelig å bli en underavdeling av SNO, da dette vil kunne skape forvirring rundt rollefordeling.

Rohkunborri nasjonalparkstyre er også åpen for å se på en løsning hvor verneområdestyrene selv har arbeidsgiveransvaret for hver enkelt forvalter.

Styret ønsker fortsatt disponere forvalternes arbeidstid.

Nasjonalparkstyret ønsker ikke at det skal bli noen endring for disponering av forvalters arbeidstid. Det er verneområdestyret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Av den grunn er det vesentlig at det er det gitte nasjonalparkstyret som disponere den enkelte forvalters arbeidstid. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Rohkunborri nasjonalpark sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis.

Til slutt vil nasjonalparkstyret oppfordre KLD og Miljødirektoratet til å se på forvalterne og styrene som en ressurs. Mange forvaltere og styrer sitter på lokal kunnskap og har opparbeidet seg relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvaltere og for direktoratet. Det er i tillegg mye å hente på å bedre informasjonsflyten *oppover*, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men verneområdestyrene har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Det er få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra direktoratet til verneområdestyrene. Manglende input fra verneområdestyrene er med på å begrense en god utvikling av verneområdeforvaltningen nasjonalt.

på vegne av Rohkunborri nasjonalparkstyre

Sunniva Olsen
Nasjonalparkforvalter

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere -Ref 23/2148 Øvre Pasvik nasjonalparkstyret 10.02.2025

Flott at departementet tar tidlig kontakt med styrene!

Det er styret som kjenner forvalters arbeidshverdag. Lokal forvaltning krever tilstedeværelse i verneområdet og stadig nettverksarbeid, - og måles ikke i antall dispensasjoner eller styresaker. Må være varsom med måling av arbeidsmengde i forhold til tanker om utjevning av arbeidsbelastning.

For vår del i Øvre Pasvik er det for eksempel viktig med stadig kontakt og opplæring av militært personell som har operative oppdrag langs russegrensa midt i naturvernområdene.

Nasjonalparkstyret er arbeidsgiver men har ikke arbeidsgiveransvar, pkt 4 i vedtektene for styret: "Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid."

Statsforvalterne har arbeidsgiveransvaret. Statsforvalter forventer at verneområdeforvalterne stiller opp på møter og samlinger som er lite relevante. Dette er tidstyveri – statsforvalter stjeler forvalters arbeidstid fra styrene. Det er en ulempe at forvalterne ikke har kollegial kontakt og kunnskapsoverføring med øvrige forvaltere utover eget statsforvalterembete. Også uheldig at styrene heller ikke har kontakt med andre styrer over embetsgrensene.

Når nasjonalparkstyret skal ha et ettermiddagsmøte med sitt Rådgivende utvalg eller ha et publikumsarrangement en helg, må forvalter søke statsforvalteren om lov til å delta/ få betalt overtid. Embetet har ingen dialog med styret.

Statsforvalter forhandler lønn med forvalter uten å ha kontakt med nasjonalparkstyret ved leder. Merkelig siden styret kjenner forvalters arbeidsinnsats og jobbutførelse best.

Verneområdene er en del av statsforvalteres økonomiforvaltning. Hvorfor må andre enn forvalter attestere styrets disponering av egne midler? Hvorfor er forvalters reisebudsjett en del av totalbudsjettet til statsforvalters miljøavdeling? Her tilflyter ingen informasjon til styrene.

Det er ofte styrene som heier på forvalterne og som gir positive tilbakemeldinger og motivasjon til videre innsats. Styrets rolle som arbeidsgiver må gis et helt annet prioritet enn i dag, satt i system med et organ med arbeidsgiveransvar for gjerne alle landets verneområdeforvaltere.

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre har ett utrolig godt samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO) og vi er avhengig av den jobben de gjør for oss.

«Nærhet til statsforvalter sier mange», - vi har 100 mil til Statsforvalteren for Troms og Finnmark i Tromsø, så om vi er under Miljødirektoratet tror vi ikke det blir noen problem. Kanskje det er like lett å ha kontakt.

- Ber om at styrene holdes orientert og gjerne konsulteres videre i prosessen.
 - Styreleder Kurt Pasvikbamsen Wikan kan gjerne delta i en eventuell referansegruppe.
-

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Lars Slettom

Vår ref. 2025/10-0 432.3

Deres ref.

Dato 10.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for innspill til Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan avgir følgende høringsuttalelse vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Områdestyrene som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Områdestyrene vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer, Sametinget og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*

Med hilsen

Lars Slettom
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Verneområdestyret
for Skardsfjella og
Hyllingsdalen**

Postadresse
Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
705 Senteret
Kløftvegen 1
Ås i Tydal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47
Epost: marit.berger@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no>

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Marit Sophie Berger

Vår ref. 2025/12-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill - Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for skriftlige innspill til Klima- og miljødepartementet.

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen har vedtatt følgende innspill vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Verneområdestyret som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Verneområdestyret vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*

Med hilsen

Marit Sophie Berger
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Øivind Løken

Vår ref. 2024/13639 432.0

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til deres brev av 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt teams-møte om samme tema 21. januar 2025.

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet ved nasjonalparkforvalter deltok i møtet og ga et to minutters innspill med våre synspunkt slik det var invitert til. Vi ønsker i tillegg å komme med et skriftlig innspill for å utfylle den korte presentasjonen det var mulighet for i møtet.

For å sortere de ulike argumentene som kan tale både for og mot endringer har nasjonalparkstyret utformet et notat. Dette notatet ønsker vi å gjengi som vårt utvidede innspill til departementet.

Bakgrunn

- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter
- Stillingsinstruks forvaltere
- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.*
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

1. «...Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»

KOMMENTAR: vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Fra vårt styre sitt ståsted har dialog og kontakt med Statsforvalteren vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også seinere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrever, statsforvalter som personalansvarlig etc.

Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

Vi er godt fornøyd med dagens lokale forvaltningsmodell for de store verneområdene. Det er også verdt å vise til at dette er en ordning som Utmarkskommunens sammenslutning har vært pådriver for og tilhenger av.

2. «...Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning...»

KOMMENTAR: I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene (og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra miljødirektoratet og andre.

Departementet ønsker:

...å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering
- med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

... for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR: for verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles ei tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltere.

Samarbeidet med STAF fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om nasjonalparkforvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

... alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

KOMMENTAR: faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblending og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne.

Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Proessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR: *det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordninga ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.*

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Med hilsen

Turid Backe-Viken
Styreleder

Øivind Løken
nasjonalparkforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor

Postboks 987

2604

LILLEHAMMER

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jørgen Eira Solbakke

Vår ref. 2024/11913-0 432.3

Dykkar ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Tilsvar til organisering av verneområdeforvaltningen

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025.

Anárjohka nasjonalparkstyre ser behovet for en utredning, da en opplever at organiseringen har færre ressurser tilgjengelig for å dekke behovene til forvaltningsmodellen nå enn hva som var tilfellet før.

Informasjon om våre forhold

Anárjohka nasjonalpark ligger innfor kommunene Kautokeino og Karasjok i Finnmark fylke, og grenser til Lemminkjok nasjonalpark i Finland. Nasjonalparkstyret er representert med 5 medlemmer (to fra sametinget og en fra hver av kommunene og Finnmark fylkeskommune). Nasjonalparken forvaltes av en nasjonalparkforvalter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling i Kautokeino.

Anárjohka nasjonalpark er en av de nasjonalparkene der forvaltningen senest har blitt overført fra en statlig forvaltning til et lokalt styre (2018). Da nasjonalparken ble opprettet (1975) hadde man ikke dagens krav til utredning av verneverdier og ferdig utkast til forvaltningsplan, slik som i dag da disse planoppgavene allerede ferdigstilt før området blir vedtatt vernet. For Anárjohka nasjonalpark ble disse planarbeidene heller ikke gjennomført i løpet av de 43 årene nasjonalparken ble forvaltet av Fylkesmannen i Finnmark. Det er verdt å merke seg at verneforskriften for Anárjohka nasjonalpark fortsatt er fra 1975, som gir noen ekstra utfordringer for vernemyndigheten i forvaltningen av verneområdet. Andre, eldre verneområder har fått rullert sine forskrifter, tilpasset dagens bruk og utfordringer.

Anárjohka nasjonalparkstyre har dermed et etterslep av oppgaver en må få gjennomført som nyere verneområder allerede har på plass. Mye av disse

oppgavene er omfattende og involverer både offentlig myndighet, forskningsmiljø og lokale brukere. Når disse store planarbeidene er slutført, kan vernemyndigheten påstarte arbeidet med målrettede tiltak, skjøtsel, kunnskapsformidling mv. til fordel for verneområdet.

Hvert verneområde har samme oppgaver mtp planarbeid og fattning av vedtak i henhold til verneforskrift og vedtekter, men verneområdene står ikke på samme sted i tidslinjen. Det er ikke kun antall fattede vedtak som måler arbeidsmengden, det er heldigvis mange andre viktigere oppgaver en kan prioritere til oppfølging og bevaring av verneområdene.

Erfaringsutvekslingen mellom verneområdeforvalterne innenfor samme region er god i dag, dette har forvalterne selv sørget for ved at en har opprettet fast dialog internt under samme Statsforvalter. Om Statsforvalterembetene selv har en felles kanal seg i mellom, der en kan utveksle erfaringer i deres rolle som arbeidsgiver, kjenner ikke vi til. Det kan virke som det er ulike opplevelser mellom vernestyrene og Statsforvalterembetene, i hvor stor grad de har ressurser i form av økonomi og personell til å følge opp sitt ansvar som arbeidsgiver. Trolig vil en utredning kunne belyse ressursfordelingen mellom Statsforvalterembetene, slik at en kan prioritere å utjevne dette.

En stor del av verneområdemyndighetens oppgave er informasjonsarbeid ut til befolkningen. På 2000-tallet under skiftet fra statlig til lokal forvaltning, var det et mål om at alle større verneområder skulle ha et eget senter der kunnskapsformidling om regionens natur og verneområder skulle nå ut til publikum. Mange sentre fikk statlig autorsasjon og dermed sikret drift økonomisk. Der det finnes slike nasjonalpark-, rovdyr-, villrein- og andre -sentre, er ofte forvalterne for verneområde også lokalisert.

Oppgaven med kunnskapsformidling ble tidligere fordelt på flere statlige organer, deriblant SNO, da de hadde naturveiledning som en deloppgave. Dette er i dag ikke lenger noe SNO skal gjøre, dermed faller ansvaret på naturveiledning på andre myndigheter eller institusjoner. I de områdene en ikke har besøkssenter eller nasjonalparksenter, står verneområdeforvalter ganske alene igjen med oppgaven.

Vår mening er at en ikke kommet i mål med de ambisjonene man hadde for dagens verneforvaltningsmodell, da det fortsatt er flere større verneområder, særlig i nord-Norge, som ikke har et knutepunkt i form av autorisert besøkssenter. I Troms og Finnmark finnes det kun tre besøkssentre ut av 12 verneområder med lokal forvaltning. Jo færre slike knutepunkt som finnes innenfor hver Statsforvalter, jo mer press blir det på Statsforvalter og forvalter. Samarbeid generere synergier og gir verneforvaltningen flere strenger å spille på. Når midlene og ressursene blir presset, er det de som står alene som merker knappheten mest.

Anárjohka nasjonalpark har ingen besøkssenter eller annen knutepunkt som samarbeidspartner i de oppgavene en kunne samarbeidet om. Forvalter sitter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling, som ikke har samme arbeidsfelt som det verneområdeforvaltningen har. Det finnes et lokalt SNO kontor med to ansatte et steinkast unna, som en hadde hatt større utbytte av å samlokaliseres med. Om en er bevisst i å se mulighetene for å smalokalisere ulike offentlige eller kommunale stillinger med sammenfattende arbeidsoppgaver, vil en kunne hente ut synergier i større omfang enn i dag dersom en prioriterer det. Dette er mulig under dagens forvaltningsmodell, dersom viljen, ressursene og midlene styrkes der en enda ikke har kommet i mål. For å prioritere dette må man ha kjennskap til dagens situasjon for å finne løsninger som styrker forvaltningen av verneområdene i fremtiden. En evaluering vil kunne belyse forskjellene mellom landsdeler og regioner, som grunnlag for hvor en behøver styrke ressursbruken.

Konkret tilbakemelding

Anárjohka nasjonalparkstyre ønsker en styrking av dagens forvaltningsmodell, der fordelingen av ressurs og prioritering jevnes ut, slik at forutsetningene for lokal forvaltning av verneområdene blir lik over hele landet. En kan ikke straffe de med få ressurser, de uten besøkssentre eller de som sitter alene på enmannskontor, når målsetningen var at alle skulle få samme utgangspunkt med tanke på ressurs, fasiliteter og prioritering. En opplever i dag det er en gjennomgående trend at det blir mindre og mindre ressurser i forhold til de oppgavene som skal gjennomføres, noe regionene, verneområdene og Statsforvalterembetene som er mest utspredd taper på.

1. Anárjohka nasjonalparkstyre forutsetter at en ikke endrer forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og lokalt plassert forvalter.
 - Styret ønsker fortsatt råderett over forvalternes oppgaver og arbeidsinnhold.
 - Styret ønsker ikke ta over arbeidsgiveransvaret.
 - Oppfølging av forvalter bør spisses der arbeidsgiver har tilstrekkelig med tid og ressurser til å følge opp arbeidsgiveransvaret.
2. Ting kan bli bedre, men det er trolig et behov for å evaluere dagens ordning, før man bestemmer seg for fremtidig organisering. En har jo enda ikke kommet i mål med dagens forvaltningsordning når en ser på ressursfordelingen. Ikke alle

verneområder har nasjonalparksenter eller besøkssenter. Ikke alle sitter samlokalisert med andre relevante stillinger, mange sitter på enmannskontorer uten fysisk tilknytning til relevante stillinger (SNO eller andre miljøfaglige, offentlige stillinger). Hjelper ikke å endre organisering uten kunnskap om hva som bør og kan forbedres i dagens organisasjon. Evalueringen bør:

- involvere alle parter, bør ha en bred sammensatt gruppe der alle landsdeler er representert (Miljødirektoratet, Statsforvaltere, verneområdestyrer, forvaltere).

3. Det virker som det er store forskjeller på hvordan de ulike Statsforvalterembetene i landet har av ressurser og hvordan de kan prioriterer sin oppfølging av verneområdeforvaltere. I Finnmark oppleves et klart tidsskille før og etter at Statsforvalterembetet i Finnmark ble slått sammen med Troms (2021). En opplevde en mer tydelig rollefordeling, tettere oppfølging og prioritering fra arbeidsgiver før embetene ble slått sammen. Kan dette være fordi Statsforvalteren i Troms og Finnmark ikke har like mye ressurser samlet sett, som det hver av Troms og Finnmark hadde før sammenslåingen? Om en ønsker å belyse om det faktisk er uønskede forskjeller mellom verneområdene i landet, bør en se på totalressursen for verneområdene fordelt mellom landsdelene. Har Statsforvalterembetene samme ressurstilgang og kapasitet (midler, stillinger osv) i oppfølgingen av verneområdeforvalterne?

- Belyse hver Statsforvalters ressursbruk, ressurstilgang, oppfølging og kostnader til administrasjon, oppfølging og forståelsen av forvalternes arbeidsforhold og hverdag (alt ifra systemstøtte, arkiv, økonomi, involvering, administrasjon, kontorleie, permisjoner, stillingsutlysninger, lønn mm).
- Se dette i lys av hvilke andre medressurser, utenom Statsforvalter, verneområdene har i arbeidsverdagen (sitter forvalter alene, finnes det et besøkssenter for verneområdet, er det samlokalisering av forvaltere, samlokalisert med SNO eller andre relevante fagmiljø) og om det er mulig å samhandle eller samlokalisere med andre relevante stillinger som allerede befinner seg på samme sted.

4. Forvaltningsmodellen har mangler i systemene fra arbeidsgiver siden i dag, alt er satt inn i eksisterende systemer tilpasset Statsforvalterne. Nasjonalparkstyrene er et eget juridisk organ, som ikke like lett kan innlemmes under Statsforvalternes systemer og retningslinjer. Dette fører til en rolleblanding både internt og eksternt. Evalueringen bør kartlegge:

- evt rolleblanding internt og eksternt (arkivsystem, oppfølging av saker som kommer inn til post/arkiv, avsender på vedtak fra arkiv og e-post, interne retningslinjer, økonomi).
- mulighetene for å bearbeide eksisterende administrasjonssystemer tilpasset forvaltningsformen (en har forsøkt å belyse behovet om eget arkiv og domene mtp avsender på vedtak og e-post, der en får tilsvaret om at dette ikke lar seg gjennomføre).
- behov for å utvikle en egen administrasjon med egne systemer tilpasset verneområdene (arkiv, e-post, økonomi administrasjon).

En evaluering vil kunne svare ut en del utfordring en har hatt, hvilke forskjeller som faktisk er mellom de ulike verneområdene og regionene, med tanke på tilgjengelig totalressurs. Resultatene vil belyse om man har nådd målene en satt for forvaltningsmodellen og eventuelle prioriteringer en må gjøre for å styrke forvaltningen av verneområdene med de ressursene som er tilgjengelig.

Med hilsen

Johan Anders Somby
Styreleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref. 23/2148-

Dato 10. februar 2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets forespørsel om innspill til en mulig utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne. Vi anerkjenner viktigheten av en velfungerende forvaltning for å sikre god tilstand i verneområdene og ønsker å bidra med våre synspunkter.

For at arbeidsgiver skal kunne oppfylle sine forpliktelser, må det tilføres nødvendige ressurser slik at oppdraget kan løses på en tilfredsstillende måte. Forvalteren spiller en avgjørende rolle i dette samspillet, der dialog, samarbeid og samhandling er viktig.

Det må være tilstrekkelig kapasitet til å ivareta arbeidsgiverrollen, inkludert:

- Faglig støtte, herunder gjennomføring av felles samlinger.
- Tilstrekkelig tid til å være en ressurs for forvalterne og ivareta deres interesser.
- En rolle som fungerer som "olje i maskineriet" for å sikre god samhandling.
- Håndtering av organisatoriske oppgaver.

Dagens situasjon er sårbar, særlig når det gjelder kapasitet til felles samlinger, nettverksbygging og faglig utvikling. Arbeidsgivers faglige fellesskap er viktig, men dette fellesskapet kan i praksis kun ivaretas hos Statsforvalteren og Miljødirektoratet, ikke i en kommune eller i et nasjonalparkstyre.

Vi mener at arbeidsgiveransvaret ikke bør gis til et fåtall statsforvaltere, og at nasjonalparkstyrene som arbeidsgivere er en uaktuell løsning. Det er viktig at en eventuell endring fører til bedring og ikke skaper usikkerhet.

I Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104) gir departementet uttrykk for å styrke forvaltningsknutepunktene gjennom relokalisering av forvaltere og at nye stillinger som forvaltere plasseres lokalt i knutepunkter nær verneområdene. I denne sammenhengen er det nødvendig å klargjøre planene for forvaltningsknutepunktene. Hvor mange skal etableres? Hvor skal de plasseres? Hvilke aktører skal inngå? Hvordan skal de fungere i praksis? Her er kommunene og besøkssentrene viktige partnere for å lykkes best mulig med helhetlig forvaltning og bred verdiskaping. Deres roller må tas på alvor.

Vi ser behov for at en eventuell utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne inneholder:

- En vurdering av hvordan arbeidsgiverrollen best kan organiseres for å sikre forutsigbarhet og stabilitet i forvalterrollen.
- En klar definisjon av arbeidsgivers mandat og rolle.
- En analyse av hvordan ulike aktører under merkevaren "Norges nasjonalparker" kan samhandle mer effektivt.
- En vurdering av behovet for ressurser og støtte for å sikre at forvaltningen av verneområdene blir mest mulig kunnskapsbasert og effektiv.

Forvalternes arbeidshverdag er i dag ikke optimalt organisert. Faglig oppfølging av nasjonalparkforvalterne er tatt ut av oppdraget til Statsforvalteren fra 2024, noe som er uheldig for en helhetlig arbeidsgiverrolle. Om ikke dette endres til det bedre vil det ha liten betydning hvem som har arbeidsgiveransvaret.

NPKL gjør seg nytte av forvalternes kunnskap og kjennskap aktivt i sin virksomhet og anerkjenner deres faglige kompetanse. Vi mener det er viktig at denne kompetansen blir en større del av forvaltningen og den brede verdiskapingen fremover.

Vi ser frem til en videre dialog og ber om at våre innspill blir tatt med i vurderingen.

Med vennlig hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder

Vedlegg:

Brevet «Utredning av organisering av verneområdeforvaltere» fra Norges
nasjonalparkkommuner sendt KLD 17. desember 2024

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingve Birkeland

Vår ref. 2024/11921 - 432.3

Dato 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvalterne

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Ånderdalen nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2013 har vært lokalisert i et forvaltningsknutepunkt i Sázzá - Senja Naturhus i Øverbotn på Senja. Midt-Troms museum har også hatt ansatte lokalisert i Naturhuset.

Arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø.

Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Slik vi leser KLDs redegjørelse for hvorfor de ønsker å gjøre denne gjennomgangen er det tydelig at det her er Statsforvalterne som har signalisert at de bruker mye ressurser på å administrere denne forvaltningsmodellen. Fra opprettelsen av de lokalpolitiske verneområdestyrene i 2011 har det vært tydelig at dette er en hybrid løsning som ikke var noe Fylkesmennene var forkjempere av og heller ikke ønsket. Det var i oppstarten satt av relativt romslige budsjetter for å innføre forvaltningsmodellen og det gjorde det «enklere» for Fylkesmennene å administrere dette. I 2015 innførte regjeringen avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Målsettingen og kravene var at alle statlige virksomheter skulle gjennomføre tiltak for å bli mer effektive. Krav om mindre byråkrati og mer igjen for pengene skulle gjelde det meste av statlig forvaltning.

Sittende regjering har videreført målsettingen og kravene i reformen. Det er viktig å ha dette med seg, når vi nå ser at Statsforvalterne i større grad har begynt å problematisere deres rolle som arbeidsgiver for forvalterne og belastningen de har med administrativ oppfølging av verneområdestyrene. Miljøvernavdelingene hos Statsforvalterne har fått reduserte driftsmidler som har ført til redusert bemanning, uten at ansvarsområdet har blitt redusert.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at for å forstå de organisatoriske utfordringene som ligger i den valgte hybride forvaltningsmodellen, må man se på verktøyene både Statsforvalterne og verneområdestyrene har tilgjengelig. Vi kan ikke gå i detalj på alle disse forholdene, men uavklarte forhold/mangelfull rolleforståelser, begrenset dialog og kommunikasjon mellom forvaltning og operativt feltorgan (både lokalt og på sentralt nivå). Det er generelt for lite ressurser både menneskelig og økonomisk til å sikre en god forvaltning. Over tid vil dette slite på organisasjonen og man vil få folk som slutter i stillinger og på den måten taper man opparbeidet kompetanse som kunne vært delt med andre forvaltere.

Da de første lokale verneområdeforvalterne ble ansatt i perioden 2011-2012 var det et større fokus på faglig utvikling og opplæring, enn det vi opplever nå i 2025. Det var både nasjonale vernefagsamlinger og forvaltersamlinger. I tillegg var det egne fagdager på verneseksjonen hos Fylkesmannen i Troms. Etter sammenslåingen av Fylkesmannsembetene i Troms og Finnmark, har disse fagdage for verneseksjonen falt bort. Forvalterne i Troms og Finnmark arrangerer en faglig samling en gang i året. I tillegg så arrangerer Miljødir stort sett en årlig samling for verneområdeforvalterne.

Iht vedtektene for nasjonalpark-/verneområdestyrer er styret en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til drift, skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark-/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter. Midlene overføres formelt til Statsforvalterne men benyttes av styrene. Forvalter har formell disponeringsmyndighet på vegne av styrene. Men kan ikke disponere uten at styrene har vedtatt disponering. Vi ønsker å peke på at utfordringen med økonomistyringen som er valgt, er at verneområdeforvalterne kun kan attestere innkomne fakturaer og tilsvarende sitter det en seksjonsleder og godkjenner alle innkomne fakturaer og reiseregninger fra styremedlemmer før en Controller/saksbehandler på økonomi behandler og effektuerer utbetalingene.

Dette er eksempel på strukturelle og organisatoriske forhold man må ta tak i utredningen og her kan man redusere belastningen på Statsforvalteren betydelig. En løsning kan være at det for forvalterne i Troms og Finnmark etableres en egen seksjon med egen seksjonsleder.

KLD har lagt forutsetning for utredningen at verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområdene og med en målsetting om å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer.

Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker å stille spørsmål til både Miljødir og KLD om hvilke virkemidler de har benyttet for å få utvikle et sterkt lokalt knutepunkt på Senja?

Det er veldig mange verneområder i Senja kommune med Ånderdalen nasjonalpark og de 25 andre verneområder i kommunen. Det burde være muligheter for å utvikle et robust og faglig knutepunkt med både forvaltere og operativt naturoppsyn (SNO). Senja kommune har tidligere fått tilbud om å overta forvalteransvaret for de mindre verneområdene i kommunen. Det følger ikke med noen ressurser til å ta på seg denne forvalteroppgaven. Her mener vi at KLD burde stimulere kommunene til å ta over forvalteransvaret ved å tilføre kommunene ressurser til å ta på seg en slik forvalteroppgave. Lokale forvaltere for de andre verneområdene på Senja ville vært med å utvikle forvaltningsknutepunktet.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark (SFTF) har definert Forvaltningsknutepunktet i Øverbotn (Sázza – Senja naturhus) som et viktig informasjonspunkt og et «nav» i besøksforvaltningen for de mindre verneområdene på Senja. SFTF har foruten nasjonalparkforvalteren ingen ansatte som er lokalisert ved forvaltningsknutepunktet. Ånderdalen nasjonalparkstyre har gitt innspill i høringsprosessen til Andfjorden marine verneområde at ved opprettelsen av et verneområdestyre for Andfjorden og lokalisering av forvalter, burde gjøres i en samlokalisering på Senja. Dette vil kunne gi to forvaltere samlokalisert i ett knutepunkt, som deler arbeid for to styrever og fordeler oppgaver ut fra kapasitet og kompetanse. Samlokalisert sammen med besøkssenter nasjonalpark og SNO. Også flere andre regionale og lokale institusjoner (museum, kulturenhet kommune, turistinformasjon mv). Vi mener dette vil kunne danne et velfungerende knutepunkt som kan oppfylle målene som settes for prosessen med omorganisering. Dette er en modell som bla. er etablert og fungerer veldig bra i Nordreisa i Halti bygget.

Siden begynnelsen av 2000-tallet har Tranøy kommune og Senja kommune flere ganger søkt om å få etablert et statlig autorisert besøkssenter på Senja. Tilbakemeldingene fra Miljødir har vært at søknad og innhold har vært veldig bra, men at man ikke har nådd helt opp i konkurransen. Vi har erfart gjentatte ganger ved opprettelsen av nye besøkssentre at det har blitt realisert som et resultat av politisk lobbyering av statssekretærer og/eller andre sentrale politikere, med lokal tilknytning til de nye sentrene.

Besøkssenter nasjonalpark skal formidle informasjon om nasjonalparker og andre vernede områder nasjonalt og internasjonalt og stimulerer til bruk av naturen og nasjonalparkene. Det er et viktig verktøy for verneforvaltningen, men som bare et fåtall av vernemyndighetene har fått til rådighet. Vi har for eksempel på Senja ikke opplevd at noen av de autoriserte besøkssentrene i regionen har kommet med tilbud eller forespørsel om samarbeid. Ånderdalen nasjonalparkstyre støtter KLDs målsetting om å få et tettere samarbeid med besøkssentrene og bedre fungerende knutepunkt, men da må det settes av rammer til dette, slik at det ikke bare blir et verktøy for noen få og privilegerte.

Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens operative feltorgan. SNO er en avdeling av Miljødirektoratet. Ledelsen holder til i Trondheim, mens det heltidsansatte lokale naturoppsynet har arbeidssted tilknytning sitt geografiske oppsynsområde. For Ånderdalen nasjonalpark er nærmeste lokal SNO lokalisert på Setermoen i Bardu eller i Tromsø. *Fagansvarlig store verneområder* i SNO er lokalisert på Storslett i Nordreisa kommune, ca. 30 mil fra Ånderdalen nasjonalpark og forvaltningsknutepunktet på Senja. Dialogen mellom nasjonalparkstyret og SNO foregår derfor i stor grad gjennom portalen Naturoppdrag og to planmøtene i året ifbm bestilling og planlegging av naturoppsyn. Ånderdalen nasjonalparkstyre er av den oppfatning at det ikke er tilstrekkelig naturoppsyn i nasjonalparken og ser at selv om det er en betydelig økning av besøkende de siste 5-10 årene, så har faktisk tilstedeværelsen av naturoppsynet blitt mindre de siste årene. SNO definerer seg selv som miljøforvaltningens operative feltorgan, men på Senja og i Ånderdalen nasjonalpark er dette et feltorgan som ikke fungerer tilstrekkelig som et viktig forvaltningsverktøy. Hvert år kommer det nasjonale føringer som SNO må prioritere. Dette fører til at tilgjengelig tid til naturoppsyn i verneområdene blir svært liten.

Ånderdalen nasjonalparkstyre opplever også at det er forskjell innad i SNO på hvilke oppdrag som kan defineres inn under naturoppsyn etter lov om statlig naturoppsyn. Et eksempel på dette er hvordan skjøtselbegrepet brukes veldig forskjellig. Kloppegging i Ånderdalen blir av SNO definert som tilrettelegging og nasjonalparkstyret må derfor kjøpe denne tjenesten fra andre enn SNO. I andre verneområder, er kloppegging definert av SNO som skjøtsel og er en viktig oppgave for lokal SNO. Ånderdalen nasjonalparkstyre anmoder om at det kommer tydelig nasjonale føringer på dette fra Miljødir/SNO.

Ånderdalen nasjonalpark ligger i hovedsak på Statskog SF grunn. Fjelltjenesten gjennomfører grunneieroppsyn, men SNO gjør også tjenestekjøp av Fjelltjenesten ifbm naturoppsyn i nasjonalparken. Fjelltjenesten er samlokalisert med øvrige Statskog ansatte på Moen i Målselv kommune.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at naturforvaltningen som Statsforvalterne og de lokale verneområdestyrene har ansvaret for, ikke er rigget hverken organisatorisk eller økonomisk for å møte de utfordringene man står i og som man vet i fremtiden vil øke i omfang. Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at dagens forvaltningsmodell er å foretrekke, men det må tilføres mer ressurser og det må gjennomføres en del organisatoriske grep for å forenkle og gjøre forvaltningen bedre og mer robust for fremtiden.

KLD ønsker å invitere styrene til å bidra i arbeidet. Det bør etableres en arbeidsgruppe med repr fra forvaltere i hver «region» som kan bidra inn i arbeidet. Forvaltere som fagmiljø. Det pekes på et behov for bedre mulighet for veiledning av forvaltere. Uten at det presiseres hva dette betyr i praksis. Mange av forvaltere som er ansatt har lang fartstid i systemet og sitter på en fagkompetanse som kan anvendes inn i arbeidet med utredningen Miljødir skal gjennomføre. Forvalterne må ses på som en ressurs som kan bidra til å utvikle

forvaltningssystemet faglig og organisasjonsmessig og som ikke bare trenger veiledning, men som også kan bidra til utvikling.

Tilsvarende er det viktig at seksjonsledere hos Statsforvalterne som i dag har størst kontaktflate med verneområdeforvalterne trekkes inn i arbeidet. Statsforvalterens fellestjenester (STAF) leverer administrative tjenester til alle Statsforvalterne og verneområdestyrene. Dette gjelder bla IKT, økonomistyring og arkivsystemer. Dette er viktige verktøy som ikke alle er tilpasset driften av de lokale verneområdestyrene. Det må gjøres en gjennomgang og behovsprøving av alle verktøyene STAF administrerer.

Dersom KLD mener at det er viktig å ha robuste forvaltningsknutepunkt bør man tydelig definere hva man mener med et forvaltningsknutepunkt skal inneha av funksjoner og fagpersonell. KLD eller Miljødir/SNO har for eksempel på Senja ikke bidratt til å få samle flere fagpersoner til forvaltningsknutepunktet.

Etablering av et besøkssenter nasjonalpark vil være en katalysator for at man kan få etablert et større fagmiljø til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune jobber nå strategisk på mange plan, bla er de den første kommunen i Norge som har opprettet en egen stilling som besøksforvalter. Senjaregionen opplever en voldsom vekst i reiselivet med en omsetning på 560 mill i reiselivet i 2023. Senja kommune jobber nå med å utrede en egen driftsorganisasjon som skal drifte all av friluftslivets infrastruktur i kommunen. Senja parkvesen eller Senja naturtjenester er arbeidstittel for denne driftsorganisasjonen. Det ligger i planene at denne driftsorganisasjonen skal være lokalisert i Øverbotn og i tilknytning til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune har vedtatt at de skal satse på å utvikle Øverbotn som et besøkssenter for kultur og natur og som et forvaltningsknutepunkt. Ånderdalen nasjonalparkstyre er veldig positive til dette og ser at dette vil styrke samarbeidet mellom kommunen og nasjonalparkstyret.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at med en nasjonalpark og 25 andre verneområder i Senja kommune, igangsatt verneprosess med å få etablert Andfjorden marine verneområde, økende bruk og ferdsel, er det behov for mer tilstedeværelse av naturoppsynet og av den grunn bør SNO etablere kontor i tilknytning til Forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette vil kunne føre til reell tilstedeværelse av naturoppsyn i Senja regionen.

Ånderdalen nasjonalparkstyre anbefaler at det ved opprettelsen av Andfjorden marine verneområde med eget verneområdestyre og verneområdeforvalter, fattes vedtak om at det skal samlokaliseres i forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette nettopp for å styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvalterne utgjør, det vil danne grunnlag for å øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne. I tillegg vil man kunne få mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. Sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder. Tilsvarende bør KLD også stille med ressurser til Senja kommune slik at de kan ta over forvaltningsansvaret over de mindre

verneområdene på Senja. Dette kunne ført til en egen forvalter knyttet til et forvaltningsknutepunkt på Senja.

Avslutningsvis vil Ånderdalen nasjonalparkstyre fremholde at vi har god tro på at man kan få til en god forvaltning av de lokale verneområdene i Senja kommune. Forutsetningen er at man må forsøke å se helhetlig på dette og ha fokus på å bygge opp sterke forvaltningsknutepunkt med tilhørende besøkssenter. Det fordrer samarbeid og villighet til å tenke nytt innenfor alle forvaltningsnivåene.

På vegne av Ånderdalen nasjonalparkstyre

Line Miriam Haugan
Styreleder

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Statskog SF	Postboks 63	7801	NAMSOS
	Sentrum		
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9276	TROMSØ
Sametinget - Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Sluppen		

**Verneområdestyret
for Kvænangsbotn
og Navitdalen
landskapsvernområder**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark,
Statens hus, 9815 Vadsø

Besøksadresse
Hovedveien 2
9151 Storslett eller
Arres Næringsbygg,
Sørstraumen.

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 90660709
rune.benonisen@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO/

Klima og Miljødepartementet
Postboks 8013 DEP
0030 Oslo

Saksbehandler Rune Benonisen

Vår ref. 24/11922

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill – prosess med utredning til organisering av verneområdeforvaltere sin organisatoriske tilknytning

Dette er et samlet innspill fra hhv Reisa nasjonalparkstyre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder. Styrene har hver seg gitt godkjenning av innspillet.

Begge styrene støtter Departementet at det er behov for å evaluere og utvikle organisatorisk tilknytning til forvaltere. Det vil uansett kunne gi nyttig informasjon, uavhengig av om flertallet mener dagens ordning fungerer bra eller ikke.

Klargjøre målsetting for en omorganisering – er det behov for styring av ressurser som er hovedsaken?

I brevet fra departementet nevnes 5 punkter for hva en vil oppnå med prosessen. Det synes som at departementet ønsker mulighet til å styre og fordele forvalternes arbeidskapasitet i større grad enn i dag, mellom styrer. Dette er i tråd med Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104).

Hvis dette er bakgrunn for behov om omorganisering, mener vi klargjøring av arbeidsgivers rolle og funksjon ovenfor forvaltere, er minst like viktig som *hvem* som er arbeidsgiver.

Hvis en ny organisering for eksempel medfører at flere forvaltere enten samlokaliseres eller får med-ansvar for flere styrer sine ansvarsområder bør utredningen ta stilling til;

- Er det behov for en sterkere og mer avklart ledelse som har mandat og kompetanse til å fordele ressurser.
- Praktisk mulighet for samlokalisering av to eller flere forvaltere i fagmiljø gjerne sammen med oppsyn og besøkssenter og med tett kobling til kommuner med np-kommunestatus.
- Størrelse på "samarbeidsregioner" - hvor mange styrer inngår?
- Behov for endring av styrenes vedtekter og forvaltere sin arbeidsinstruks

Behov for utredning av dagens status

Det synes å være forskjell hvordan dagens ordning med arbeidsgiver hos Statsforvaltere oppleves og hvordan det fungerer. Det bør da søkes avdekket hva som oppleves som bra og hva som er utfordrende. En bør også se om det er regionale forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Vi mener det er viktig at både styrene og forvalterne involveres i dette arbeidet.

Innspill til framtidig ordning – se til andre land?

Begge styrene er samstemt om at løsning hvor styrene er arbeidsgiver ikke er ønskelig. Det vil være for ustabilt og vil ikke føre til mer lik forvaltning og med flere negative konsekvenser for ledelse og styring.

Ut over dette er det vanskelig å ha klare meninger om framtidig organisering skal knyttes til Statsforvalter eller annen ordning knytta til Miljødirektoratet. Vi ser det hensiktsmessig at to alternativer utredes og beskriver fordeler og ulemper med begge.

I møte 9.januar var det mange som trakk fram et ønske om at Statsforvaltere også framover er arbeidsgiver - "fordi det fungerer". Sett ut fra kjennskap til organisasjonene kan det synes fordeler også med en ordning knytta til Miljødirektoratet. Kanskje særlig på det rent faglig. Miljødirektoratet og lokale forvaltere er på alle vis tettere koblet sammen faglig enn med Statsforvaltere.

Det kan da være at en sterkere organisatorisk kobling mellom forvaltere og Mdir vil gi mulighet til fagutvikling og styrket kompetanse for eksempel ved at kompetansen mellom de organisatorisk ledd, og informasjonsflyt, bedres. Likeså vil dette kunne etableres sterkere fagenheter som virker over hele landet. Dette vil en neppe kunne oppnås ved å ha Statsforvalteren som arbeidsgiver. En vil da kun ha "fagnettverk" som er en løsere og mer uforpliktende form for samarbeid og erfaringsutveksling. En organisering under Miljødirektoratet kan bety at forvaltere kan organiseres mer på måten en er organisert knytta til forvaltning av verneområdene i Finland (Metsähallitus).

I Finland er det inn til nylig vært en organisering av verneområdeforvaltningen hvor ansatte tilhører en fagenhet (eks planlegging eller skjøtsel av naturmangfold) med en fagleder på nasjonalt nivå. Videre tilhører hver enkelt en regional enhet hvor de ansatte er organisatorisk tilknyttet. Oppgaver blir da løst med hjelp av ressurser innenfor en geografisk region (nasjonalparkområde) men med sterk forankring til sin fagenhet. Det hører med til historien at en i løpet av siste år er denne organiseringen gjort om på, og det regionale tilknytningen er tatt bort og ansatte er forankret i sitt fag-team og løser oppgaver i hele landet. Dette er ikke gjort fordi tidligere organisering av dårlig eller ikke fungerte. Men siste to års store økonomiske kutt har gjort det nødvendig å endre antall ansatte.

I Sverige likner de mer på den norske modell. Det kan i alle tilfeller være hensiktsmessig å se på hvordan en er organisert andre land.

Erfaringer fra Reisa og Kvænangsbotn og Navitdalen

Reisa NP styre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen hadde ved oppstart i 2012 en felles forvalter som virket alene ca 4 år. I 2016 kom det inn en forvalter nr 2. Begge styrene bestemte at begge forvalterne kunne arbeide ut fra et felles hovedkontor på Haltibygget på Storslett og ha faste kontordager på kontor i Kvænangen (6 mil unna). Forvalterne fordeler oppgaver mellom seg ut fra kompetanse, erfaring og kapasitet, mer eller mindre sømløst mellom styrene. En av forvalteren har det administrative ansvar og er "hovedkontakt" for hvert sitt styre. Men det er stor grad av samhandling mellom forvalterne. Dette anses som en god løsning for faglig arbeidet og ved at styrene opplever noe mindre sårbarhet ved fravær og bytte av ansatte. Det kan tenkes at fordeling av ressurser kan være et tema hvis det ene styret "forfordeles" ved at det er flere prosjekter, flere saker og mer tilstedeværelse i det ene området foran det andre. Dette har ikke vært et viktig tema i vårt område, men kan tenkes å være en problemstilling.

Det kan også nevnes at vi er del av et velfungerende forvaltningsknutepunkt. Hvor det er besøkssenter, kontor for oppsyn (Statskog/Fjelltjenesten) i tillegg til en hel rekke av andre institusjoner som både virker i Kvænangen og Nordreisa som vi samarbeider med om formidling, tiltak og prosesser. Det er nok ikke mulig å etablere slike store forvaltningsknutepunkt over alt, men en kan og bør dra nytte av erfaringer som er gjort i de forvaltningsknutepunktene som er organisert slik som dette.

Med hilsen

For
Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre
Reisa nasjonalaprkstyre

Rune Benonisen (forvalter)

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

**Vega
verneområdestyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Ærfuglveien 1
8984 Vega

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775547802
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/vega

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anja Hennie Halmøy Fredriksen

Vår ref. 2024/8852

Deres ref. 23/2148

Dato 07.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Vega verneområdestyre

Innspill fra Vega verneområdestyre

Vega verneområdestyre viser til brev datert 5. desember 2024 og takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill i etterkant av møte 21. januar 2025.

Verneområdestyret ble etablert i 2011 og har hatt samme verneområdeforvalter siden oppstarten, med unntak av en permisjonsperiode på 2,5 år da forvalteren arbeidet som naturforvalter hos Sysselmesteren på Svalbard. Styret har dermed betydelig erfaring med lokalpolitiske, sammensatte verneområdestyrene og en lokalt forankret verneområdeforvalter. Generelt er vi svært fornøyd med denne forvaltningsmodellen, som sikrer nærhet til kommunens administrasjon og brukerne av verneområdene.

Siden oppstart har vi hatt et godt samarbeid med Statsforvalteren i Nordland, både i forbindelse med ansettelseshåndtering og som del av deres arkiv- og økonomisystem. Vi har også hatt et konstruktivt samarbeid med andre nasjonalparkstyrene, særlig når det har vært behov for støtte fra andre verneområdeforvaltere i regionen. I tillegg har vår verneområdeforvalter mottatt god faglig støtte fra miljøvernavdelingen hos Statsforvalteren i Nordland.

Til tross for dette ser vi rom for forbedring, spesielt når det gjelder faglig utvikling og støtte til verneområdeforvalteren. Behovene til verneområdeforvaltere er ulik i forhold til behovene til ansatte i miljøvernavdelingen. Vi mener det trengs et sterkere regionalt og nasjonalt knutepunkt med dedikerte ressurser for verneområdeforvalterne. Dette knutepunktet bør blant annet ivareta:

- Administrasjon og organisering av faglige behov.
- Planlegging av treffpunkt, grupperinger, samlinger og veiledning.
- Tilrettelegging for erfaringsdeling på tvers av fylkesgrenser.

En slik ordning vil gi verneområdestyrene større trygghet for at forvalternes faglige behov blir ivaretatt.

Vega verneområdestyre samt forvalter deltar gjerne videre i prosessen for å styrke forvaltningen av verneområdene.

Naturresevat

Lånan-Skjærvær, Eidemslie, Holandsosen og Kjellerhaugvatnet

Landskapsvernområde

Hysvær/Søla

Biotopvern

Lånan, Flovær, Skjærvær og Muddvær

Med hilsen

Anja Hennie Halmøy Fredriksen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

**Verneområdestyret
Nordkvaløya-
Rebbernesøya
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 78 95 03 70 +47 94 88 10 97
fmfisenh@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Stine Emilie Alfonsdatter Nøding

Vår ref. 2024/11924 - 432.2

Dato 10.02.2025

Angående brev og møte om utredning om organisering av verneområdeforvaltere

På møtet 21. januar 2025 og i brevet av 5. desember 2024 ble det uttrykt ønske om utdypende tilbakemelding på organisering av verneområdeforvaltere fra styrene.

Det var mange ulike meninger om arbeidsgiveransvar for verneområdeforvaltere fremdeles skal ligge hos Statsforvalterne, eller om det skal organiseres på en annen måte. Nordkvaløya-Rebbernesøya verneområdestyre er skeptisk til å fortsatt ligge under Statsforvalteren. Hovedgrunnen til dette er at det er stor rolleforvirring blant folk. Når verneområdestyret sender brev elektronisk adresseres det i Digipost som «brev fra Statsforvalteren». Forvalters e-post har domene «@statsforvalteren.no», og postmottak og sentralbord for verneområdestyrene er hos sin respektive Statsforvalter. Vi opplever at dette gjør Verneområdestyret lite synlig og undergraver den lokale forvaltningen da Styret og forvalter ansees som del av Statsforvalteren.

I møtet 21. januar 2025 virket det også som at flere anser Statsforvalterne som lokal forankring og lokalt forvaltningsledd. Dette mener vi er helt feil. Statsforvalteren er regional og nasjonal etat, ikke lokal. Det er Styret som er den lokale forankringen for de store verneområdene. Dette må komme bedre frem.

Nordkvaløya-Rebbernesøya Verneområdestyre mener også at det er uheldig at Norges 68 forvaltere med samme stilling skal være fordelt på flere ulike arbeidsgivere i hele Norge, med ulike arbeidsvilkår og ulike lønnsvilkår. Siden Statsforvalteren har personalansvar for forvalter setter de føring på hva som er tillatt og ikke, når og hvordan man kan jobbe, hvordan timer føres, hva som gjøres og hvem som får avgjøre hva som kan/skal gjøres varierer fra embete til embete. Det er situasjoner hvor Miljødirektør hos Statsforvalteren må skrive under på avtaler Verneområdestyret gjør for arbeid i sine verneområder. Det

legges også begrensinger på hva Verneområdestyret kan kjøpe basert på hvilke føringer hvert enkelt Statsforvalterembete har.

De forvalterne som har hatt disse jobbene en stund og de styremedlemmene som har vært i styrer over flere perioder har vært hatt flere ulike direktører på Miljøavdelingen hos Statsforvalteren (og tidligere Fylkesmannen). Den generelle erfaringen er at man bestandig har blitt sett på som en klamp om foten som ikke kommer med nok midler til å være verdt bryet. Det blir også stadig mindre kontakt fra miljødirektør til styreleder om forhold som arbeidsvilkår, lønns og medarbeidersamtaler.

Nordkvaløya-Rebberesøya verneområdestyre mener at en samling av alle forvaltere i én organisasjon vil styrke samarbeidet mellom forvalterne, fremme kunnskapsutveksling og sikre en mer helhetlig og lik forvaltningspraksis i hele landet, med lokale tilpasninger. En slik løsning vil også gi alle forvaltere like arbeids- og lønnsvilkår.

Dette vil også gjøre at Statsforvalterne, som er presset på midler, ansatte og kapasitet, får frigjort en god del tid og arbeidskraft. I tillegg vil forvalterne slippe å måtte delta på tidstyver som avdelingsmøter og virksomhetsplanlegging som ikke er relevant for forvalterne og styrets arbeid.

De færreste forvaltere sitter hos eller veldig nær «sin» Statsforvalter. Mens noen er samlet på nasjonalparksentre og besøkssentre, sitter de fleste desentralisert på lokale kontorer i distriktene, ofte alene. Dette gjør arbeidshverdagen digital uansett hvem man svarer til. Det vil også for eksempel gå like mange dager til en avdelingssamling hos Statsforvalteren i fylkessentrum som til en eventuell samling for alle forvalterne i Trondheim eller en annen plass i Norge.

Uansett hvilken løsning man ender opp med så er det en del ting vi mener må forbedres:

- Minimum må det bli en felles ordning for arbeidsforhold (føring av arbeidstid, nødvendige kurs for feltarbeid, føringer for jobb i felt osv.) og like lønnsvilkår for alle forvaltere i hele Norge uavhengig av embetstilhørighet.
- Det må opprettes et eget/egne domene(r) for verneområdene i Norge til bruk i e-poster, som avsender av brev og henvendelser og mottaksadresse for arkivet for verneområdestyrene. Så Verneområdestyrene etableres som en egen enhet og ikke en del av noen andre (i dette tilfelle Statsforvalteren).
- Styreleder må involveres i personalsaker som lønn, medarbeiderundersøkelser o.l.

- Det må etableres en felles møteplass for alle verneområdeforvalterne i Norge, månedlig felles møte eller lignende, som sørger for felles kunnskapsløft og kunnskapsutveksling.
- Lederstruktur må organiseres så forvalterne ikke tar for mye tid fra annen jobb hos organisasjonen med arbeidsgiveransvaret eller at forvalterne nedprioriteres fordi nærmeste leder ikke har tid nok til alt og alle.

Mona Benjaminsen
styreleder

Anders Tørresen
nestleder

Marit Pettersen
styremedlem

Frank Dalan
styremedlem

Klima - og miljødepartementet

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2024/13640 432.0

Deres ref.

Dato 06.02.2025

Innspill fra Sølen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Det vises til brev fra Klima- og miljødepartementet 5. desember 2024 vedrørende utredning av organisering av verneområdeforvaltere og med invitasjon til møte 21. januar 2025.

Sølen verneområdestyre ved verneområdeforvalter deltok i møtet den 21. januar. Sølen verneområdestyre drøftet saken i møte 3. februar og har følgende innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Bakgrunn

Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen fungerer godt.

Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariat for verneområdestyrene. I dag er det 68 forvaltere fordelt på 49 styrer og hvor arbeidsgiveransvaret ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen. KLD mener det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet vil gi Miljødirektoratet et oppdrag på å gjennomføre en slik utredning.

Oppsummering bakgrunn

- 2010 – lokal forvaltningsmodell opprettet. Forvaltere ble ansatt hos Statsforvalterne for at de skal ha et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning, arkiv og IKT tjenester, personaloppgaver og håndtering av vakanser/fravær o.l.
- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvaltners rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter ble tydeliggjort
- Stillingsinstruks for forvalterne ble revidert

- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *«forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.»*. Lokalpolitiske verneområdestyrer fungerer i all hovedsak godt.
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

Det er i dag et ulikt antall forvaltere i de ulike Statsforvalterembetene, ujevn belastning og arbeidsmengde på forvalterne og det er ulik grad av samordning på tvers mellom forvalterne i de ulike verneområdene. **Samhandling mellom forvaltere er viktig for kunnskapsdeling og enhetlig forvaltningspraksis.**

Det er ønskelig derfor å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvaltningen med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene:

1. *«...Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»*

KOMMENTAR:

Vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Dialog og kontakt med Statsforvalteren har vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også senere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrer, statsforvalter som personalansvarlig etc. Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

2. *«...Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning...»*

KOMMENTAR:

I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet (14 stykker) har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra Miljødirektoratet og andre. Dette er et viktig fagfelleskap i disse stillingene. I tillegg er det viktig å ha kontakt på tvers av fagfelt på et regionalt nivå og nasjonalt.

Departementet ønsker:

...å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringen av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering - med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

..... for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR:

For verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos Statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles en tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvalterne.

Samarbeidet med STAF (arkiv, IKT, rammeavtaler mm) fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om forvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

... alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 49 styrene.

KOMMENTAR:

Faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling. Og her kan Statsforvalteren i Innlandet vise til meget gode erfaringer.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblanding og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt, da det vil svekke et viktig fagmiljøet og fellesskap blant forvalterne og annen relevant kompetanse på et regionalt nivå.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne. Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Proessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR:

Det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte

verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordningen ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøksenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Oppsummering fra møtet 21. januar

I møtet 21. januar deltok de aller fleste styrene med taletid. Flertallet var veldig godt fornøyd med dagens modell. Spesielt godt fornøyd var de i Innlandet fylke, Vestland fylke og nasjonalparkene langs kysten i Sør-Norge. Styrene opplever meget godt samarbeid og god dialog med Statsforvalteren, at de fungerer som gode, moderne arbeidsgivere og har velfungerende og effektive systemer rundt IKT, saksbehandling, økonomi mm. Det er ikke ønskelig for styrene å ha arbeidsgiveransvaret for forvalterne. Det er heller ikke stemning for at forvalterne skal være organisert under Miljødirektoratet. Derimot var det bred enighet om at dagens modell, 0-alternativet, må vurderes/evalueres/utbedres.

Det er viktig å se på det som i dag faktisk fungerer bra og heller ha fokus på å styrke dagens modell. Det er ikke ønskelig med en omfattende omorganiseringsprosess.

Det ble understreket at styrene er avhengig av kompetente forvaltere og at forvalterne må ha gode fagmiljøer – både mellom forvaltere og med fagmiljøene hos Statsforvalteren. Årlige fagsamlinger i regi Miljødirektoratet og møtepunkter er viktig. Det er også viktig med god opplæring av styrene.

Det var også fokus på at forvaltningsknutepunktene bør styrkes med mer ressurser/gode økonomisk rammer og et godt samarbeid med SNO og besøksentrene. Det er blant annet for lite SNO ressurser på vern i Innlandet. Statsforvalteren er også avhengig av å ha nok ressurser til å følge opp forvalterne på en god måte. Forvalterne sitter spredt og alene og gode kompetansemiljøer er viktig. Det må lages en robust, god organisasjon sjøl om forvalterne sitter lokalt – og derfor er det viktig at de er en del av et regionalt og nasjonalt kompetent fagmiljø.

Med hilsen

Hilde Nystuen
verneområdeforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Postboks 8013 DEP

0030 OSLO

Innspill utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat viser til innspillsmøte arrangert av Klima- og Miljødepartementet 21. januar om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

På vegne av Tore Kravik, leder av forvaltningsstyret, sendes det inn et skriftlig innspill i forbindelse med departementets arbeid.

Innspillet ligger vedlagt.

Forvaltningsstyret takker for muligheten til å komme med innspill i denne prosessen.

Med hilsen

Vebjørn Aasand Seljord

Ordfører

Dokumentet er signert elektronisk

Vedlegg

1 2025-02-04 Innspill gjennomgang forvalterordningen KLD

Eksterne kopimottakere:

TORE KRAVIK

Søre Kravik, NOREVEGEN 3629 NORE
1929

Innspill «utredning framtidig organisering verneområdeforvaltere»

Til: Klima – og Miljødepartementet

Fra: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat

Dato: 04.02.2025

Sak: Innspill til utredning om framtidig organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med framtidig organisering av verneområdeforvaltere. Vi ser det som positivt at departementet ønsker en grundig prosess hvor relevante aktører får anledning til å bidra med sine erfaringer og synspunkter.

Vi ønsker i denne sammenheng å dele våre erfaringer med dagens ordning, våre vurderinger av styrker og svakheter ved eksisterende modell, samt våre tanker om hva som bør vektlegges ved en eventuell ny organisering.

Gode erfaringer med dagens ordning

Vi har gode erfaringer med dagens ordning, der forvalteren har en tydelig tilknytning til både området og de lokale aktørene. En slik nærhet er avgjørende for en god forvaltning som både ivaretar verneverdiene og opprettholder en høy grad av lokal forankring.

I vår erfaring er det lokale engasjementet en viktig styrke for verneområdeforvaltningen. Når forvaltningen oppleves som nært knyttet til de berørte lokalsamfunnene, bidrar det til større legitimitet, bedre forståelse av forvaltningens betydning og bedre samarbeid med brukerne av området. En desentralisert modell har derfor store fordeler som vi mener må videreføres.

Videre har vi gode erfaringer med samarbeidet mellom forvalter, verneområdestyret og andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO). En tett dialog mellom disse partene gir gode forvaltningsprosesser og sørger for at beslutninger er kunnskapsbaserte, praktisk gjennomførbare og lokalt forankret.

Behov for sterke fagmiljøer og nettverk

Forvalterne utgjør en relativt liten gruppe, og det er viktig at de har tilgang til et sterkt faglig fellesskap hvor de kan dele erfaringer, diskutere utfordringer og utveksle beste praksis. Vi mener derfor at det er viktig å videreutvikle ordninger for faglige nettverk og kompetanseutvikling.

Regelmessige samlinger for forvalterne er et viktig virkemiddel for å styrke nettverket og sikre kontinuerlig faglig oppdatering. Vi mener det bør legges til rette for at slike samlinger videreføres og gjerne styrkes.

Arbeidsgiveransvar og administrativ støtte

Vi mener det er avgjørende at arbeidsgiveransvaret for forvalterne forblir som i dag, særlig i områder med store statsforvalterområder. En for sterk sentralisering av arbeidsgiveransvaret kan skape avstand mellom forvalterne og de områdene de faktisk skal forvalte.

Samtidig ser vi at en mer samlet tilnærming til administrative støttefunksjoner kan være en fordel. Oppgaver som personaladministrasjon, arkivtjenester og IKT-støtte bør organiseres gjennom en eller flere overordnede enheter fremfor å ligge hos de enkelte styrene. Dette vil kunne effektivisere arbeidet, redusere belastningen på forvalterne og bidra til en mer profesjonell administrativ håndtering av forvaltningen.

Viktigheten av lokalt samarbeid

En av de største styrkene i dagens ordning er det gode samarbeidet mellom forvalterne, verneområdestyrene og andre aktører, som Statens naturoppsyn (SNO). Dette samarbeidet må videreføres og forsterkes i en eventuell ny organisering.

SNO har en viktig rolle i oppsyn og praktisk gjennomføring av tiltak i verneområdene, og forvalterne er avhengige av en tett dialog med SNO for å sikre en effektiv og koordinert forvaltning. Vi vil derfor understreke at en ny organisering ikke må svekke dette samarbeidet, men tvert imot legge til rette for enda bedre samspill mellom forvalterne og SNO lokalt.

Involvering i ansettelsesprosesser

Forvalterne spiller en avgjørende rolle i styrets arbeid, og vi mener det er viktig at styret har tillit til og en god dialog med dem som ansettes i disse stillingene. Vi har gode erfaringer med å bli involvert i ansettelsesprosesser for nye forvaltere og mener dette bør videreføres. En slik involvering sikrer at de som ansettes har de nødvendige kvalifikasjonene og forstår betydningen av lokal forankring i forvaltningsarbeidet.

Oppnevning av forvaltningsstyret

Vi har svært god erfaring med vår modell når det gjelder oppnevningen av selve forvaltningsstyret. Her vil de berørte kommunestyrene velge ut sine representanter, og dermed sammensetningen i styret. Kommunene har i alle år lagt vekt på engasjement, kontinuitet og kvalifikasjoner når disse blir valgt ut. Dette sikrer i seg selv god forvaltning i tråd med verneforskriften. Vi håper kommunene fortsatt kan beholde denne friheten til oppnevning av personer til forvaltningsstyret.

Deltakelse i referansegruppe

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat stiller seg positive til å delta i en referansegruppe i det videre arbeidet med organiseringen av verneområdeforvaltningen. Vi mener det er viktig at de som har praktisk erfaring med forvaltningen, får en stemme i utformingen av en ny modell.

Oppsummering og anbefalinger

Basert på våre erfaringer og vurderinger, vil vi særlig understreke følgende punkter:

- Det gode samarbeidet mellom lokal SNO, forvalter og styre må videreføres og styrkes.
- Forvaltersamlinger bør opprettholdes og videreutvikles for å styrke nettverket og kompetansen.
- Rollefordelingen mellom styre, forvalter og andre aktører må være tydelig for å sikre effektiv forvaltning.
- Den desentraliserte plasseringen av forvalterne er avgjørende for en god forvaltning og må videreføres.
- Styret bør fortsatt involveres i ansettelsesprosesser for forvaltere.
- Felles administrativ støtte vil kunne styrke forvalternes arbeid og sikre effektiv ressursbruk.
- Vi stiller oss positive til å delta i en referansegruppe for videre arbeid med organiseringen.

Vi ser fram til den videre prosessen og håper våre innspill vil være til nytte i arbeidet med å sikre en best mulig organisering av verneområdeforvaltningen.

På vegne av forvaltningsstyret
Tore Kravik
Leder

**Byrkije nasjonalparkstyret
Børgefjell nasjonalparkstyret**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyret.no/borgefjell>

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2023/14127-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 07.02.2025

Børgefjell nasjonalparkstyret - innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Byrkije nasjonalparkstyret/Børgefjell nasjonalparkstyret har i møte 07.02.2025 behandlet sak 1/2025 med følgende resultat:

Vedtak

Byrkije nasjonalparkstyret/Børgefjell nasjonalparkstyret vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrever. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyret og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse eksternt er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.

- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.
- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Med hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:
Samlet saksframstilling

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2023/14127-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 30.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	1/2025	07.02.2025

Innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrever. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyrever og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse eksternt er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre

alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Forvalters tilråding:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styre. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyre og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse ekstern er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet har i brev av 05.12.2024 orientert om at det er ønskelig å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert. Dette for å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet skal gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning. Før departementet utformer endelig oppdrag ønsker departementet å få innspill fra styrene til innhold i en slik utredning. Miljødirektoratets utredningsarbeid vil involvere styrene med referansegruppe og høringer til styrene, Statsforvaltere og andre aktuelle parter. I denne omgangen er det innspill og ønsker til innhold i oppdraget som kan gis, dvs. mandatet for oppdraget.

Departementet inviterte til teams-møte den 21. januar hvor alle styrene ble gitt muligheten til å gi tilbakemelding på et eventuelt oppdrag til en slik utredning, det ble satt av to minutter til hvert styre for innlegg. På møtet ble det holdt innlegg fra 38 verneområde- og nasjonalparkstyrer. Før invitasjonen til departementet sitt teams-møte ble kjent, hadde forvalteren i Trøndelag alt invitert styrelederne og nestlederne i verneområde- og nasjonalparkstyrene til fysisk styreledersamling på Stjørdal samme dag. Programmet for samlingen ble derfor tilpasset dette teams-møtet, og det ble satt av tid til drøftinger i grupper før teams-møtet. Oppsummeringen av gruppediskusjonene er vedlagt saken.

Styreleder hadde innlegg som fremgår av vedlagte notat. Siden to minutter er kort tid for å gi tilbakemelding til departementet var det mange styrer som uttrykte at de også ville gi sitt innspill i skriftlig form. Det ble derfor besluttet at skriftlige innspill kunne gis innen 10. februar. Styreleder og nasjonalparkforvalter konkluderte med at Børgefjell nasjonalparkstyre burde benytte seg av anledning med å gi skriftlig innspill. Derfor gjennomføres eget styremøte på Teams for å vedta innspill før frist.

Historisk oppsummering om innføring av ordningen

I 2010 inviterte miljøvernminister Erik Solheim kommuner med nasjonalparkareal til å delta i en ny modell for forvaltning av verneområder hvor det skulle etableres egne styrer som fikk delegert myndighet til verneforskriftene. I invitasjonen var det beskrevet hvordan styrene skulle sammensettes og hvordan prosess skulle gjennomføres. Dette var en frivillig ordning, og det var opp til kommunene å vedta om de ville delta i ordningen.

I invitasjonen ble det orientert om at utlysning og ansettelse av nasjonalparkforvaltere skulle skje så snart styrene var etablert. Forvalteren skulle ha kontorsted på et forvaltningsknutepunkt i nærheten av verneområdene vedkommende skulle forvalte. Det var en forutsetning at forvalteren skulle inngå i et fagmiljø. Her skulle det bygges opp lokale/regionale faglige fellesskap knyttet til nasjonalparksentre eller andre typer naturinformasjonssentre hvor forvalteren ble samlokalisert med andre fagpersoner knyttet til verneområdet. Forvalters ansettelsesforhold skulle være hos Fylkesmannen ift. lønn, økonomi, arkiv, IKT-systemer mm. men det var styrene som hadde styringsrett over forvalters arbeidstid. For etablering av lokaler til forvalter var det avsatt midler i egen tilskuddordning som knutepunktkommunen kunne søke på.

Miljøverndepartementet skulle ta den endelige beslutningen om hvilke eksisterende sentre som skulle utvikles til knutepunkt, og hvor det eventuelt skulle etableres nye sentre som vil få en knutepunktfunksjon. Departementets beslutning om lokalisering av knutepunktene skulle skje på bakgrunn av innspill fra styrene.

Alle kommunene med areal i nasjonalparken takket ja til invitasjonen. I brev av 30.01.2013 ble kommunene, fylkeskommunene og Sametinget bedt om å foreslå medlemmer til nasjonalparkstyret. Konstituerende møte ble avholdt 08.05.2013 på Limingen gjestegård i Røyrvik. Sak 07/13 på dette møtet var valg av forvaltningsknutepunkt. Ut fra protokoll fra møtet fremgår at valget stod mellom Grane kommune og Røyrvik kommune hvor respektive kommuner, ved ordfører ble gitt ti minutter for å argumentere for sine kandidaturer. Det var her utarbeidet prospekter på hvordan kandidatene skulle oppfylle kriteriene til Miljøverndepartementet for forvaltningsknutepunkt. Vedtaket til nasjonalparkstyret ble forslag om at Røyrvik skulle velges som knutepunkt, noe som ble vedtatt med 6 mot 3 stemmer for Grane som knutepunkt. Det kan tillegges at nasjonalparkstyret hadde eget møte med Miljøverndepartementet juli 2013 ettersom det var disens i styret ang. forslag til valg av forvaltningsknutepunkt. I brev av 07.08.2013 orienterte departementet om at det var besluttet at Røyrvik ble valgt som forvaltningsknutepunkt under de forutsetningene som forelå i konseptet til Røyrvik kommune.

Stillingen som nasjonalparkforvalter ble utlyst i september 2013 med Røyrvik som kontorsted. Tilsetting ble foretatt i desember 2013, og forvalter tiltrådte stilling 3. mars 2014.

I 2013, det vil si tre år etter etablering av de første verneområdestyrene gjennomførte [Riksrevisjonen en undersøkning av forvaltningen av nasjonalparkene](#). Formålet med undersøkelsen var å få svar på om den nye forvaltningsmodellen for nasjonalparker fungerer i samsvar med Stortingets vedtak, og om det var etablert formålstjenlige systemer for statlig rettleiding, dokumentasjon og kontroll.

Undersøkelsen viste bla. at fylkesmennene hadde ulik tilnærming til oppfølging av nasjonalparkstyrene og nasjonalparkforvaltningen, og at det var en del ulike oppfatninger av hva ansvar og oppgaver Fylkesmannen hadde i samband med nasjonalparkforvaltninga. Det fremkom behov for at Klima- og miljødepartementet tydeliggjorde hvilken rolle Fylkesmannen skulle ha i forvaltninga, slik at det ble mindre variasjon mellom fylkesmennene i hvilken grad de involverer seg i forvaltninga til nasjonalparkstyrene. I tillegg viste undersøkinga at det var behov for å klargjøre instruksjonsmyndigheta og styringsretten som nasjonalparkstyret hadde overfor nasjonalparkforvalterne.

Undersøkingene til Riksrevisjonen medførte nye vedtekter for styrene hvor styrenes styringsrett ble tydeliggjort. Det vil si at det kun er nasjonalparkstyret som kan disponere forvalters arbeidstid og gi oppgaver til forvalter jfr. stillingsinstruks. Fylkesmannens rolle ift. lønn, økonomi, IKT-systemer og faglig utvikling ble også tydeliggjort.

I 2020 ble Nordlandsforskning mfl. engasjert for å gjennomføre en evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store verneområder. Dette var en større evaluering av hele forvaltningsordningen ti år etter innføring. [Resultatene fra evaluering fremgår av en rapport på 281 sider](#). Evalueringen ble bla. gjennomført ved spørreundersøkelser hvor styremedlemmer, medlemmer i rådgivende utvalg og forvaltere deltok. Det ble også gjennomført dybdestudier av utvalgte verneområdestyrene. Et av mange funn i evalueringen var at det kunne tyde på at forvaltningsknutepunktene og forvalters kontorsted i mindre grad fungerer som sterke fagmiljøer, slik målsettingen var da forvaltningsmodellen ble innført.

Som en oppfølging av tidligere evalueringer har KLD konkludert med å gjennomføre en utredning av organiseringen av forvalterne for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Da ved å gi

oppdrag til Miljødirektoratet om å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede evt. endret organisering. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør for best mulig kompetanse.
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og sikre overføring av kunnskap fra erfarne forvaltere til nytilsatte.
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder. Sikre stabilitet ved i tjenesten og forebygge sårbarhet ved at kun en forvalter har kompetanse om forvaltningen av området.
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordelingen. Tydeliggjøre at verneområdeforvalterne representerer verneområdestyrene og ikke Statsforvalter.
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og feltapparatet.
- tettere samarbeid med besøkssentrene for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og de som håndterer publikum.
- bedre fungerende knutepunkter for å skape attraktive arbeidsplasser som forhåpentligvis kan sikre kompetansebygging og stabilitet i tjenesten. Det har i enkelt områder vært utfordringer med stor utskifting av forvaltere med tilhørende ekstra ressursbruk hos Statsforvalter med ansettelsesprosesser.

For å oppnå målene foreslås at følgende alternativer utredes, i tillegg til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, der fellestjenester (arkiv, lønn osv.) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

For oppdraget ligger følgende forutsetninger:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne skal fortsatt sitte desentralisert nær verneområdene. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette.
- utredningen skal ivareta verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område.

Møte med KLD 21. januar 2025

På møtet med KLD deltok 38 styrer med to minutters innlegg. Hovedinntrykket fra disse tilbakemeldingen er følgende:

- Mange var fornøyde med dagens organisering med verneområdeforvaltere administrativt tilknyttet Statsforvalter. Dette ble etter hvert benevnt som «0-alternativet» som måtte være med i den videre utredningen. Utfordringen til dette alternativet var begrensede ressurser

hos Statsforvalter til oppfølging. Overføring av arbeidsgiveransvar til hvert enkelt styre var ikke ønskelig av noen, tilsvarende var heller ikke overføring av arbeidsgiveransvar til SNO. Å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere fikk ingen stor oppslutning. Opprettelse av egen organisasjon med egen ledelse ble av flertallet fremhevet som det mest realistiske alternativet til dagens ordning (hvor fellestjenester som arkiv, lønn osv. håndteres av direktoratet)

- I flere områder var det godt samarbeid med besøkssenter og SNO hvor disse var samlokalisert. Her var det fagmiljøer som styrene ikke ville ha endringer på.
- Fra mange styre kom det innspill om at det var utfordringer med at tilsettingsprosesser tok for lang tid. Enkelte områder opplevde stor turnover og ustabilitet i administrasjonen, noe som ble forverret med at tilsettingsprosessene tok for lang tid.
- Viktig å få klarere rolleforståelse, mange opplever at publikum og søkere har problem med å forstå forvaltningsordningen når verneområdeforvalterne kommuniserer som statsforvalter på epost, post, faktura mm.
- Flere fremholdt at det var viktig å avsette mere ressurser til verneområdeforvaltningen, da både flere verneområdeforvaltere, mer SNO og flere besøkssenter. Spesielt i områder med høyt besøkstrykk var dette tema.
- Det var en generell skepsis til om utredningen ville føre til sentralisering som gikk på bekostning av lokale forvaltningsknutepunkt nært verneområdene.
- Å sikre stabilitet og tilrettelegge for kompetansebygging ble nevnt som tema for utredningen, herunder evaluere om forvaltningsknutepunktet kunne utvikles for å oppnå opprinnelige målsetninger.

Så snart KLD har fått tilbakemeldinger fra styrene innen 10.02.25 vil de starte utforming av mandatet for utredningen. Miljødirektoratet vil så iverksette utredningen med frist 20.12.2025 [jf. tildelingsbrev 2025](#), side 12 pkt. 30.

Vedlegg:

- Brev av 05.12.2024 fra KLD - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.
- Brev fra Miljøverndepartementet - Etablering av ny modell for forvaltning av verneområder – invitasjon til å delta i nasjonalpark-/verneområdestyrer.
- Notat – styreleders muntlige innlegg på møte med KLD 21.01.25
- Notat – oppsummering av gruppediskusjoner på styreledersamling 21. januar 25
- Organisasjonskart - lokal forvaltning av store verneområder.

Fra: Aarstrand, Bjørnar <bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no>
Sendt: 5. februar 2025 14:13
Til: Postmottak KLD
Emne: Innspill til prosess fra Lomsdal-Visten nasjonalpark, ref 23/2148

Det vises til deres brev med referanse 23/2148, og møte med verneområdestyrer i Norge den 21. januar 2025. Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark delte sine synspunkt muntlig i møtet. Under er punktene oppsummert.

- Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre har positiv erfaring med organiseringen slik den er i dag under Statsforvalteren. Dette skaper mulighet for både nettverk og faglig utvikling hos forvalter, og overlapping ved sykdom og vakanser i stillinger hos de ulike styrene i et fylket.
- Det er ikke et ønske fra Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre å ta rollen som arbeidsgiver.
- Samarbeidet med lokalt naturoppsyn (SNO) oppleves som godt. Oppsyn er invitert til møter med nasjonalparkstyret og prioriterer å møte.
- Samarbeid med besøkssenter kan bli bedre.
- Med bakgrunn i dette bør det heller være et hovedfokus på å ta tak i de områdene/styrene hvor det i dag er utfordringer enn å gjøre om på ordningen, som fungerer godt for mange.
- Det etterlyses også nasjonalparkkonferanse som arena for erfaringsutveksling mellom styrene.
- Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark stiller gjerne med ressurs for å sitte i en eventuell referansegruppe for det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen/ heelsegh luvhtie

Bjørnar Aarstrand

Nasjonalparkfovalter

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmedajve

**Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyre**

Telefon: 75 54 78 19

Mobil: 94 85 08 08

E-post: bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no

Web: <https://lomsdalvisten.no/>

**Færder
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Grev Wedels gate 1
3111 Tønsberg

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371177
sfvtpost@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no/ferder>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2024/13671-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 06.02.2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Færder nasjonalparkstyre

Færder nasjonalparkstyre viser til brev fra KLD av 5. desember og til digitalt innspillsmøte avholdt 21. januar 2025.

I møtet ble styrene oppfordret til å sende inn sine kommentarer skriftlig. Vedlagt ligger en oppsummering fra Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Høringsuttalelse/innspill fra Færder nasjonalparkstyre.

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Færder nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Færder nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En styrke ved dagens organisering er et svært godt fungerende lokalt knutepunkt for Færder nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere. Nettverket har jevnlig møter, hvor forvalter innkaller.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillinger.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Færder nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Færder nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Færder nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Færder 06.02.2025

Færder nasjonalparkstyre

Tom Mello

styreleder

**Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark
9815 Vadsø

Besøksadresse
Havneveien 24
9515 Alta

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 41 43 44 01
sftfpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/seiland>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingunn Ims Vistnes

Vår ref. 2024/11916-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Organisering av verneområdeforvalterne - innspill fra Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Seiland nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Seiland nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2021 har vært samlokalisert med SNO i Alta. Samlokaliseringen fungerer svært godt. Arbeidsgiveransvaret ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker.
- Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer forvalterens arbeidstid. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet. Dette fungerer etter vårt syn greit.

Ulemper med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Det er vanskelig for publikum å se forskjell på styret og statsforvalteren, all den tid vi har mailadresse og avsenderadresse hos statsforvalteren.
- Forvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag
- Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos statsforvalteren. Denne

arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljøsaker, sykemeldinger og ansettelsesprosesser vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Styrene må fortsatt disponere forvalternes arbeidstid. Vi vil presisere at vi ikke vil godta en endring i retning av at andre enn styret disponerer forvalterens arbeidstid. Det er styret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Seiland sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Forvaltere med i referansegruppa. Vi mener at forvalterne også bør være representert i en referansegruppe, da det er deres arbeidshverdag som blir berørt. Det er videre viktig at alle landsdeler er representert i referansegruppa. Seiland nasjonalpark bidrar gjerne med forvalter og/eller styreleder i en referansegruppe.

Beholde nåværende ordning med økte ressurser til statsforvalteren. Av forslagene som KLD kommer med, mener vi at det enkleste og minst ressurskrevende vil være å fortsette med statsforvalterne som arbeidsgivere, gitt at de får økte ressurser til å følge opp forvalterne. Vi vil da kunne støtte oss på et faglig miljø som kjenner landsdelen.

Gjeninnføre årlige forvaltersamlinger. I tillegg bør det settes av midler til å samle forvalterne årlig. Da lokal forvaltning ble innført i 2011, arrangerte Miljødirektoratet i flere år en rekke samlinger for forvalterne. Dette skapte gode nettverk mellom forvalterne, som igjen førte til en mer helhetlig nasjonal forvaltning. De siste 7-8 årene har årlige forvaltersamlinger blitt erstattet av regionale samlinger, samt noen årlige samlinger der også styrene deltar og tar mye av oppmerksomheten. For å få best mulig forvaltning trenger vi å gjeninnføre årlige samlinger som er kun for forvalterne.

Mulig samling under Miljødirektoratet. Dersom man ønsker en sentralisering, er vi åpen for en løsning med et samlet arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet. Dette gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og Finnmark.

Vi mener det vil bli uheldige rolleblandinger dersom forvalterne skal være en avdeling under SNO.

Vi fraråder sterkt at styrene får arbeidsgiveransvar.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis. Vi vil til slutt oppfordre Miljødirektoratet og KLD til å se på forvalterne og styrene som en ressurs, og ikke bare noen som skal styres og veiledes. Mange forvaltere og styrer har opparbeidet seg mye relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvalter og for direktoratet. Vi mener det er mye å hente på å bedre informasjonsflyten *oppover*, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men vi har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Vi har få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra dem til oss. Manglende input fra verneområdestyrene er en opplagt begrensning for en god utvikling av verneområdeforvaltningen på landsbasis.

På vegne av Seiland/Sievju nasjonalparkstyre,

Pål Blix-Johansen
Fungerende styreleder

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Kristine Sørle

Vår ref. 2024/13634-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Innspill - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Nasjonalparkstyret for Reinheimen

Nasjonalparkstyret for Reinheimen viser til brev frå KLD 05.12.24, og innspelsmøte 21.januar der Statssekretær Kjersti Bjørnstad orienterte om bakgrunn for utgreiinga i tillegg til stutte innlegg frå dei ulike verneområdestyra. Både forvaltarar og styreleiar for Reinheimen deltok på møtet 21.januar, der styreleiar hadde eit stutt innlegg.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen ser det som positivt at det blir lagt opp til både munnlege og skriftlege innspel frå dei ulike styra før miljødirektoratet får oppdraget. Teams møte 21.januar syner at dei ulike styra har eit stort engasjement for ei best mogleg organisering av arbeidsforholda til forvaltarane.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen merker seg at det skal liggje til grunn ein føresetnad for utgreiinga at:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne framleis skal sitte desentralisert nær verneområdet, i sterke lokale knutepunkt med solide fagmiljø.
- verneområdestyret sin faglege instruksjonsmyndigheit ovanfor forvaltarane blir ivareteke
- verneområdestyra blir involvert tett gjennom heile prosessen, og at styra blir invitert til oppstartsmøte
- det blir vurdert å etablere referansegruppe med representantar frå nokre utvalde styre som involverast i det fortløpande arbeidet, og at styra skal få høve til å gje sine synspunkt på eit eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender si tilråding til departementet.

Sjølv om det er lagt opp til stor grad av involvering i oppstarten og undervegs i arbeidet, ønskjer Nasjonalparkstyret for Reinheimen likevel å gje eit skriftleg innspel til arbeidet.

Reinheimen er den tredje største nasjonalparken i Noreg, der leveområde for villrein i eit villmarksprega høgfjellsområde er hovudformålet med vernet. I tillegg er 6 store landskapsvernområde og 5 naturreservat knytt til Reinheimen området, som dekker 6 kommunar og fylka Innlandet og Møre og Romsdal. Det er to forvaltarar som utgjer sekretariatet i dag. Forvaltarane er tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet, men er lokalisert i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar si side av det store verneområde. Lokalisering av forvaltarane har vore ei stor politisk sak i Reinheimen, som resulterte i at det vart tilsett berre ein forvaltar for Reinheimen i 2014, med kontorstad på Norsk fjellsenter i Lom. Det var stort arbeidspress med berre ein forvaltar i Reinheimen, med mange enkeltsaker og oppfølging av tiltak, prosjekt og lokale brukarinteresser knytt til områda. Nasjonalparkstyret gjorde derfor

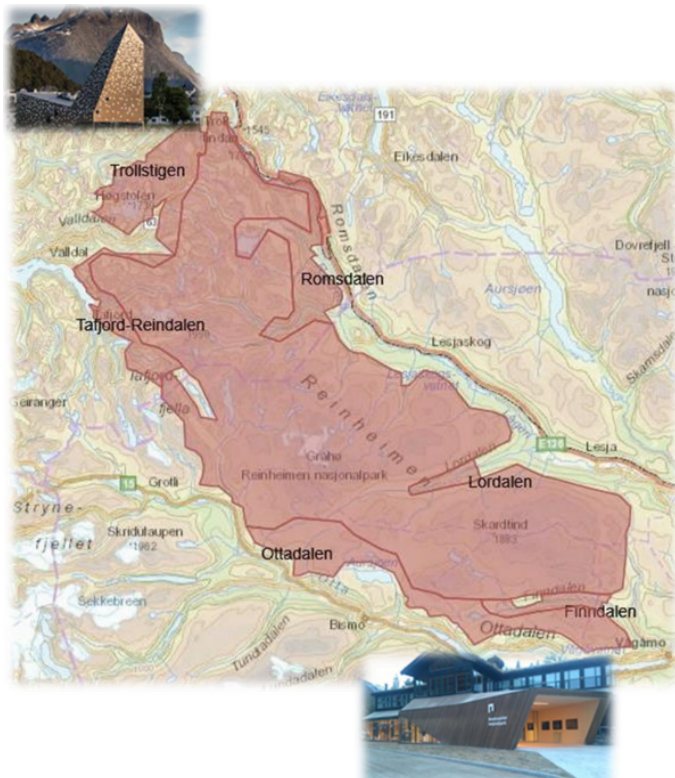
Nasjonalpark	Reinheimen
Naturreservat	Brettingsmoen
Landskapsvernområde	Tafjorden-Reindalen, Trollstigen, Romsdalen, Lordalen, Finndalen, Ottadalen

vedtak 12.09.14 om å søke klima- og miljødepartementet (KLD) om at det vert sett av tilstrekkelege midlar til å styrke den administrative ressursen for Reinheimen nasjonalpark. Saka vart sendt KLD og miljødirektoratet, og styreleiar hadde i tillegg hadde i tillegg samtale med dåverande Klima- og miljøminister Tine Sundtoft om behovet. I 2016 vart det sett av midlar på statsbudsjettet til nye forvaltarstillingar der ein av dei vart tildelt Reinheimen. Frå mars 2017 vart sekretariatet i Reinheimen utvida med ein stilling til, og ekstra forvaltar i Reinheimen vart tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal med kontor på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Tilsetting av nasjonalparkforvaltarane i kvart sitt fylke fungerte ikkje så godt i Reinheimen, og i 2020 slutta forvaltar tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal, og styrevedtektene vart endra slik at fylkesmannen i Innlandet tok over arbeidsgjevaransvaret for begge forvaltarane i Reinheimen. I 2020 ble ein ny forvaltar tilsett hjå statsforvalteren i Innlandet men med kontorstad på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgjevar for dei to forvaltarane i Reinheimen fungerer no godt, og kontorplasseringa i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar side av verneområda er også ei god løysning for Reinheimen området. Norsk fjellsenter og Norsk tindesenter er begge autoriserte besøkssenter med relevante fagmiljø, lokalisert tett på dei store verneområda og ligg i kvar sine tettstader med god infrastruktur og aktive nærings- og reiselivsverksemdar.

Reinheimen – området med geografisk plassering av forvaltningsknutepunkta; Norsk fjellsenter i Lom og Norsk Tindesenter på Åndalsnes.

Rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring

Departementet oppfatar at rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring framleis kan vera krevjande for enkelt område. Dette gjeld ikkje alle statsforvaltarane. Hå statsforvaltaren i Innlandet har rollefordelinga fungert svert godt, og styreleiar har også fått høve til å delta på t.d. medarbeidersamtalar, og er teke med på råd dersom det er aktuelt å nytte forvaltar til oppgåver i andre verneområde eller andre oppgåver hjå statsforvaltaren. Roller er også klargjort i stillingsinstruks for nasjonalparkforvaltarane og i styret sine vedtekter. For å tydeleggjera at forvaltarane representerer ulike verneområdestyre, kan ei enkel endring av e-post adressene til forvaltarane vera eit enkelt bidrag. Ei endring av e-post adressa frå fornamn.etternamn@statsforvalteren.no til fornamn.etternamn@verneområdenamn.no, kan ein gjera avsendaren tydlegare og unngå unødig rolleblending med statsforvaltaren.

Samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir einskapleg forvaltning, og departementet meiner at det i dag er ulik grad av samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda og mellom dei andre på enheten NV2, som jobbar med *naturmangfald og verneområde*. Forvaltarane i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» kvar veke på Teams der eksterne forvaltarar i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har moglegheit til å delta. Møteforma er uformelle med låg terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteleiinga er organisert slik at den går på omgang mellom alle forvaltarane i gruppa, som no er på over 20 deltakarar. I møta deler vi felles problemstillingar, saker, felles uttaler mm. Det er og møte der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som t.d jurist hjå miljødirektoratet og andre. «Kaffepraten» i Innlandet bidreg til å styrke samhandlinga på tvers mellom verneområda, og ikkje minst stimulerer det til innsats, motivasjon og trivsel for den einskilde forvaltar.

Departementet ønskjer å gje Miljødirektoratet i oppdrag å gå igjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvaltarane, og utgreie ev. endra organisering med mål om å styrke forvaltninga av verneområde

Nasjonalparkstyret for Reinheimen vil presisere at for verneområde- og nasjonalparkforvaltarane tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa serdeles godt i dag, men den kan sjølvsagt vidareutviklast og styrkast.

For å vidareutvikle organiseringa for ein betre samhandling på tvers av fylka kan t.d. Statsforvalteren i Innlandet bli styrka gjennom å tildelast ei tydlegare leiande rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltarane. Rolla som nasjonalparkforvaltar stiller store krav til sjølvstendigheit og evne til å kommunisere med politikarar, publikum og offentlege aktørar. Men det kan vera tenleg å vurdere ein eigen teamleiar som fagdirektør for nasjonalparkforvaltarane hjå statsforvaltarane, der forvaltarane er ei stor gruppe og det er behov for koordinering. Ein koordinerande fagdirektør vil kunne styrke forvaltninga av verneområde, for ei betre koordinering, styrke dagleg leiing, organisering av arbeidsoppgåver, handtering av roller og gje meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.

Alternativer til dagens ordning

Fagleg nettverk og god lokal forankring i eit relevant arbeids- og fagmiljø er ei føresetnad for verneområde og nasjonalparkforvaltarane si rolle. Av dei alternativa som departementet har skissert, meiner Nasjonalparkstyret at å «*samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*» er mest relevant å byggje vidare på.

Å samle arbeidsgjevaransvaret hjå miljødirektoratet vil kunne svekke den lokale/regionale forankringa, og er lite hensiktsmessig. Ei underavdeling i SNO vil kunne føre til ei uheldig rolleblanding og synest ikkje å vera aktuell. Ei overføring til kvart enkelt styre vil gjere drifta unødig komplisert og ustabil da styra er valde for 4 år av gongen, og er heller ikkje aktuelt.

Proessen:

Det er svært bra at departementet legg opp til å involvere verneområdestyra tett gjennom heile prosessen, og at det bør etablerast ei referansegruppe.

I ei referansegruppe er det naturleg at også verneområde- og nasjonalparkforvaltarane er representert frå utvalde verneområde. I over 20 år med lokal forvaltning, er det mogleg å få med styremedlemmer og forvaltarar som har vore med i starten da forvaltningsordninga vart etablert. Det er også viktig at referansegruppe også blir representert med både erfarne og nye forvaltarar.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representantar frå dei mest leiande og sentrale forvaltningsknutepunkta, som t.d. Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommunar mv. der fleire forvaltarar er lokalisert.

Avslutningsvis vil Nasjonalparkstyret for Reinheimen presisere at utfordringsbilete ikkje gjeld for alle verneområda. I Innlandet er rollane klargjort gjennom lang erfaring med forvaltning av store verneområda, og arbeidsgjevaransvar for mange forvaltarstillingar. Det er også gjennom praksis utvikla og etablert ein høy grad av kunnskapsdeling på tvers av verneområda der forvaltarar i andre fylke vert invitert inn til å delta. Dette er viktig å byggje vidare på som kan overførast til andre områder. I Reinheimen fungerer organiseringa av forvaltarane så godt at det ikkje vil vera behov for store endringar. I Teams møtet 21.januar formulerte styreleiaren for Jostedalsbreen NP behovet for ei utgreiing på ein treffande måte:

- gjennom ei utgreiing kan ein snu på nokre steinar, men ein treng ikkje grave opp hele steingjerdet -

Med helsing

Kristine Sørli
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Miljødirektoratet
Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2024/14550-4 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Forollhogna - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets brev av 5.desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt Teamsmøte 21. januar 2025 hvor det ble gitt muntlige innspill fra verneområde-/nasjonalparkstyrene. Det ble i avslutningen av dette Teamsmøtet gitt en mulighet til å gi skriftlige innspill i saken innen 10. februar.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna behandlet denne saken som styresak 2/2025 i møte 4. februar 2025 og gjorde et enstemmig **vedtak om følgende innspill til utredningen**:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ønsker å fortsette med dagens organisering gjennom Statsforvalteren, men det er helt nødvendig med noen forbedringer i strukturen. Dette gjelder særlig for å tydeliggjøre Nasjonalparkstyret overfor sender/mottaker av henvendelser og tydeliggjøre roller.

Tydelig avsender/mottak:

Det er et tydelig behov for et eget organisasjonsnummer for det enkelte styre. Slik det er i dag kommer all post inn og all utgående post fra Statsforvalteren i Trøndelag, noe som skaper forvirring og kan gi konsekvenser som at høringsdokumenter ikke kommer til Nasjonalparkstyret o.l. Med eget organisasjonsnummer mener vi det vil tydeliggjøre vårt arbeid og vår dialog ut med kommuner og brukere. Det er viktig for oss at meldinger og informasjon fra nasjonalparkstyret kommer tydelig frem og ikke kan misoppfattes, som i dag, med at alt kommer fra Statsforvalteren.

Tydeliggjøring av roller:

Styret ser et klart behov for å tydeliggjøre Statsforvalterens rolle opp imot styreleder og styret. Styret har sitt oppdrag fra Miljødirektoratet og her mener vi direktoratet må ta et

en større og tydeligere rolle angående veiledning, kompetanseheving og kursing overfor både styret og forvaltere. Det har over tid vært få møtepunkter og kompetansehevende tiltak, samtidig som vi over tid har hatt store utskiftninger blant forvaltere og styremedlemmer. Dette sammen med nye og skjerpede krav krever at direktoratet tar en tydelig rolle og har klare planer for kompetansetiltak.

Klagesaker:

Nasjonalparkstyret ser det nødvendig at i direktoratet bør har raskere klagebehandling enn dagens praksis. Med en god lokal forvaltning har vi tett oppfølging av saker, men det er utfordrende med den lange klagesaksbehandling.

Styrking av fagmiljø:

For å sikre en mer lik og helhetlig forvaltning av verneområdene er vi positive til forslaget om å styrke fagmiljøene ved å samle organiseringen på færre statsforvaltere. Det vil kunne gi muligheter for sterkere sekretariat og mindre sårbarhet ved endringer forvaltere og nye styrer. Dette kan også gi nye muligheter med tanke på fellesfunksjoner, eksempelvis informasjonsarbeid.

Vi ser det som uheldig å legge organiseringen under Miljødirektoratet – da det også er en klageinstans – og det er viktig med en lokal forvaltning – og da blir direktoratet for langt unna det lokale perspektivet.

Likeså er det problematisk å gå for en organisering av arbeidsgiveransvaret til styrene/styreleder. Ofte er det ordførere i disse rollene, som kan skiftes ut hvert fjerde år. Erfaringsmessig har ordførere liten ekstra tid til et ekstra arbeidsgiveransvar - som innebærer personalansvar med de pliktene det medfører.

Konklusjon: *se på ordning med færre statsforvaltere – men at organiseringen bør ligge der – med forbedringspunkter. Og at forvalterne selv må få en tydelig stemme inn i utredningen. Styrene åpenbart.*

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 911 61 458
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Trond Stensby

Vår ref. 2024/13629-0 432.0

Deres ref.

Dato 06.02.2025

Vedtak Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 06.02.25 fattet vedtak i styresak 1/25, og avgitt slik uttalelse:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsgt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Utskrift av saksframlegget følger vedlagt.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinnjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor
Ingvild Skarsaune

Postboks 987 2604 LILLEHAMMER

Arkivsaksnummer: 2024/13629-7

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	1/2025	06.02.2025

Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølv sagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 06.02.2025

Behandling

Enstemmig vedtatt som innstillingen fra nasjonalparkforvalteren, ved votering pr e-post:

Even Moen	23.01.25
Kristin Langtjernet	28.01.25

Eldri Siem	29.01.25
Thomas Hisdal Eriksen	29.01.25
Magne Vorkinn	29.01.25
Kristian Ulen	29.01.25
Kristin Teigen	29.01.25
Anne-Marie Olstad	03.02.25
Ole Tvette Muriteigen	06.02.25

Ikke mottatt e-post fra:

Ole Gustav Narud
Johannes Wahl Gran

Vedtak

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Dokumenter i saken

Brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 5. desember 2024.

Saksopplysninger

Vi har mottatt følgende **brev fra Klima- og miljødepartementet**, datert 05.12.24:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrever. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).

*Vi inviterer derfor til teams-møte **21. januar 2025 kl. 12-14**, der styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde. Møtet vil bli ledet av statssekretær Kjersti Bjørnstad. Av tidsmessige hensyn blir taletid i utgangspunktet satt til 2 minutter per styre. Eventuelle utdypende synspunkt kan ettersendes.*

*Vi ber om **påmelding innen 15. januar** i [dette påmeldingsskjemaet](#) slik at vi kan sende teams-lenke til de som ønsker å delta.*

Bakgrunn for oppdrag om gjennomgang av organisasjonsmessig tilknytning og øvrig organisering av verneområdeforvalterne

Da ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrever ble opprettet i 2010, ble det valgt en løsning der forvalterne ble ansatt hos den respektive statsforvalter for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning.

Løsningen gir også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og løser ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn mv og håndtering av forvalters oppgaver ifbm. ulike typer fravær eller ved vakanser.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av KLD og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne.

Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viser at ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer i all hovedsak fungerer godt. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Statsforvalterne oppgir at de bruker mye tid på personalmessig og administrativ oppfølging av forvalterne. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre. Antall forvaltere pr. styre er differensiert, men det er likevel ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv,

lønn osv) håndteres av direktoratet

- *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*

Det skal være en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Styreleder Ole Tvette Muriteigen deltok på møte med KLD 21.01.25. Han har etter møtet kommet med et innspill til sekretariatet:

Viser til møte i regi av KLD i dag.

Det ble satt frist for eventuelle skriftlige innspill til 10. februar.

Innspillet bør forankres i AU eller styret (best). Kan sikkert skje via e-post.

Hva tror dere?

Kopierer inn innlegget mitt nedenfor.

Mvh OleTM

Utgreiing av organisering av verneområdeforvaltere 21. januar 2025

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

(...fekk m.a. delta i den siste rekrutteringsprosessen vi hadde. Svært nyttig...).

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltar, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men min konklusjoner at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtekter for nasjonalparkstyret

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark /verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

Vurdering

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er meget godt tilfreds med hvordan stillingene som nasjonalparkforvaltere er organisert, med Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgiver og at vi ellers *«er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet»*. Videre at det er nasjonalparkstyret som disponerer forvalterens arbeidstid.

Som ansatte hos Statsforvalteren i Innlandet har vi tilgang til fagsystemer som er helt avgjørende for at vi skal kunne drive en kunnskapsbasert og effektiv forvaltning:

- Arkiv, journalføring, møtemodul, GIS og andre fagsystem
- Økonomi- og lønnssystemet.

Andre ansatte knyttet til disse systemene yter en stor og god innsats når det gjelder oppfølging og veiledning av våre oppgaver.

Tilknytningen til statsforvalteren sikrer likviditet gjennom hele året for anskaffelse av varer og tjenester.

Arbeidsgiverrollen er godt og profesjonelt ivaretatt.

Sekretariatet slutter seg derfor til innspillet fra styreleder, og innstiller på at den blir gitt som nasjonalparkstyrets uttalelse i saken.

Innspill til organisering for verneområder

Vi representerer verneområdet Blåfjella, Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark. Disse områdene har blitt ivaretatt gjennom lokal forvaltning lenge før nasjonalparkene ble opprettet, og formalisert gjennom et naturforvaltningsråd i 1988. Store deler av våre verneområder er statsallmenning, og her har fjellstyrene en svært viktig rolle. Den rollen må fremheves og understøttes på lik linje med SNO i videre prosess.

Våre verneområder er organisert med utgangspunkt i Lierne nasjonalparksenter som forvaltningsknutepunkt, hvor forvaltere, Fjellstyrene i Lierne, SNO og besøkscenter/informasjonscenter sitter samlokalisert. Dette er i tråd med den skisserte modellen fra departementet. Slike fagmiljø har stor verdi for både ansatte, verneområdene og for oss beslutningstakere. Viktig at dette ikke bare opprettholdes, men styrkes og videreutvikles. En slik organisering bør etterstrebes for alle i videre arbeid med organisering.

Så er modellen med lokal forvaltning et suksesskriterium - ikke minst for forankring, eierskap og lokal aksept. En evt omorganisering må ikke føre til at forvaltere eller beslutningsmyndigheten sentraliseres.

Våre forvaltere kjenner seg godt igjen i noen av de utfordringene som skisseres i dagens organisering. Deres rolle kan ofte misoppfattes eller oppleves noe uklar. At de formelt er ansatt hos SFTL, men får arbeidsinstruks og -føringer fra nasjonalparkstyret, kan være uklart for allmenheten. Leddet med daglig ledelse og oppfølging som man er vant til fra andre jobber forsvinner, men det ligger jo også i stillingens natur. Den krever imidlertid stor grad av selvstendighet.

Våre forvaltere har som nevnt et stort fagmiljø rundt seg, men det er ved flere anledninger spilt inn behov for seksjonsledere for den enkelte statsforvalter. Dette og ville helt klart vært en stor støtte til forvalterne, i form av større faglig oppfølging, juridisk veiledning og styrket samhandling/dialog mellom verneområdene. Man kunne også fått effektiviseringsgevinster ved at «fellesoppgaver» som gjelder alle verneområder håndteres av en seksjonsleder, kontra at alle forvaltere selv må håndtere det hver for seg.

Så er vi skeptiske til en løsning der man samler arbeidsgiveransvaret til bare et utvalg statsforvaltere - Da risikerer man at statsforvalter legger for mange premisser uten tilstrekkelig lokalkunnskap.

Som oppsummering er vi positive til en gjennomgang av ordningen. Vi mener det er listet opp gode målsetninger, og vi er positive til å se på effektivisering av arbeidet gjennom økt fleksibilitet rundt arbeidsoppgaver og oppgavefordeling.

For oss er det avgjørende å opprettholde størst mulig lokalkunnskap i alle forvaltning- og beslutningsledd. Så ønsker vi innspill og tett involvering i prosessen.

Med vennlig hilsen

Nasjonalparkstyret for Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker

**Verneområdestyret
for Lyngsalpan
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642218+47 90 93 08 02
fmrtrds@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Oddrun Merete Skjemstad

Vår ref. 2024/11923 - 432.2

Dato 04.02.2025

Tilbakemelding angående utredning av organisering av verneområdeforvaltere – Lyngsalpan verneområdestyre

Viser til brev av 5. desember 2024 (ref 23/2148-), samt møte 21. januar 2025.
Lyngsalpan verneområdestyre kommer her med sine synspunkt i saken.

Lyngsalpan verneområdestyre forvalter i tillegg til Lyngsalpan landskapsvernområde, et landskapsvernområde med dyrelivsfredning og fire naturreservat. Det er to forvaltere knyttet til verneområdestyret. Forvalterne deler vi med Nordkvaløya-Rebbernesøya verneområdestyre, som forvalter et landskapsvernområde, et marint verneområde og fem naturreservat. Dette gjør at våre forvaltere har til sammen ansvar for 13 verneområder.

Lyngsalpan verneområdestyre forstår problemstillingen, og ønsker en vurdering av dagens ordning velkommen for å kunne se om en organisering av verneområdeforvalterne kan gjøres på en bedre måte.

Vi ser at enkelte statsforvaltere har større arbeidsbelastning enn andre. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har 13 nasjonalpark- og verneområdestyrer, og snart også 13 forvaltere. Dette medfører arbeidsgiveransvaret for 13 forvaltere, og alt det innebærer i forhold til personal, arkiv, økonomi og øvrig oppfølging. Statsforvalteren opplever stadige nedskjæringer og nedbemanning, noe som fører til at de er overbelastet. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne kommer på toppen av alt annet. Det er heller ikke lett å ha arbeidsgiveransvar samtidig som at de ikke har noen styringsrett over forvalterne sin arbeidstid. Dette ligger helt og holdent til styrene.

Forvalterne har en annerledes arbeidshverdag enn øvrige ansatte hos Statsforvalteren. Forvalterne sitter lokalt ute, nært områdene de forvalter. De skal kunne delta på møter og arrangementer i lokalmiljøet. De fleste møter og arrangementer foregår imidlertid på ettermiddags- og kveldstid, eller i helgene. Det er viktig at forvalterne har en mulighet for å kunne delta på dette for å forankre vernet lokalt, og for å holde en positiv relasjon med lokalbefolkningen. Dette er ikke så lett å få til med dagens ordning da alt arbeid etter kl. 15:30 skal skrives som overtid, og må godkjennes av personalleder. Dersom det ikke er budsjett for overtid, kan ikke forvalter delta. Arbeid i helger må også godkjennes, og søndager har ikke forvalter lov til å jobbe. Dette er en

innstramming som har kommet det siste året for oss i Troms og Finnmark (vet ikke hvordan dette praktiseres andre steder i landet). Tidligere kunne forvalter registrere arbeidstiden, og senere avspasere time for time uten å måtte be om lov først. Dette er noe en bør kunne se på uansett om det blir en omorganisering, eller ikke. Forvalterne må ha mulighet til å være til stede på det som skjer i lokalmiljøet ute å måtte få innhente tillatelse til arbeid utenfor ordinær arbeidstid. Forvalterne må også kunne ha mulighet å bruke flere dager ute i felt uten godkjenning fra Statsforvalteren dersom styret har gjort vedtak på dette. Kanskje kan man få en type ordning der forvalterne er unntatt arbeidstidsbestemmelsene slik at man får en mer fleksibel løsning.

Vi opplever at det er vanskelig for publikum å forstå skillet mellom verneområdestyrene og statsforvalteren. Mange tror at forvalterne representerer statsforvalteren. Dette forsterkes ved at forvalterne har e-postadresse@statsforvalteren.no. I tillegg er det slik at på alle vedtak som sendes ut fra saksbehandlingssystemet står det «melding fra Statsforvalteren». Det vil også kunne oppfattes som merkelig dersom statsforvalteren i neste omgang klager på vedtaket. Da ser det ut som at statsforvalteren klager på et vedtak de selv har sendt ut. Dette bør det være mulig å gjøre noe med slik at man unngår denne sammenblandingen. De store verneområdene som forvaltes av styrer bør kunne få eget domene og skilles klart ut fra statsforvalteren.

Lyngsalpan verneområdestyre ønsker ikke at arbeidsansvaret overføres til styrene. Dette vil bli en uforutsigbar arbeidshverdag for verneområdeforvalterne da det hvert andre år kan være utskiftninger i styret (i styrer der man har medlemmer valgt av Sametinget)

En underavdeling av SNO mener vi at heller ikke er optimalt da det også da vil være store muligheter for rolleblanding. Forvaltning og oppsyn bør være skilt.

Dersom det skal bli en annen organisering enn dagens, mener vi at en organisasjon med egen ledelse der fellestjenestene håndteres av miljødirektoratet er det beste. Ved en slik organisering vil alle forvalterne på landsbasis få like arbeidsvilkår, bedre samarbeidsmuligheter, og et sterkere faglig fellesskap med en felles ledelse. Her bør man i tilfelle også ha eget domene slik at det ikke blir en sammenblanding med Miljødirektoratet. Det må også være en forutsetning at forvalterne fortsatt skal sitte lokalt, og nært områdene de skal ha ansvar for. Det må også legges opp til flere samlinger slik at man blir kjent med kollegaene rundt om i landet, og får møte lederne sine fysisk. Det bør også i tilfelle være regionale avdelinger, med egne ledere, slik at det blir bedre oppfølging av den enkelte ansatte.

I tilfelle dagens ordning skal fortsette, må det utarbeides bedre retningslinjer slik at dette blir lettere både for statsforvalterne, forvalterne og styrene, og at det blir like arbeidsvilkår uansett hvor man er i landet. Statsforvalterne må få økte ressurser slik at forvalterne får god oppfølging, og kanskje bør verneområdeforvalterne ha egen leder. Det bør være minst

en årlig samling for forvalterne på landsbasis. Dette for å skape gode nettverk og en helhetlig nasjonal forvaltning. De nasjonale nasjonalparksamlingene for styrene og forvalterne bør også tas opp igjen. Det er viktig at også styrene får økt sin kompetanse, stolthet og forståelse oversitt oppdrag i egne områder, samt nettverk med politikere fra hele landet.

Lyngsalpan verneområdestyre mener at også representanter fra verneområdeforvalterne må delta i en referansegruppe for dette arbeidet. Lyngsalpan verneområdestyre deltar gjerne med styreleder og/eller forvalter.

Med vennlig hilsen

På vegne av Lyngsalpan verneområdestyre

Nils Einar Samuelsen
Styreleder

**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Postadresse
Nærøyfjorden verneområdestyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordsenteret
5745 Aurland

Kontakt
Sentralbord: +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5764 3129
sfvlpost@statsforvalteren.no
sfvlpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/naroyfjorden

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Sakshandsamar Anbjørg Nornes

Vår ref. 2024/18199-0 432.0

Dykkar ref.

Dato 23.01.2025

Innspel frå Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre hadde felles innspel under teams-møtet med KLD 21. januar, og sender dette felles innspelet i etterkant. Desse to styra har samsnakka og har felles oppfatning av organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Vi er godt nøgde med organiseringa slik den er i dag, og meiner den fungerer bra. Etter vår vurdering bør difor dagens organisering (nullalternativet) veljast vidare. Samtidig vil vi koma med fylgjande innspel på punkt som vi meiner er problematiske og bør forbetrast innanfor dagens organisering.

Meir robuste forvaltningsknutepunkt.

Ved vakansar, permisjonar og sjukemeldingar bør det vera betre moglegheit for samarbeid på tvers av forvaltningsknutepunkt og mellom verneområdestyre. Dei fleste forvaltningsknutepunkta har 1-2 forvaltarar, og er svært sårbare når nokon er borte frå jobb, eller arbeidsoppgåvene aukar.

Det bør vurderast felles administrasjon for fleire verneområdestyre for å gjera forvaltningsknutepunkta meir robuste.

Betre handtering av rolleforståing

Felles postmottak for verneområdestyra og Statsforvaltaren har ført til mistydingar om rolla til verneområdestyra. Det er også fleire døme på at post som skulle hatt adresse verneområdestyret vert adressert til Statsforvaltaren. Dette er vanskeleg for arkivtenesta å fange opp og legge på rett arkiv. Resultatet vert då at verneområdestyret ikkje får alle breva og søknadane dei skulle fått.

Rolleforståinga vert også vanskeleg når verneområdeforvaltarane har e-postadresse som sluttar med @statsforvalteren.no. Med denne e-postadressa er det vanskeleg for innbyggjarar i kommunane og andre brukarar å forstå at dei kommuniserer med verneområdestyret. Det fører til at lokal forvaltning vert mindre synleg. Uklar rolleforståing er også uheldig med tanke på at statsforvaltaren er klageinstans for vedtak fatta i verneområdestyret.

**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Med helsing

Kjell Bøe Bjørgum
leiar Nærøyfjorden verneområdestyre

Marta Sofie Vange
leiar Stølsheimen verneområdestyre

Anbjørg Nornes
verneområdeforvaltar / sekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent

**Breheimen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Skjåk utmarkssenter (v/Skjåk
Almenning), 2690 Skjåk og
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 10
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/breheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Stein Magne Grevrusten

Vår ref. 2024/13637-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 08.01.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltare – uttale frå Breheimen nasjonalparkstyre

I brev datert 5. desember 2024 skriv Klima- og miljødepartementet (KLD) at det er behov for å sjå nærare på korleis verneområdeforvaltarane bør vere organiserte for å sikre best mogleg forvaltning av verneområda. KLD tek sikte på å gje Miljødirektoratet eit oppdrag om å gjennomføre ei slik utgreiing. KLD har i denne samanhengen invitert nasjonalparkstyra til møte på teams den 21. januar, der nasjonalparkstyra er velkomne til å uttrykke sitt syn på organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Bakgrunn

KLD skriv at da ordninga med lokalpolitisk samansette verneområdestyrer vart oppretta i 2010, vart det vald ei løysing der forvaltarane vart tilsette hjå den respektive Statsforvaltaren for at forvaltarane skulle ha tilknytning til eit fagmiljø knytt til naturforvaltning og verneområdeforvaltning. Løysinga gjev òg tilgang til arkiv- og IKT-tenester og løyser ulike personalforvaltingsoppgåver som løn osv. og handtering av forvaltar sine oppgåver i samband med ulike typar fråvær eller ved vakanse.

KLD skriv at Riksrevisjonen undersøkte nasjonalparkforvaltinga i 2014 og peika på uklarheiter i rollefordelinga mellom forvaltarar og statsforvaltarar. Klima- og miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet følgde opp med tydelegare vedtekter og reviderte stillingsinstruksar. Likevel vert rollefordelinga oppfatta som krevjande, særleg knytt til personalforvaltning og dagleg styring.

Ei evaluering av forvaltningsmodellen i 2021 viste at modellen verken har styrkt eller svekt verneverdiane, men fungerer i hovudsak godt. KLD har vedteke å vidareføre modellen, men vil vurdere forbetringstiltak. Statsforvaltarane brukar mykje tid på administrativ oppfølging av forvaltarane, med stor variasjon i arbeidsmengde mellom verneområda og ujamn fordeling av oppgåver. Avgrensa styringsmoglegheit gjer det vanskeleg å jamne ut arbeidsbelastninga, noko som vert forverra ved fråvær og vakanse.

Nasjonalpark	Breheimen
Naturreservat	Høyrokampen
Landskapsvernområde	Strynefjellet, Mysubytta, Høydalen, Mørkridsdalen, Vigdalen

KLD ønskjer å styrkje forvaltinga av verneområda ved å gjennomgå og eventuelt endre organiseringa av verneområdeforvaltarane. Målet er bl.a. å oppnå betre fagleg samling, auka kompetanse og erfaringsdeling, meir fleksibilitet i oppgåvefordeling ved fråvær og ulike ressursbehov, lik organisering av forvaltarane, tydelegare rollefordeling, meir heilskapleg forvalting på tvers av verneområde, samt tettare samarbeid med Statens naturoppsyn og besøkssentera.

Breheimen nasjonalparkstyre sine vurderingar av momenta i brev frå KLD

I kulepunkta nedanfor er det drege ut dei viktigaste momenta frå KLD sitt brev med nasjonalparkstyret sin vurdering på kvart enkelt punkt.

- *Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle..... Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.*
 - Breheimen nasjonalparkstyre kan ikkje sjå at dette er noko utfordring i det heile teke. Breheimen nasjonalparkstyre har eit sekretariat som består av to nasjonalparkforvaltare som er knytt til kvar sin statsforvaltar i Innlandet og Vestland. Rollefordelinga mellom Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Vestland, nasjonalparkstyret og styreleiar i Breheimen har fungert på ein god måte. I samtale med nasjonalparkforvaltarane gjev dei også uttrykk den same oppfatninga. Som eit eksempel kan det nemnast at i vårt område (Vestland og Innlandet) blir bl.a. styreleiar invitert til å delta i tilsetjingsprosessar, årlege styreleiarssamlingar m.m. saman med Statsforvalteren. Statsforvalteren er også invitert til å delta på ulike styremøte av nasjonalparkstyret. Rollene er tydeleg avklart gjennom stillingsinstruks og styrevedtekter. I dei områda der aktørane ikkje har forstått sin rolle må overordna myndigheit gå inn og rettleie/instruere i større grad enn det som har vore gjort hittil.
- *Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis.*
 - I samtale med sekretariatet i Breheimen kjem det fram at det er høg grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda både i Innlandet og Vestland. Forvaltarane har innført faste «kaffeprat»-møte som varar i ein time kvar veke på Teams, der også eksterne forvaltarar frå Vestland, Trøndelag, Møre og Romsdal deltek (totalt opp mot 20-25 forvaltarar). I tillegg deltek ofte direktør eller underdirektør frå avdeling naturmangfold og verneområder hos Statsforvalteren i Innlandet på desse møta. I desse møta diskuterer forvaltarane

ulike problemstillinger og saker, og deler ulike nyheter frå ulike møter, forskning og avgjersler i klagesaker. Ulike fråsegner blir også samkøyr i desse møta der dette er naturleg. Det blir også arrangert «kaffeprat»-møter der eksterne ressurspersonar, eksempelvis juristar frå Miljødirektoratet eller ulike ressurspersonar frå Statsforvalterens fellestjenester, vert inviterte til å presentere ulike fagtema i desse møta.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner derfor at dette med kunnskapsdeling og einskapleg forvaltningspraksis mellom verneområda i Innlandet og Vestland er godt ivareteke med dei grepa som forvaltarane sjølve har teke initiativ til. Ordninga kan sikkert vidareutviklast og adopterast av andre område der dette ikkje fungerer like godt.

- *Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:*

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

- Som nemnt lenger opp i brevet meiner nasjonalparkstyret at dagens organisering av forvaltarane i Innlandet/Vestland varetek fleire av strekpunkta ovanfor på ein god måte. Men organiseringa vi har i dag kan også bli betre. Etableringa og utviklinga av denne forvaltningsmodellen har vore ein kontinuerleg prosess med prøving og feiling sidan oppstart av i 2010. Det vil derfor vera ulogisk å skrote dagens organisering fordi det ikkje fungere bra nokre plassar. Utgangspunktet i denne saka bør vera at ein tek tak i utfordringane der det ikkje fungerer i dag og gjer tiltak for å rette på dette. Nasjonalparkstyret er kjent med at det i Innlandet og Vestland blir arbeid kontinuerleg med å forbetre momenta i strekpunkta ovanfor på en god måte.

- *Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:*
 - *samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*
 - *samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,*
 - *opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet*
 - *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*
- Breheimen nasjonalparkstyre stiller seg uforstående til kvifor ein skal gjere endringar på ei organisering av nasjonalparkforvaltarane som fungerer godt, eksempelvis i Innlandet og Vestland. Ein bør heller gripe tak i dei områda der det er utfordringar med dagens organisering, og bruke dei områda som fungerer godt som forbilde for korleis dette kan løysast. Det er også viktig at forvaltarane som tilsette blir sikra gode og trygge arbeidsvilkår, og at dei har ein robust arbeidsgjevar i ryggen. Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dette får dei best ved vidareføring av dagens ordning ved at Statsforvaltaren står som arbeidsgjevar. Alternativt kan fyrste strekpunktet ovanfor (*samle arbeidsgjevaransvaret på eit fåtal statsforvaltarar*) vera eit alternativ som vil vere ei god løysing der ein kan spela vidare på dei områda som fungerer godt.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dei andre alternativa som KLD skisserer som moglege løysingar ikkje vil bli betre enn dagens organisering. Spesielt ser nasjonalparkstyret på alternativa om *etablering av eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk. Ein kan ikkje sjå at dette vil føre til større *kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis* enn vi har med dagens organisering. I tillegg vil sannsynlegvis ei slik organisering bli betydeleg dyrare enn dagen ordning, og ein startar opp noko som ein ikkje veit vil fungere godt på sikt. Med dagens organisering har vi som nemnt fleire gode eksemplar på at organiseringa fungere godt. Ein bør heller hente erfaringar frå desse og gjere tiltak/endringar i dei områda der det ikkje fungerer tilfredsstillande.

Det er viktig at denne prosessen, og signalet frå KLD om mogleg relokalisering av forvaltarstillingar, ikkje blir ein ny lokaliseringsdebatt om kven som skal ha ansvaret og kor forvaltarane skal lokalisast. Ivaretaking av dei store verneområda og tilliten til lokal forvaltning er ikkje tent med ein slik debatt på nytt.

Uansett kva slags løysing som kjem i framtida må overordna myndigheit sikre at forvaltarane har klare og gode økonomiske vilkår til å gjennomføre jobben sin med tanke på bl.a. dekking av reiseutgifter, arbeidstelefon, IT-utstyr og andre

fasilitetar som er nødvendige i det daglege. Nasjonalparkstyret er kjent med at dette blir praktisert noko ulikt i dagens ordning, og det er viktig at dette blir teke tak i og at det blir felles tydelege retningslinjer for kva som gjeld i denne samanhengen.

Vi er inne i ei tid der fleire statsforvaltarembeter må nedbemanne på grunn av økonomiske utfordringar. I denne samanhengen er det viktig at talet på forvaltarstillingar blir oppretthalde og sikra på ein god måte, jf. brev av desember 2009 frå miljøvernminister Erik Solheim: *Når ordningen er etablert, vil bevilgningene til verneområdeforvaltere bli overført til kap. 1510 Fylkesmennene som øremerkede midler.* Dette blir også stadfesta i brev frå Miljødirektoratet der dei skriv at: *Samtidig vil vi presisere at de øremerkede midlene skal brukes til å holde samme antallet forvalterstillinger hos de enkelte embetene og at det ikke kan reduseres i antall stillinger eller reduseres i stillingsprosjenter for å bruke midlene til å dekke andre utgifter hos embetene.*

Det er heilt avgjerande for ivaretaking av dei store verneområda i framtida at forvaltninga blir tilført auka resursar til både tiltak og bemanning. Mange av nasjonalparkstyra, og spesielt dei områda med villrein, har i dag alt for lite bemanning med tanke på behovet for forvaltning, informasjon og tilsyn. Nasjonalparkstyret ber derfor om at KLD følgjer opp dette punktet og prioriterer auka resursar til dette arbeidet, noko også KLD sjølv er inne på i Stortingsmelding nr. 18 om *Ein forbetra tilstand for villrein* (s. 102).

Proessen vidare

- *Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.*
 - Det er bra at nasjonalparkstyra blir involvert i prosessen vidare, men det er også avgjerande at nasjonalparkforvaltarane blir involvert i prosessen framover. Det er dei som står i dette dagleg, og det er viktig at resultatet av framtidig organisering blir av en slik karakter at det fungerer godt for dei tilsette.

Styreleiar i Breheimen nasjonalparkstyre kan gjerne delta i ei eventuell referansegruppe. Det blir også lagt vekt på at det i referansegruppa bør delta ein representant frå forvaltarane i Innlandet/Vestland med bakgrunn i at dette er områder der dagens ordning fungerer godt. I desse områda er det tilgang til

forvaltarar som har vore med i ordninga frå oppstart i 2010 som kan dele erfaringar og synspunkt på ein god måte.

Konklusjon

Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dagens organisering av nasjonalparkforvalterne må vidareførast, og styret ser på dette som den mest gunstige løysinga både praktisk og kostnadsmessig. Der det er utfordringar med dagens organisering bør overordna myndigheit gå inn og gjere tiltak. Alternativt kan styret gå med på ei organisering der arbeidsgjevaransvaret blir lagt på nokre få statsforvaltarar der dagens organisering fungerer godt i dag. Da vil ein kunne spela vidare på kunnskapen og erfaringar som er opparbeida gjennom denne organiseringa dei siste 15 åra.

Nasjonalparkstyret ser på alternativa om etablering av *eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgjivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk og lite truleg betre organisering enn dagens løysing.

Med helsing

Breheimen nasjonalparkstyre
v/ styreleiar Edel Kveen

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi går til:
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Vestland

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2024/11914-0 432.3

Deres ref.

Dato 22.01.2025

Organisering av verneområdeforvaltere - Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre - KLD

Vi viser til brev fra KLD av 5.12.2024 deres ref. 23/2148, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre tok stilling til dette i arbeidsutvalgsmøte 14 januar 2025 i AU sak 1 -25, samt gav innspill i Teamsmøte med KLD 21.01.2025.

Skriftlig tilbakemelding er vedlagt, inkl. innspill i møtet.

Med hilsen

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/ Várnjárgga álbmotmeahccestivra/ Varenkinniemen kansalistarhaan styri

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

- 1 Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere - KLD
- 2 Talepunkt møte KLD - Varangerhalvøya nasjonalparkstyre (002)

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Miljødirektoratet

Postboks 700
Postboks 5672 Sluppen

9815 VADSØ
7485 TRONDHEIM

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci/ Varenkinniemen kansalistaras

Naturreservat

Syltefjorddalen naturreservat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturreservat, Sandfjordneset Naturreservat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

Arkivsaksnr: 2024/11914-0

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidutvalget for Varangerhalvøya nasjonalparkstyre	AU 1 - 25	14.1.25

Tilbakemelding til KLD om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere

**Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjárgga álbmotmeahceceštivra -
14.01.2025**

Vedtak

Styreleder og forvalter lager en uttalelse basert på saksfremlegget som legges frem i møtet. Det fokuseres på den mest hensiktsmessige fremtidige praktiske organisering, med hensyn til arbeidsgiveransvar og behov for de nødvendige ressursforhold.

Enstemmig.

Forvalters innstilling

Innspill formidles muntlig i møte med KLD. Dette ettersendes skriftlig.
Innspill avgjøre i arbeidsutvalgsmøte.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyrene er invitert til å gi innspill til Klima og miljødepartementets initiativ for «*utredning av organisering av verneområdeforvaltere*» Ref. brev av 5.12.24.

Dette i Teamsmøte 21 januar kl. 12-14, hvor hvert verneområdestyre har 2 min taletid. Skriftlig innspill kan ettersendes.

Dette er en videre oppfølging av en riksrevisjonsrapport om forvaltningsordningen fra 2014. Miljødirektoratet har tidligere svart ut hvordan de skulle følge opp riksrevisjonsrapporten i vedlagt brev av 31.05.2021 (vedlagt).

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde.

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene.

«Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Vurdering

Nasjonalparkforvalterne som ressurs for styrene kjenner godt til hvor skoen trykker angående muligheter for å forbedre verneområdeforvaltningen. Nasjonalparkforvalterne har sammen med styrelederne god oversikt og kjenner historikken på fagfeltet. Nasjonalparkstyrene har således en viktig stemme ovenfor Klima og miljødepartementet for å finne en god organisering fremover.

- ✓ I tillegg til at verneområdestyrene involveres tett i prosessen for en utredning bør en referansegruppe for utredningen inneholde verneområdeforvaltere fra ulike type styrer i hele landet.

Departementet foreslår at utredningen omfatter alternativene:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

- ✓ Vi ser *ikke hensikten* i å gjøre en såpass bred utredning uten at det er ambisjoner om å styrke forvaltningen av verneområder betydelig. Hvis ikke kan man heller i utgangspunktet heller vurdere hvordan man med enkle grep kunne ha forbedret dagens ordning. Mye fungerer i dag og kan justeres for en optimalisering med samme ressurstilgang. Om man planlegger en betydelig økt finansiering er man positiv til en breiere utredning mht. de tre første punktene i punktlisten over.
- ✓ Særlig å overføre arbeidsgiveransvaret til styrene selv vil bryte med dagens forvaltningsprinsipper og vil kunne gi utfordringer og ulikheter nasjonalt. Møte med styrelederne i Troms og Finnmark 9.1 tilsier at få er positive til at styret selv får arbeidsgiveransvar, og en slik ordning og alternativet bør utelates i en utredning.

Nasjonalparkforvalterne er i dag ansatt hos Statsforvalterne, men verneområdestyret bestemmer over arbeidstiden og prioritering.

Forvalter viser til at Statsforvalterens miljøavdeling i Troms og Finnmark mangler åpenbart ressurser til å ha nok ansatte til å følge opp forvalterne 100% optimalt. Det er svært få fagpersoner og mange oppgaver. Om hensikten er å styrke all verneområdeforvaltning litt, bør man styrke et fåtall statsforvaltere hvor Statsforvalteren i Troms og Finnmark åpenbart er en av disse. Dette vil også gi effekt for de små verneområdene som ikke forvaltes lokalt. I dag er det åpenbare forskjeller i ressursbruk mellom områder forvaltet lokalt og de som er forvaltet av Statsforvalteren.

- ✓ Varangerhalvøya nasjonalparkstyre støtter Klima og Miljødepartementets fokus på å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Mange verneområder med verneverdier er tildelt alt for lite fokus, især områder som ikke forvaltes lokalt. Noen av disse kunne sikkert vært forvaltet av eksisterende verneområdestyrer. Få personer jobber med verneområdene helhetlig. Departementet bør se på om ressurser benyttes optimalt. Noen verneområdestyrer burde kunne ha kapasitet til å forvalte flere små verneområder innen sin region, især styrer som forvalter nasjonalparker som er «små» i areal, har få dispensasjonssøknader og disponerer en heltidsstilling. Det vil gi en noe bedre ressursutnyttelse. Det er få ansatte i regional naturforvaltning. Kommunene har vanligvis ingen.

Vi forvalter i dag 4 verneområder i tillegg til Norges sjette største nasjonalpark. Vi ser at flere naturreservater forvaltet av Statsforvalteren i randsonen av våre områder gis ufortjent lite oppmerksomhet grunnet ressursmangel, inkludert en rekke nasjonalt viktige fuglefjell hvor koloniene nå er i ferd med å forsvinne helt, uten at norsk naturforvaltning fanger det opp for å belyse årsaker, og gjøre tiltak (Makkaur naturreservat og Ekkerøy naturreservat). Med en forvalterstilling til kunne vi ha tatt ansvar for flere områder og gjennomført forvaltningsplanarbeid raskere.

Utredningen bør vurdere om flere styrer som forvalter store områder og flere områder bør få tildelt flere nasjonalparkforvalterstillinger. Dette vil også styrke fagmiljøene på knutepunktene.

- ✓ Styret vil peke på at Statsforvalterne, som forvalterne er ansatt hos har opplevd en reduksjon i antall stillinger ved avskaling av budsjetter ved avbyråkratiseringsreformen. Færre jobber med naturforvaltning og forvaltning av verneområder i dag enn før avbyråkratiseringsreformen trådte i kraft, og det betyr at administrativ oppfølging av forvalterne ved administrasjon gradvis kan ha blitt uforholdsmessig høy i Miljøavdelingene hos Statsforvalterne. Disse bør styrkes for å oppnå en bedre verneområdeforvaltning. Alternativet med å opprette en egen avdeling hos Statsforvalteren som følger opp nasjonalparkene og verneområdene er et aktuelt alternativ.

Hva bør et oppdrag inneholde?

- ✓ Er finansiering ved øremerkede midler til hver nasjonalparkforvalterstilling til Statsforvalterembedet tilstrekkelig siden ordningen trådte i kraft? Kostnadene er økt siden ordningen trådte i kraft i 2010/11. Stillinger som eksisterer fra starten er øremerket 1 million i årlig budsjett, mens nyopprettede forvalterstillinger i 2024 utgjør mer (eksempelvis for LoppHAVet marine verneområde). Dagens budsjett tilsier at 1 million i øremerkede midler til hver stilling kan bli for lite. Dette går utover budsjetter for reiseutgifter etc.

Departementet mener det er ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

I Troms og Finnmark er det månedlige møter med erfaringsdeling blant forvalterne. Forvalterne har årlige fysiske samlinger i tillegg til forvaltersamlinger hos Miljødirektoratet hvert annet år, samt Teamsmøter med ulike fagtemaer.

Geografisk spredning av verneområdene gjør at det vil sitte forvaltere spredt i landet uansett. Det viktigste er at de sitter i funksjonelle fagmiljøer sammen med Statens naturoppsyn, fjelltjeneste, fjellstyrer, utmarkslag eller forskningsmiljøer. Da hvor de enkelte aktørene faktisk er tilstede på knutepunktet. Dette forstår vi ikke gjelder i dag på flere knutepunkter. På vårt knutepunkt er alle etater tilstedeværende jevnlig slik at effekten av samlokalisering nyttes.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder.

Dette kan løses med samarbeidsklynger eller fastsetting av rutiner. Slik at alle forvaltere med tilsvarende verneområdetyper har et samarbeid og kan støtte hverandre ved sykdom og vakanser.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.

Verneområdeforvalter er i dag daglig leder og gjennomfører på styrets oppdrag i samarbeid med styreleder. Vi kjenner ikke til at noen forvaltere ikke gjennomfører det de skal i dag. Om departementet mener ressurser prioriteres feil kan det gis klarere føringer til hva som skal prioriteres først.

- bedre håndtering av rollefordeling

Rollefordeling relatert til statsforvalter kunne vært tydeligere i saksbehandlingssystemet. I dag får mottaker av brev fra verneområdestyrene med tittel «melding fra statsforvalteren». Det er svært uheldig. Adresse for postmottak til nasjonalparkstyrene burde også vært annerledes enn statsforvalterens. Det er gitt lovnader om at dette kunne etableres tidligere.

- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

Dette kan samordnes mer ved at verneområdeforvaltere med like type områder og tema knyttes tettere i nettverk for deling av erfaringer ved digitale møter. Sterkere føringer til Naturmangfoldlovens § 48. Områdene er svært ulike og styrene har alt slags typer av saker, noen har svært mange og noen har få.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn

Vi har i dag et tett og godt samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt. Men vi ser at det gis føringer nasjonalt som synes å utvikle seg til å fokusere SNO ressursene til tema som nasjonalparkstyrene nødvendigvis ikke har behov for, og slik at SNO ikke forblir like relevant som feltapparat, som de var når de først ble opprettet. Med endret verneområdeforvaltning fra 2015 hvor folk i større grad inviteres til å besøke de store verneområdene, blir det større behov for et feltapparat som både kan ha begrenset politimyndighet og gjennomfører praktisk skjøtselsoppgaver som tilsyn med alle typer

verneskilt, enkelt vedlikehold av bålplasser og gapahuker, kloppegging, føring av ved til bålplasser, tømning av doer, vedlikehold på hengebruer og føring av ved til åpne hytter i verneområdene der det er behov. Statens naturoppsyn fokuserer nå mer på tilsyn med nasjonale miljøverdier og forebygging av miljøkriminalitet og avviser flere typer oppdrag enn før. SNO – stillingene med fokus på nasjonalparkene kan bli vannet ut med en rekke multifunksjonelle oppgaver. Rovviltarbeidet synes også å spise stadig mer av andre oppgaver knyttet til truede arter og vernet natur. Dette bør utredes. Oppgaver som føring av ved, vedlikehold, kloppegging prioriteres ikke. Dette gir en mer omstendelig verneområdeforvaltning hvor tjenestene må kjøpes eksternt og øker kostnadene.

Klima og miljødepartementet bør jamfør Naturoppsynslovens § 2 gi Statens naturoppsyn føringer som ivaretar at man også i større grad kan påta seg praktiske skjøtseloppgaver i verneområdene, i takt med verneområdestyrenes ønsker.

I dag fins ikke dialogforum mellom nasjonalparkstyrene nasjonalt og Statens naturoppsyn sentralt angående diskusjonsfora for forventninger og behov hos verneområdeforvaltningen VS prioritet på arbeidsoppgaver hos Statens naturoppsyn.

- tettere samarbeid med besøkssentrene

I Troms og Finnmark har kun de eldste nasjonalparkene egne besøkssentre. Vi kan ikke se at disse prioriteringene har medført en satsning på nasjonalparkene i nord ved at det etableres flere besøkssentre – det ville kunne gitt lokale ringvirkninger. Samtidig ser vi at man i Sør-Norge har opptil flere besøkssentre knyttet til en og samme nasjonalpark. Flere av nasjonalparkene i nord burde vært tildelt flere nasjonalparkstillinger for å kunne følge opp arbeidsomfanget enda bedre.

- bedre fungerende knutepunkter

I Varanger har man et fungerende knutepunkt med et sterkt fagmiljø, sentralt plassert i forhold til verneområdenes beliggenhet mht. kjøreavstander og tilgjengelighet. Dersom man har åpenbare kandidater som ikke har dette, bør man plukke ut disse og fokusere på hvordan man kan få det til også der.

- Man bør også utrede om dagens nasjonalparkstyrer kan påta seg sommerarbeidere for å inkludere ungdom i større grad, samt frivillige som tilbyr sin arbeidskraft som ressurs i verneområdeforvaltningen. Dette er vanlig forøvrig i Europa. Organisering via Statsforvalteren har gitt utfordringer da bemanningen er såpass lav.
- En utredning bør også se på om nasjonalparkforvalterne har de nødvendige ressurser, herunder tjenestebil og for de aller største nasjonalparkene i nord mangler også tilgang til snøskuter og ATV som er tilgjengelig til enhver tid. Det er store kjøreavstander med opptil 4 timer østover rundt verneområdet og 3 timer å kjøre bil østover. Både Varangerhalvøya nasjonalpark og Anarjohka nasjonalpark har etterspurt ordning for tjenestebil eller snøskuter. Bruk av private biler og leiebiler/ leiekjøretøy er ikke optimalt. Bilene er ikke merket og det gjør at man fremstår usynlig i lokalmiljøet i møte-, tiltaks- og skjøtselssammenheng. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i areal og utadrettet virksomhet såpass stor er svært uvanlig. Forvalteren har mye utadrettet virksomhet i området, som hos oss er svært stort i areal fordelt på 4 kommuner.

Innspill til KLD fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

- Vi ser ikke hensikten i en brei utredning; om ikke verneområdeforvaltningen skal styrkes med mer ressurser.
- Dagens ordning knyttet til Statsforvalteren kan godt utredes først.
- Nasjonalparkstyret er ikke interessert i å få arbeidsgiveransvaret. Dette alternativet bør utelates i utredningen.
- Nasjonalparkforvaltere fra ulike deler av Norge med ulike type styrer bør være representert i utvalget for utredning. De vet hvor skoen trykker.
- Det mangler ressurser hos styrer med ansvar for de størst og flest områder. Ingen nye nasjonalparkstillinger er tildelt i Troms og Finnmark. Ressurssituasjoner bør utredes.
- De største nasjonalparkene har behov for tjenestebil. Noen også snøskuter og ATV. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i

areal med såpass utadrettet virksomhet, ofte på dårlige veier er svært uvanlig. 2000 km²
(OSLO – BERGEN = Vadsø – syltefjorddalen t/r)

- Vi kan gjerne ta over ansvar for flere naturreservater, vi har to fuglefjell i randsonen av nasjonalparken – som får lite oppmerksomhet og nå er i ferd med å dø ut. Om vi får flere stillinger.
- Er Nord Norge godt nok dekt med besøkssenter? Norges 6 største nasjonalpark underkommuniseres uten nasjonalparksenter. I sør har noen parker flere senter.
Bør utredes.
- Feltressursen i Statens naturoppsyn blir stadig mer multifunksjonell og tid til nasjonalparkene spises opp. Takker nå nei til skjøtselsoppgaver med tilrettelegging som besøksforvaltningen krever. Det bør utredes om feltressursene skal knyttes sterkere til styrene.

**Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Statskog
9321 Moen

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642224+47 95 21 05 35
fmtrmb@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Bjørn Morten Baardvik

Vår ref. 2024/11920 - 432.3

Dato 28.02.2025

Uttalelse - Øvre Dividal nasjonalparkstyre - organisering av verneområdeforvalterne

Styrets uttalelse om utredningen fra Klima- og miljødepartementet:

Vi støtter målene som ligger til grunn for utredningen, spesielt ønsket om å styrke fagmiljøene, øke samarbeid og fleksibilitet, og sikre en helhetlig og robust forvaltning av verneområdene.

Vi mener imidlertid at disse målene kan oppnås uten en omfattende omorganisering. Dagens modell fungerer i hovedsak godt, og vi ser større verdi i å videreutvikle den ved å:

- Forbedre ressursfordelingen og styrke støtten til forvalterne.
- Tydeliggjøre rollefordelingen mellom Statsforvalteren og styrene.
- Fremme tettere samarbeid og kunnskapsdeling mellom forvaltere og lokale aktører.
- Gi kommunene bedre opplæring i deres rolle i forvaltningen av verneområder for å sikre at de kan bidra mer effektivt.

Vi vil også vektlegge at det allerede eksisterer et godt faglig samarbeid mellom forvalterne i nord. Dette samarbeidet er en viktig styrke som bør videreutvikles og bygges videre på innenfor dagens modell.

En samlokalisering av forvalter av Øvre Dividal Nasjonalpark og Statskog, med sitt feltapparat Fjelltjenesten, har vært vist seg å fungere faglig veldig bra for forvaltningen.

En samlokalisering av flere forvaltere i midt Troms vil kunne styrke forvaltningen ytterligere, men burde sees i en større sammenheng.

Både Øvre Dividal nasjonalpark og Rohkunborri nasjonalpark har forvaltnings relaterte problemstillinger knyttet både til svensk reindrift i Norge, og til forsvarets øvingsvirksomhet, med de infrastruktur behov det medfører i indre Troms.

Samtidig har Statskog SF, som er grunneier i nasjonalparkene i Troms et av sine regionskontor på Moen i Målselv.

En samlokalisering av Nasjonalparkforvalterne, SNO, og Statsfovalterens reindriftsavdeling, ville bli et meget sterkt fagmiljø, som var rigget for å møte fremtidig utfordringer med økt militær tilstedeværelse i indre Troms, samt klimaendringer som vi allerede i dag ser påvirke reindriftas bruk av verneområdene.

Ved en samlokalisering kan man oppnå mange synergier effekter i utmarksforvaltningen, samt bedre servicenivået ovenfor brukerne av naturressursene.

Dersom det etter møtet er ønske om bidrag i en eventuell omstillingsprosess bidrar vi gjerne.

Med vennlig hilsen

Bjørn Morten Baardvik
nasjonalparkforvalter

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Postboks 700

9815

VADSØ

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2024/11822-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 11.03.2025

Innspill fra Raet nasjonalpark - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Raet nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Styret i Raet nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Forvalter har kontorsted sentralt i verneområdet utstrekning.

Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En svakhet ved dagens organisering er mangelen på et godt fungerende lokalt knutepunkt for Raet nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Forvalter har jevnlig møter med Administrativt kontaktutvalg med kommunene og Fylkeskommunen, der SNO har avstått fra å være fast medlem. SNO blir ivitert, og deltar sporadisk på Teams. SNO er ofte ute på oppdrag i andre regioner.

Det er jevnlig møter med Raet Besøkssenteret, men styret mener at samarbeidet med alle aktører vil dra stor nytte av økt samlokalisering i knutepunkt.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Til dels også med Oksøy Ryvingen og Farsund Landskapsvernområder.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillingene.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter eller overføres til Arendal kommune som har Raet Besøkssenter. Styret mener det er et godt samarbeid med Statsforvalteren i Agder

v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov. Kapasiteten hos Statsforvalteren i Agder til å tilby et godt faglig og sosalt arbeidsmiljø har dessverre blitt sterkt begrenset de siste årene, og det samme har Statsforvalterens mulighet til å delta på styrets møter.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Styret ber om at det avsettes mer ressurser til forvaltning av både våre og andre verneområder. Arbeidsmengden er betydelig mer enn ett årsverk, og er sårbar for sykefravær etc. Den faglige veiledningen fra Miljødirektoratet er lite tilgjengelig ettersom direktoratet unnlater å involvere seg i konkrete saker de kan bli klagemyndighet for, og fagsamlinger for forvalterne har blitt sterkt begrenset ila de siste årene. Løsningen er å ansette flere forvaltere/tilknyttede stillinger for å bygge opp et fagmiljø rundt verneområdeforvaltning tilsvarende det man har i Sverige og Danmark, eller å leie inn ekstern kompetanse. Til sammenligning er det ca 13 årsverk i Kosterhavet nasjonalpark og 11 i Skjoldungernes land National park i hhv Sverige og Danmark.

Besøkssenter.

Besøkssenteret og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Raet nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Raet nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene. Besøkssenteret sitter også i Rådgivnede utvalg.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Raet nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Mottakere:

Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet

Postboks 8013 Dep
Postboks 5672 Torgarden

0030 OSLO
7485 TRONDHEIM

Deres ref

Vår ref
2024/630-3

Saksbehandler
Ragnhild Haugen - 75182255 / 47884460

Dato
02.04.2025

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG BØRGEFJELL NASJONALPARK

Postboks 2600
7734 STEINKJER

Godkjenning - Gbnr. 63/1 - Ferdigattest - Bru over Storelva - Børgefjell Nasjonalpark

Vedtaksnr.

90/25

Behandlet i

Delegert vedtak

Gnr/bnr/fnr	63/1/0	Byggested	Børgefjell Nasjonalpark - Storelva
Tiltakshaver	Statsforvalteren i Trøndelag Børgefjell nasjonalpark	Org.nr.	919295511
Ansvarlig søker	NAMSSKOGANBYGG AS	Org.nr.	922173540
Tiltakets art	Bru over Storelva - Børgefjell Nasjonalpark	Bruksareal	m ²

Vedtak

Tillatelse til tiltak er gitt i delegert vedtak DV013/24 den 19.01.2024.

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 21-10 gis det ferdigattest til det omsøkte tiltaket på GBNR 63/1; ny bru over Storelva i Børgefjell Nasjonalpark.

Søknad om ferdigattest er datert 15.02.2024.

Ferdigattesten løser involverte parter fra ansvar i byggesaken og Grane kommune anser saksbehandlingen som avsluttet. Kommunen kan utføre tilsyn i inntil 5 år etter gitt ferdigattest, jf. PBL § 23-2.

Ansvarlig søker (eller Tiltakshaver) har bekreftet:

- at tilstrekkelig dokumentasjon som grunnlag for driftsfasen er overlevert byggverkets eier.
- at tiltaket tilfredsstiller kravene til ferdigattest.
- at det ikke er foretatt ikke søknadspliktige endringer/justeringer i forhold til tillatelse.

Bygningen eller tiltaket må ikke tas i bruk til annet formål enn det tillatelsen fastsetter. Bruksendring krever særlig tillatelse (jf. pbl. § 20-1 bokstav d).

Saksbehandlingsgebyr pålydende kr. 2 550,- for kommunens behandling av ferdigattest for tiltak etter PBL vil ettersendes tiltakshaver.

Vår ref. 2024/630 - 3 oppgis ved henvendelse til oss.

Med hilsen

Ragnhild Haugen
Ingeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Fra: Ingrid Vaagland Stav[Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no]
Sendt: 11.04.2025 10:54:38
Til: Tødås, Tore[tore.todas@statsforvalteren.no]
Kopi: Tødås, Tore[tore.todas@statsforvalteren.no];merkevare[merkevare@miljodir.no];
Tittel: Burkijen vaarjelimiedajve, sørsamisk navn

Hei,

Se vedlagt brev om presisering av rett skrivemåte for Børgefjell nasjonalpark på sørsamisk som er **Burkijen vaarjelimiedajve**.

Vi vil endre dette i våre systemer og nettsider. Logofilene som ligger i Designmanualen er i henhold.

Hilsen

Ingrid Vaagland Stav

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 98 05 29 98

ingrid.vaagland.stav@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

Miljødirektoratet

Postboks 5672 Torgarden

DIJ VUE. / DERES REF: BIEJJIE / DATO:
08.04.2025

MIJ VUE. / VÅR REF: AAMHTSREERIJE / SAKSBEHANDLER:
25/1555-6 Maria Louise Sara

7485 TRONDHEIM

Burkijen vaarjelimmedajve / Børgefjell nasjonalpark/

Miljødirektoratet har bedt om tilrådning for det sørsamiske parallellnavnet for Børgefjell nasjonalpark. I brev av 10.02.2025 kom den sørsamiske stedsnavnkonsulenten med tilrådning, men beklageligvis var det en skrivefeil i denne tilrådingen. Vi beklager ulempen dette medfører.

Den korrekte skrivemåten er ***Burkijen vaarjelimmedajve.***

Skrivemåten tilrås i henhold til § 4 i stedsnavnloven og skrivingen følger gjeldende rettskrivingsprinsipp i sørsamisk, lovforskriften § 4. Denne paragrafen vektlegger også lokal uttale. Allmenn kjente ord skal likevel følge gjeldende rettskriving, lovforskriften § 4.

Ta kontakt om noe skulle være uklart.

Heelsegh / Med vennlig hilsen

Marja Kristina Eriksen Partapuoli
juogushoavda/seksjonssjef

Maria Louise Sara
ráđđeaddi/rådgiver

*Tjaatsege lea elektrovneles jááhkesjammeh jiih seedtesávva vuelietjaalegaph. /
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Hovedmottaker:

Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Torgarden		

Kopiiija / Kopi til:

Statens kartverk	Postboks 600 Sentrum	3507	HØNEFOSS
------------------	----------------------	------	----------

Statens vegvesen

Innsynskrav i – 25/61312–2

Vi viser til innsynskrav i dokument.

Innvilget:

Innsynskrav i dokument med saksnummer 25/61312–2 er innvilget og følger vedlagt.

Postadresse
Statens vegvesen

Postboks 1010 Nordre Ål
2605 Lillehammer

Telefon: 22073000

firmapost@vegvesen.no

Org.nr: 971032081

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Statens vegvesen

Notat

Til: DFA10 Transportforvaltning midt 1
Fra: Transportforvaltning nord 1
Kopi:

Saksbehandler/telefon:
Jan Oddgeir Handeland / 90633568
Vår dato: 03.03.2025
Vår referanse: 25/61312-2

Skiltfornying – Børgefjell nasjonalpark – Avklaring om fravikssøknad

Børgefjell nasjonalpark har fått oppdatert det samiske navnet på Børgefjell nasjonalpark til riktig skrivemåte i Sentral stadnamnregister, SSR – **Burkije vaarjelimmiedajve**

Dagens skilting til Børgefjell nasjonalpark:

Er kommet nytt servicesymbol 640.30 Naturvernområde

Mangler samiske navnet for Børgefjell nasjonalpark – **Burkije vaarjelimmiedajve**

Dere har visning til Børgefjell nasjonalpark i Namsskogan kommune, Smååsen

E6 S106D1 m8155

m7856

m7839

m7572

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Svordalen 21
8607 MO I RANA

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Vi vil fornye skiltingen til Børgefjell nasjonalpark fra E6 på Majavatn, Grane kommune.

Har sett nærmere på utforming av skiltingen til nasjonalparken etter dagens krav.

- Verneform skal kun framgå av skiltingen når det skiltes til visningsmål tilknyttet nasjonalpark eller naturreservat.
- Parken ligger i samisk forvaltningsområde og har samisk navn, vedtatt 05.02.2025

600.13

$$\begin{aligned} TH &= 175 \\ W &= 2.600 \text{ m} \\ H &= 1.510 \text{ m} \\ A &= 3.926 \text{ m}^2 \end{aligned}$$

Vegvisning

$$\begin{aligned} TH &= 175 \\ W &= 4.000 \text{ m} \\ H &= 0.775 \text{ m} \\ A &= 3.100 \text{ m}^2 \end{aligned}$$

Skiltene blir veldig lange, serviceskilt 600.13 $L = 2,6 \text{ m}$, vegvisning $L = 4 \text{ m}$

Søker fravik om ikke ha med tekst «nasjonalpark»

600.13

$$\begin{aligned} TH &= 175 \\ W &= 1.100 \text{ m} \\ H &= 1.510 \text{ m} \\ A &= 1.661 \text{ m}^2 \end{aligned}$$

Vegvisning

$$\begin{aligned} TH &= 175 \\ W &= 2.200 \text{ m} \\ H &= 0.775 \text{ m} \\ A &= 1.705 \text{ m}^2 \end{aligned}$$

Lengde på serviceskilt 600.13 $L = 1,1 \text{ m}$, vegvisning $L = 2,2 \text{ m}$

Ønsker tilbakemelding om hva dere synes om å søke fravik på skilt til Børgefjell nasjonalpark.

Vil også gjelde for skilt på fylkesveg.

Ber om tilbakemelding så snart som mulig.

Statens vegvesen

Innsynskrav i – 25/61312–4

Vi viser til innsynskrav i dokument.

Innvilget:

Innsynskrav i dokument med saksnummer **25/61312–4** er innvilget og følger vedlagt.

Postadresse
Statens vegvesen

Postboks 1010 Nordre Ål
2605 Lillehammer

Telefon: 22073000

firmapost@vegvesen.no

Org.nr: 971032081

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Statens vegvesen

Transportforvaltning nord 1
Svortdalen 21
8607 MO I RANA

Jan Oddgeir Handeland

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Tore Bjerkan / 74122686

Vår referanse:
25/61312-4

Deres referanse:

Vår dato:
05.03.2025

Svar: Skiltfornyning til Børgefjell nasjonalpark – Endring av servicesymbol og tekst norsk/samisk

Viser til mottatt forespørsel vedr skiltfornyning og event innvendinger til å redusere tekstmengde.

«Symbol 640.30 kan brukes for å vise til startpunkt for tur, utsiktspunkt og informasjon tilknyttet naturvernområde eller til besøkssenter autorisert av Miljødirektoratet.»

Når symbol 640.30 brukes kan vi ikke se at det i tillegg er nødvendig å utdype teksten på skiltet med «nasjonalpark»

Vi har ikke innvendinger til at det søkes fravik som anført.

Transportforvaltning midt 1
Med hilsen

Helge Stabursvik
Seksjonsleder

Tore Bjerkan
Seniorrådgiver

Tekst for godkjenning settes inn ved ekspedering.

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Byavegen 48
7715 STEINKJER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Statens vegvesen

Notat

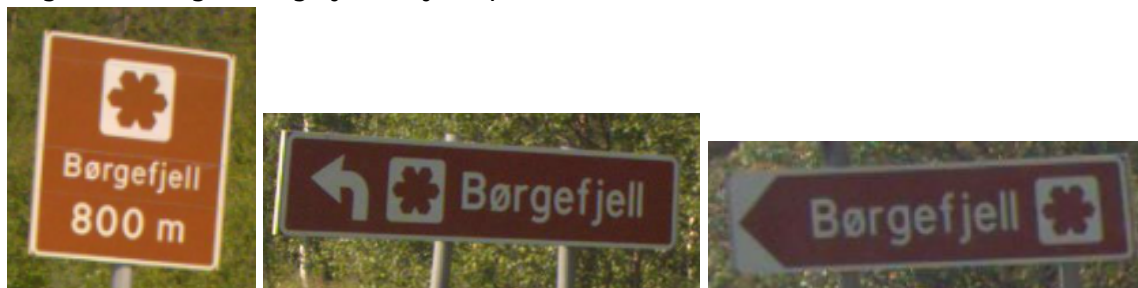
Til: DFA10 Transportforvaltning midt 1
Fra: Transportforvaltning nord 1
Kopi:

Saksbehandler/telefon:
Jan Oddgeir Handeland / 90633568
Vår dato: 03.03.2025
Vår referanse: 25/61312-2

Skiltfornying – Børgefjell nasjonalpark – Avklaring om fravikssøknad

Børgefjell nasjonalpark har fått oppdatert det samiske navnet på Børgefjell nasjonalpark til riktig skrivemåte i Sentral stadnamnregister, SSR – **Burkije vaarjelimmiedajve**

Dagens skilting til Børgefjell nasjonalpark:

Er kommet nytt servicesymbol 640.30 Naturvernområde

Mangler samiske navnet for Børgefjell nasjonalpark – **Burkije vaarjelimmiedajve**

Dere har visning til Børgefjell nasjonalpark i Namsskogan kommune, Smålåsen

E6 S106D1 m8155

m7856

m7839

m7572

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Svordalen 21
8607 MO I RANA

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Vi vil fornye skiltingen til Børgefjell nasjonalpark fra E6 på Majavatn, Grane kommune.

Har sett nærmere på utforming av skiltingen til nasjonalparken etter dagens krav.

- Verneform skal kun framgå av skiltingen når det skiltes til visningsmål tilknyttet nasjonalpark eller naturreservat.
- Parken ligger i samisk forvaltningsområde og har samisk navn, vedtatt 05.02.2025

600.13

TH = 175
W = 2.600 m
H = 1.510 m
A = 3.926 m²

Vegvisning

TH = 175
W = 4.000 m
H = 0.775 m
A = 3.100 m²

Skiltene blir veldig lange, serviceskilt 600.13 L = 2,6 m, vegvisning L = 4 m

Søker fravik om ikke ha med tekst «nasjonalpark»

600.13

TH = 175
W = 1.100 m
H = 1.510 m
A = 1.661 m²

Vegvisning

TH = 175
W = 2.200 m
H = 0.775 m
A = 1.705 m²

Lengde på serviceskilt 600.13 L = 1,1 m, vegvisning L = 2,2 m

Ønsker tilbakemelding om hva dere synes om å søke fravik på skilt til Børgefjell nasjonalpark.

Vil også gjelde for skilt på fylkesveg.

Ber om tilbakemelding så snart som mulig.

Fra: Terje Qvam[Terje.Qvam@miljodir.no]
Sendt: 08.04.2025 08:57:36
Til: jan.oddgeir.handeland@vegvesen.no[jan.oddgeir.handeland@vegvesen.no]
Kopi: jan-age.karlsen@vegvesen.no[jan-age.karlsen@vegvesen.no]; Tødås,
Tore[tore.todas@statsforvalteren.no]; Hege Husby
Talsnes[hege.husby.talsnes@miljodir.no]; thomaskjaerstad@gmail.com[thomaskjaerstad@gmail.com];
Tittel: Sak 25/61312-2 Skiltfornyning - Børgefjell nasjonalpark - Avklaring om fravikssøknad

Hei der!

Vi viser til sak 25/61312-2 Skiltfornyning - Børgefjell nasjonalpark - Avklaring om fravikssøknad

I forbindelse med oppdatering/korrigerings av det samiske navnet på Børgefjell nasjonalpark har Transportforvaltning Nord 1 bedt Transportforvaltning Midt 1 om en avklaring. Det er ønskelig å fravike kravet i skiltnormalen om å ha med verneform, med den begrunnelse at det blir for langt. Transportforvaltning Midt har i sin uttalelse (saksnr. 25/61312-4) uttalt at de ikke ser noe problem med dette ettersom symbolet uttrykker naturvernområde og at det derfor er nok.

Skiltnormalen ble fornyet i februar 2022 og i den forbindelse hadde Miljødirektoratet og Vegvesenet en lengre og god dialog om hvordan dette punktet skulle formuleres.

Vi viser til følgende krav i N300 Trafikkskilt:

Krav 7.5.1.26-1 SKAL

Verneform skal kun framgå av skiltingen når det skiltes til visningsmål tilknyttet nasjonalpark eller naturreservat.

Vi ble, sammen med vegvesenet, enige om å løse det på denne måten av flere årsaker.

- Det er ønskelig å gi denne tilleggsopplysningen til de som ferdes langs vei, fordi verken symbolet eller egennavnet alene gir tydelig informasjon om hva dette er. Dette er godt forankret hos forvaltningsmyndigheten for verneområdene.
- Nasjonalpark og naturreservat er forståelig på mange språk, derfor har vi ikke tatt med andre verneformer, som for eksempel landskapsvernområde, fordi dette ikke er tilfellet for dem.

Når det gjelder lengden på skiltet, som anføres som en årsak for å fravike kravet, så mener vi at dette er løsbart ved å sette to skilt under hverandre. Dette gjelder flere nasjonalparker som har lange navn og flere språk, men hvor dette har blitt løst på en god måte.

Miljødirektoratet ønsker ut fra dette at verneform skal tas inn på skiltene for naturvernområde i tråd med kravet i N300 Trafikkskilt.

Hilsen

Terje Qvam

Seksjonsleder, verneområder

mobil: 97012330

sentralbord: 73 58 05 00

Terje.Qvam@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/4516-33

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	9/2025	10.06.2025

Status nasjonalparkkommune – den enkelte kommune orienterer kort om gjennomføring av tiltak og arbeidet med statusen.

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering.

Saksopplysninger

På fellesmøte med Rådgivende utvalg 06.12.24 sak 16/2024 orienterte den enkelte kommune om status for nasjonalparkkommunearbeid ift. gjennomførte tiltak/prosjekter i 2024 og planer for 2025, samt status for rapportering til Miljødirektoratet.

Det ble konkludert med at temaet burde settes på sakslisten til nasjonalparkstyret med jevne mellomrom slik at kommunene og nasjonalparkstyret er oppdatert på hva som skjer rundt Børgefjell. Og at dette også kan motivere den enkelte til en styrket innsats.

Styreleder har meldt opp dette som sak på junimøte for en status et halvt år etter siste runde. Styreleder Ellen Schjølberg innleder i saken.

Vedlegg:

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/4516-32

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	10/2025	10.06.2025

Børgefjell nasjonalpark - orienteringer møte 3 - 2025

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering

Saksopplysninger

Nasjonalparkforvalter orienterer om aktuelle tema/saker det arbeides med.
SNO orienterer om status hvis de deltar i møtet.

Vedlegg:

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/6849-2

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	11/2025	10.06.2025

Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingen Ivo - søknad om dispensasjon fra verneforskriftene for bruk av helikopter til transport av materialer og verktøy ifb. med vedlikehold av Tiplingen skogstue - Statskog SF

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 fatter Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Statskog SF gis dispensasjon fra §3 pkt. 6.1 i verneforskriften for Austre Tiplingen landskapsvernområde for bruk av helikopter til frakt av materialer og verktøy til Tiplingen skogstue.
- Statskog SF gis dispensasjon fra §3 pkt. 6.1 i verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark for bruk av helikopter til frakt av materialer og verktøy til Tiplingen skogstue.
- Dispensasjonen gjelder for inntil 10 flyginger (tur/retur)
- Dispensasjonen for bruk av helikopter gjelder for perioden 10. juli til 1. oktober 2025.
- Dispensasjonen gjelder for flyging fra parkeringsplass ved Sjønes til Tiplingen skogstue.
- Det skal ikke gjennomføres flyging vest for gnr. 28 bnr. 42 jf. kart i saksutredningen.
- Helikopter skal holde en minste høyde på 500 fot (ca. 150 meter) med unntak for avgang og landing.
- Flyging skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fuglelivet i området.
- Statskogs stedlige representant skal orientere helikopterets mannskap om vilkårene i denne dispensasjon før flyging gjennomføres.
- Dersom det er tamrein i området tas det hensyn til denne. Før flyging skal Byrkije Sijte v/Tor Enok Larsen kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg, og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse:

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen med gitte vilkår strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker verneverdiene i liten grad. De angitte vilkårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Statskog SF søker dispensasjon fra vernebestemmelsene for bruk av helikopter til transport av materialer og verktøy ifb. med vedlikehold av Tiplingen skogstue i Austre Tiplingan landskapsvernområde. Tiltakene som skal gjennomføres på hytta er skifte av syllstokker og innvendig golv og bjelkelag. Det skal byttes kjøkkeninnredning og en del annet inventar. Det skal ikke gjøres endringer på byggets fasade, areal eller andre bygningsmessige tiltak som krever dispensasjon fra vernebestemmelsene. Ettersom omsøkt flygning vil berøre både landskapsvernområdet og Børgefjell nasjonalpark, jfr. kartskisse i søknad må dispensasjonssøknaden behandles etter begge verneforskriftene.

Ihht. verneforskriftens §3. pkt. 6.1 er motorisert ferdsel forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter. Det betyr at omsøkte tiltak må ha dispensasjon fra vernebestemmelsen etter naturmangfoldlovens §48

For gjennomføring av byggearbeidene er det behov for å transportere inn materialer og verktøy, samt transportere ut bygningsavfall og verktøy etter gjennomført tiltak. Det er søkt om dispensasjon fra 23. juni, noe som fra administrasjonen er påpekt som problematisk ovenfor Statskog da dette er midt i hekke- og yngletid. Austre Tiplingan lvo er pga. sin særegenhet med mange vann, tjern og våtmarker et spesielt viktig hekkeområde for mange arter. Tidligere kartlegginger viser at det er mange forskjellige sårbare og truede arter som hekker i dette området, noe som bla. har ført til at Statskog har innført garnfiskeforbud fram til 1. september.

Det har i saksbehandlingsprosessen vært dialog med saksbehandler i Hattfjelldal kommune. Kommunen må behandle søknad om landing etter motorferdselslovens §6. Noe som gjøres i politisk utvalg. Nasjonalparkstyret behandler søknad om dispensasjon fra forbudet om å fly i lufta under 300 meter. Merk her forskjellen i regelverkene med at kommunen kun gir tillatelse til selve landingen, men at det er de samme hensynene som skal tas ift. tiltakets påvirkning.

For gjennomføring av bygningsmessige tiltak er det klart mest ønskelig at slike transporter foregår på snøføre med snøscooter da dette påvirker verneverdiene minst. I omsøkte tiltak skal det transporteres materialer som ikke kan utsettes for fukt under lagring (gulvbord, kjøkkeninnredning mm) Det er ikke praktisk mulig med utendørs lagring i området på vinteren uten at materialene tar skade og ødelegges.

Ut fra verneverdiene er det ønskelig å flytte aktivitet med helikopterflyging lengst mulig ut i sesongen da den vil ha mindre negativ påvirkning. Tiltakshaver har forsøkt å hensynta dette ut fra tilbakemeldinger fra administrasjonen, tross at det har medført en del praktiske utfordringer ift. gjennomføring. Flyging i hekke- og yngletid kan medføre at rugende fugl forlater reiret med resultat at hekkingen blir mislykket, enten ved at fuglen forlater reiret over en lengre periode, eller at egg og unger blir eksponert og predert av rovdyr. Denne faren er økende ved økende aktivitet, gjentagende flygninger vil med andre ord øke risikoen for å ødelegge hekkingen.

Fra ca. 10. juli er de fleste artene ferdig med rugingen og ungene begynner å bli mer robuste for forstyrrelser. Dette er bla. bakgrunnen for at ferdselsforbudet på Stekenjokk oppheves på denne datoen. Graden av forstyrrelser vil også være avhengig av hvordan flygingen gjennomføres. Jo høyere

over bakken flygingen gjennomføres, jo mindre vil forstyrrelsen være. Det som har størst negativ påvirkning, er hvis det flys lavt over terrenget hvor støy og luftstrømmer fra helikopter vil skremme dyrelivet.

For å redusere negative effekter av tiltaket foreslås det at flyging ikke tillates før 10. juli, at minstehøyde ved flygingen skal være 500 fot, og at det ikke skal flyges utover vestre Tiplingen som er det viktigste hekke- og yngleområdet. Med disse vilkårene anses tiltaket som akseptabelt.

Dispensasjonen gjelder ikke vest for rød strek på kartet

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal komme frem av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Som kunnskapsgrunnlag er det foretatt oppslag i artskart, naturbase mfl. Tidligere artsregistreringer foretatt av Statskog fjelltjenesten er benyttet som kunnskapsgrunnlag. Det er tatt utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget for ferdselsforbud på Stekenjokk.

Ut fra ovenstående er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken

Føre-var-prinsippet § 9

Føre- var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Omfanget av aktivitetene er begrenset i tid og rom. Det er satt tydelige vilkår ut fra tilgjengelig kunnskapsgrunnlag. Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Bruk av helikopter til transport med de vilkår som er satt vil i liten grad øke den samlede belastningen i område. Transporten skal foregå i et kort tidsrom, etter fast trase. Fra Sjønes til Tiplingen skogstue. §10 tillegges derfor liten vekt.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis aktiviteten medfører miljøforringelse av nasjonalparken, skal kostnadene med retting og/eller tilbakeførelse bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.). Verneområdeoppsynet får i oppdrag å rapportere eventuelle miljøforringelser som følge av dispensasjonen til nasjonalparkstyret.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av helikopter for transport etter yngle- og hekkeperioden anses ikke å ha spesiell negativ innvirkning på verneverdiene utover at det skaper støy i korte perioder.

Vedlegg:

- Søknad av 26.05.2025 fra Statskog SF – søknad om bruk av helikopter.

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Vår ref.
25/1872- 2

Deres ref.

Vår dato
26.05.2025

Vår saksbehandler
Tore Bjørnstad
900 48 023, tbn@statskog.no

Hattfjelldal kommune - Søknad om landingstillatelse med helikopter i Austre Tiplingen LVO i forbindelse med restaurering av hytte

Statskog SF skal i løpet av sommeren restaurere skogstua ved Veste-Tiplingen. Skogstua er primært ei utleiehytte som kan bookes gjennom Inatur, men den fungerer også som tjenestehytte/oppsynshytte for våre ansatte i Fjelltjenesten.

Det skal i løpet av sommeren skiftes syllstokker og innvendig golv og bjelkelag. I den sammenheng skal det også byttes kjøkkeninnredning og en del annet inventar. Det skal ikke gjøres endringer på hyttas fasade.

Arbeidet med hytta planlegges gjennomført i to omganger. Først en periode på to uker fra 23. juni, der grovjobben med syllstokker og golv utføres. Deretter en uke i første halvdel av august der arbeidet med innredning utføres. Det søkes i denne sammenheng om totalt 10 turer (tur/retur), og da fordelt på 5 turer ved oppstart ca 23. juni og 1 tur ca. 4 juli. Deretter 4 turer i første halvdel av august, mest sannsynlig ca 11. august. Planlagt rute er korteste vei fra Storvollen i Harvassdalen (se vedlagt kart).

Denne søknaden går til nasjonalparkstyret for dispensasjon fra verneforskriften, og Hattfjelldal kommune for dispensasjon fra motorferdselloven.

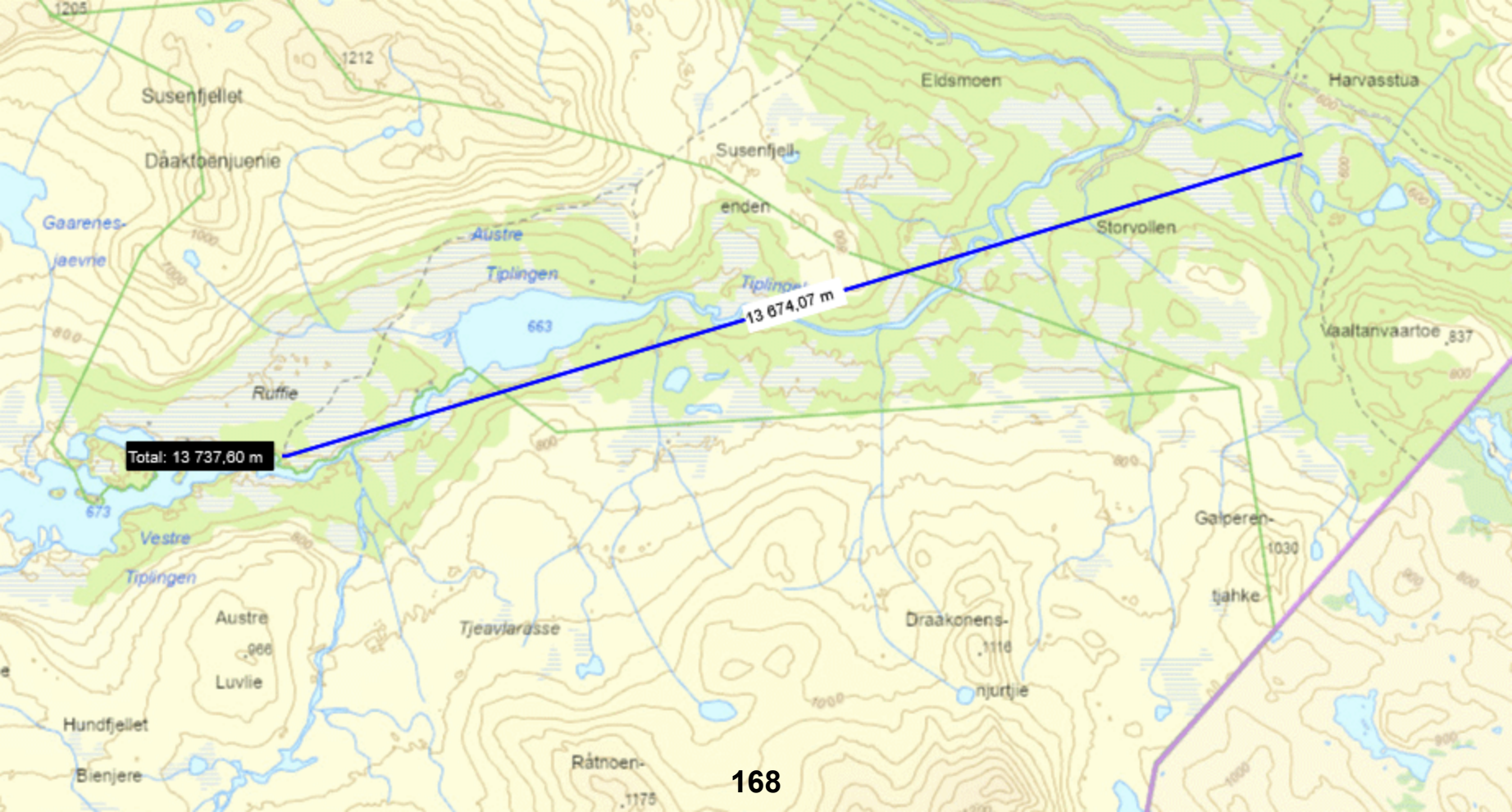
Med hilsen

Tore Bjørnstad
regionsjef Nordland

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg: 1

Kopi til:
Tore Tødås

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2025/7232-2

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	12/2025	10.06.2025

Søknad om dispensasjon for transport av ved med helikopter til Simskardhytta - Statskog SF

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens §48 fatter Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Statskog SF gis dispensasjon fra §3 pkt. 6.1 i verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark for bruk av helikopter til transport av ved til Simskardhytta i Børgefjell nasjonalpark.
- Dispensasjonen gjelder for inntil 3 flyginger (tur/retur)
- Dispensasjonen for bruk av helikopter gjelder for perioden 15. juli til 15. august 2025.
- Dispensasjonen gjelder for flyging fra parkeringsplass i Simskardet til Simskardhytta.
- Flygingen skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fuglelivet i området.
- Statskogs stedlige representant skal orientere helikopterets mannskap om vilkårene i denne dispensasjon før flyging gjennomføres.
- Dersom det er tamrein i området tas det hensyn til denne. Før flyging skal Byrkije Sijte v/Tor Enok Larsen kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg, og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse:

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen med gitte vilkår strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker ikke verneverdiene nevneverdig. De angitte vilkårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Statskog SF søker om dispensasjon fra vernebestemmelsene for bruk av helikopter til transport av ved til Simskardhytta i Børgefjell nasjonalpark. Det søkes om totalt tre turer i perioden 15. juli til 15. august. Begrunnelsen for at veden transporteres inn med helikopter, og ikke med snøscooter på vinterføre er at det i juni skal utføres vedlikehold på uthuset. Fundamenteringen av uthuset må forbedres og i den sammenheng var det ikke ønskelig å ha uthuset fullt av ved (vanskeliggjør oppjekking av bygg pga. tyngde)

Ihht. verneforskriftens §3. pkt. 6.1 er motorisert ferdsel forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter. Det betyr at omsøkte tiltak må ha dispensasjon fra vernebestemmelsen etter naturmangfoldlovens §48

Fra parkeringsplass til Simskardhytta er det 3 km i luftlinje, av dette er 1,5 km innenfor verneområdegrense som krever dispensasjon fra verneforskriften. Tiltakshaver må også ha landingstillatelse fra Grane kommune som er forvaltningsmyndighet for motorferdselsloven.

Det er i utgangspunktet ikke ønskelig å gjennomføre slike transporter i hekke- og yngletid da det kan ha negativ påvirkning på hekkesuksessen. I området er det kjente reirlokalteter, men på grunn av at det søkes flygning etter 15. juli anses faren for negative effekter som liten. Det er et begrenset antall turer som gjennomføres i et kort tidsrom, noe som minimerer graden av forstyrrelser.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal komme frem av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Som kunnskapsgrunnlag er det foretatt oppslag i artskart, naturbase og tilsvarende kunnskapsbasert uten at det er funnet forhold som kan ha spesielt negativ påvirkning i perioden det søkes dispensasjon for.

Ut fra ovenstående er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken

Føre-var-prinsippet § 9

Føre- var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Omfanget av aktivitetene er begrenset i tid og rom. Det er satt tydelige vilkår ut fra tilgjengelig kunnskapsgrunnlag. Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Bruk av helikopter til transport med de vilkår som er satt vil i liten grad øke den samlede belastningen i område. Transporten skal foregå i et kort tidsrom, etter fast trase. §10 tillegges derfor liten vekt.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis aktiviteten medfører miljøforringelse av nasjonalparken, skal kostnadene med retting og/eller tilbakeføring bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.). Verneområdeoppsynet får i oppdrag å rapportere eventuelle miljøforringelser som følge av dispensasjonen.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av helikopter for transport etter yngle- og hekkeperioden anses ikke å ha spesiell negativ innvirkning på verneverdiene utover at det skaper støy i en kort periode.

Vedlegg:

- Søknad av 04.06.2025 fra Statskog SF om dispensasjon for flyging av ved til Simskardhytta.

Tore Tødås

Vår ref.
25/1872- 3

Deres ref.

Vår dato
04.06.2025

Vår saksbehandler
Tore Bjørnstad
900 48 023, tbn@statskog.no

Grane kommune - Søknad om tillatelse til transport av ved med helikopter i Simskardet, Børgefjell nasjonalpark

Statskog SF skal i løpet av juni utføre vedlikehold av uthuset ved vår hytte i Simskardet. Fundamenteringen av uthuset må forbedres og i den sammenheng fikk vi ikke fylt opp vedlageret i vinter mens det var snøføre.

Vi søker derfor om tillatelse til landing og flyging med hengende last. Flygingen planlegges utført på en dag og med inntil 3 tur/retur i perioden 15. juli-15. august. Planlagt rute er korteste vei fra parkeringen i Simskardet til hytta (se vedlagt kart).

Denne søknaden går til nasjonalparkstyret for dispensasjon fra verneforskriften, og Grane kommune for dispensasjon fra motorferdselloven.

Med hilsen

Tore Bjørnstad
regionsjef Nordland

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg: 1

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/11568-17

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	13/2025	10.06.2025

Søknad om dispensasjon for organisert ferdsel i Børgefjell mars 2026 - Lengetur - Tor-Gunnar Skibakk

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i verneforskriftenes § 3 pkt. 5.2 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Lengetur v/Tor-Gunnar Skibakk gis dispensasjon fra verneforskriftene for gjennomføring av 2 (to) organiserte skiturer i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.
- Dispensasjonen gjelder fra 1. mars til og med 28. mars 2026.
- Dispensasjonen gjelder turfølge på inntil 16 personer inkl. guider og inkl. to praksisplasser for studenter som tar guide-utdanning.
- Turene skal kun gjennomføres etter følgende traseer:
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkeltvatnet, Tiplingan og Storrullen/Sjånes
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkeltvatnet, Måsskardvatnet, Simskardet
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkeltvatnet, Legdvatnet og Øyum i Susendal
- Arrangør og deltakende guider må gjøre seg godt kjent med vernebestemmelsene og retningslinjene i forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark.
- Deltakerne må bevisstgjøres på at de oppholder seg i en nasjonalpark og at det derfor er viktig å fokusere på at den enkeltes og gruppas aktivitet skal sette så få spor som mulig på naturmiljøet
- Før ferdselen gjennomføres skal nasjonalparkforvaltningen orienteres på epost.
- Før ferdselen gjennomføres skal Byrkije Sijte v/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte v/Mats Joma kontaktes for å få oversikt om det finnes tamrein i de aktuelle traseer, og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen med gitte vilkår strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker ikke verneverdiene nevneverdig. De angitte vilkårene anses å ha en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Lengetur v/Tor-Gunnar Skibakk søker dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars 2026.

Hi North (tidligere Naturlige Helgeland AS) har hatt slik dispensasjon tidligere år og har benyttet Lengetur som samarbeidsparter for gjennomføring av tidligere års turer. Fra 2024 har ikke Hi North være med som arrangør da de har endret fokus på sine produkter. Lengetur fikk innvilget tilsvarende dispensasjon for å gjennomføre to organiserte turer i mars 2024 og i mars 2025, det søkes nå om tilsvarende dispensasjon for mars 2026.

Det planlegges 2 skiturer med 4 overnattinger i telt. Turene skal ha 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). Nytt av året er at det søkes om to ekstra deltagere for å ha med studenter som tar guide-utdanning på høyskolenivå. Dette betyr at det totalt kan bli 16 personer som gjennomfører turen. For ytterligere opplysninger vises det til søknad fra Lengetur

Organiserte/guidete turer til fots eller på ski i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 28./29. februar er en form for organisert ferdsel som **ikke** skader naturmiljøet og trenger derfor **ikke** særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

All organisert ferdsel i perioden f.o.m. **1. mars t.o.m. 31. juli** foregår i hekke- og yngletiden for en rekke sårbare arter, som f.eks. jaktfalk og fjellrev. Dette er arter som kan være svært sårbare for unødige forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Organisert ferdsel i denne perioden vil derfor være søknadspliktig.

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev og arten er oppført under kategorien CR, kritisk truet, på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser bør unngås. Ferdsel kan utgjøre en risiko for unødige forstyrrelser. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover. Det er da viktig at evt. traseer/aktiviteten legges utenfor sårbare områder og til områder der det er ferdsel/forstyrrelser fra før.

Ihht. generelle retningslinjer for saksbehandling i forvaltningsplanen skal berørte reinbeitedistrikt ha saker om organisert ferdsel til uttalelse før vedtak fattes. Tiltaket det søkes dispensasjon for skjer i mars som også er en sårbar periode for tamrein ift. beitetilgang og forstyrrelser. Søknadene for tidligere år er sendt til distriktene for uttalelse, det fremkom da ingen negative tilbakemeldinger under forutsetning av at turene blir gjennomført i mars og at reindriften kontaktes før turen gjennomføres. Søknad for 2026 er ikke sendt distriktene for uttalelse, men en har i tilrådningen hensyntatt distriktenes tidligere tilbakemeldinger på aktiviteten.

Målsetting i forvaltningsplanen er at innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. Nasjonalparkstyret må vurdere om tiltaket er innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål før evt. dispensasjon gis. Søker må her kunne defineres å drive med bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. I vurderingene må en også være bevist at det i området er ferdsel uansett av besøkende som utøver friluftsliv. Dette medfører forstyrrelser i området og

spørsmålet videre blir om omsøkte tiltak medfører vesentlig økt belastning utover eksisterende belastning?

Nasjonalparkstyret innvilget tilsvarende søknader for 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 og 2025. Av ulike årsaker ble ikke turene før 2022 gjennomført av tidligere Naturlige Helgeland AS.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Naturbase, artskart, roibase, forvaltningsplan mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte ferdselen er i et begrenset omfang slik at den på kort sikt ikke vil medføre noen stor økt belastning på området. Imidlertid foregår aktiviteten i en meget sårbar periode og hvis flere aktører etablerer tilsvarende tilbud kan dette medføre økt belastning på området.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis tiltaket medfører miljøforringelse, skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:

Brev av 30. mai 2025 - søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2026

LENGETUR

v/Tor-Gunnar Skibakk
Hagalykkja 52
2080 Eidsvoll

30. mai 2025

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

v/Nasjonalparkforvalter Tore Tødås
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2026

Viser til tidligere søknader og gjennomførte turer og søker med dette om å få gjennomføre organiserte skiturer gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2026.

Turene er tenkt gjennomført med lokalkjente og svært erfarne guider fra LENGETUR og med påmelding av individuelle gjester. Vi er av den grunn avhengig av forutsigbarhet, da turer markedsføres og selges inn i god tid før turen går. Tidligere daglig leder i Naturlige Helgeland/Hi North, Merethe Kvandal, vil være lokal kontaktperson for oss også denne vinteren.

Beskrivelse/Tidspunkt

Vi søker om å få gjennomføre inntil to, - 2 -, skiturer i mars 2026, fortrinnsvis i uke 12 og 13. Turene vi planlegger er tenkt gjennomført med 4 overnattinger i telt og totalt 5 dager ute i terrenget. Turene vil ha maksimum 12 deltagere og 2 turledere pr tur (antatt 7-9 telt). Vi blir jevnlig kontaktet av Høyskoler med guide-utdanning ift praksisplasser for deres studenter. Vi ønsker derfor å ha muligheten til å ha med oss inntil to studenter i tillegg til ordinære deltakere og våre egne turledere. Det vil da totalt si maksimalt 16 personer. Ingen motorisert ferdsel eller utsetting av depoter er planlagt i nasjonalparken.

Rute

Vi ønsker primært å gå følgende rute: Tomasvatn, Jengelen, Gaukarvatnet, Kjukkelen, Tiplingan og Storvollen/Sjånes (se rød rute i kart nederst i søknaden). Planlagte leirplasser er ved Orrekvatnet, Kjukkelelva, Storskavlbecken/Simskardelva og Vestre Tiplingen. Sted for leirplasser langs denne ruta kan komme til å avvike noe fra beskrevet grunnet vær, føreforhold og/eller deltagerens fysiske form. I forhold til tidligere år ønsker vi nå å holde en litt mer østlig rute fra Jengelen til Kjukkelen. Dette for å unngå det skrånende terrenget ned mot Kjukkelelva, da dette er krevende å forsere med pulk.

Ut fra informasjon vi har mottatt, skal det være en mulighet for at veien fra Kroken til Sjåneset/Harvassdalen ikke blir brøytet vinteren 2025-2026. I så tilfelle vil inntegnet rute til Øyum være vår foretrukne. (Gul eller blå rute)

Med de forholdene som kan råde i Børgefjell vinterstid eller om noe skulle tilstøte turdeltakere, ønsker vi av sikkerhetsmessige grunner å ha alternative ruter ut av nasjonalparken. Dette gjelder da ut Måsskardet (svart rute) eller til Øyum i Susendalen (blå eller gul rute), samt retur etter samme rute som vi har gått.

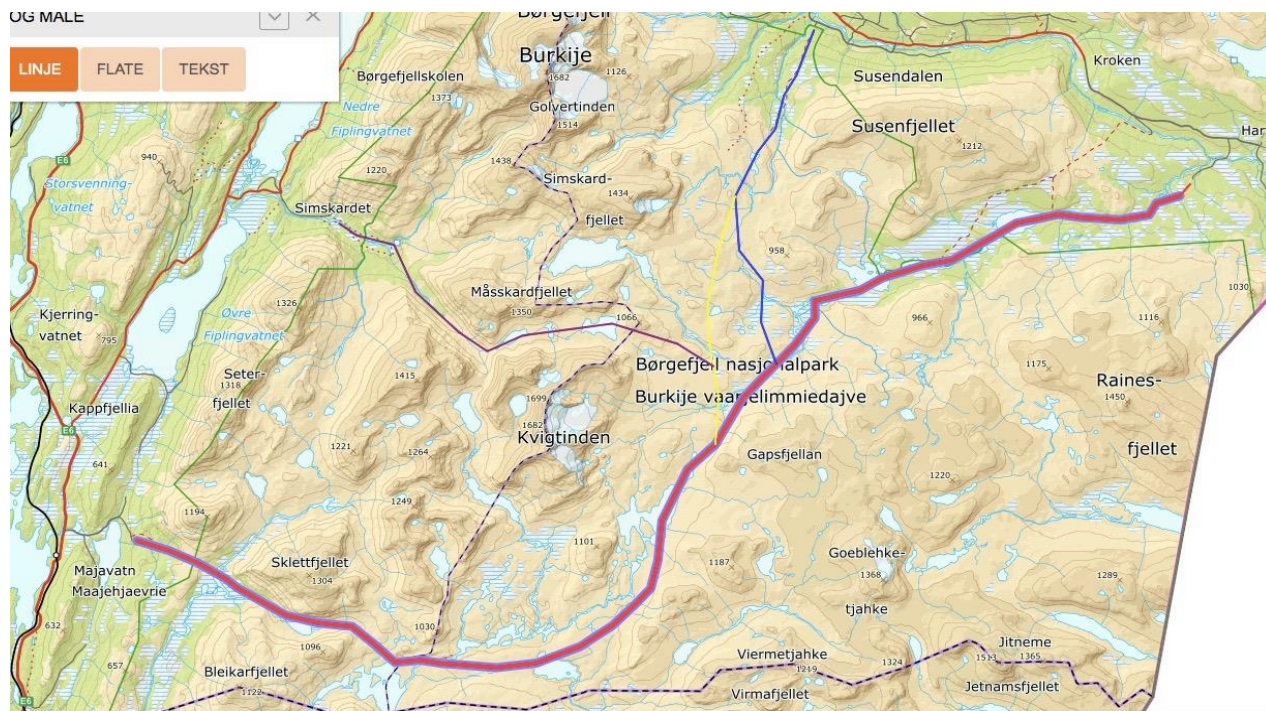
Vi er fleksible i forhold til rutevalgene. Skulle det være nødvendig kan vi gjøre om planlagt rutevalg med tanke på reindrift kort tid før avgang eller underveis på turen. Vi har forståelse for at det er reindrift i området og vil unngå å forstyrre dyrene i kalvingsperioden. Vi er derfor interessert i et godt samarbeide og dialog med reindriften. Vi har alltid med satellittkommunikasjon, slik at vi kan nås underveis på turen for å sikre at vi ikke går inn i et område som vil forstyrre reinen. Vi har som tidligere nevnt med oss Merethe Kvandal som lokal kontaktperson. Vi vil som tidligere år oversende link til å følge oss på sporing mens turen pågår.

Vi i LENGETUR er generelt opptatt av å ferdes på en måte i naturen som setter minst mulig spor. Vi ønsker å formidle kultur og historie, og ivareta natur og dyreliv ved å forstyrre minst mulig. Det er for oss en selvfølge å ta med all søppel hjem, og vi tar også med oss det vi finner underveis som andre eventuelt har forlatt. Vi har med biotoalett på våre turer, slik at det heller ikke vil være noen etterlatenskaper av denne art etter oss.

Vi er gjerne tilgjengelig for mer informasjon. Vi håper på en rask og positiv behandling av søknaden.

Med vennlig hilsen
Tor-Gunnar Skibakk

LENGETUR
Tlf. 92 04 58 95
tor-gunnar@lengetur.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/526-48

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	14/2025	10.06.2025

Austre Tiplingan landskapsvernområde - vedtak om tvangsmulkt ved evt. ikke gjennomførte rettinger ihht. krav gitt av Miljødirektoratet

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre fatter følgende vedtak:

Med hjemmel i Naturmangfoldlovens §73 ilegges hjemmelshaver av gnr. 28 bnr. 33 i Hattfjelldal kommune en løpende tvangsmulkt på kr. 500,- pr. dag dersom pålagte krav om retting i brev av 04.06.2024 fra Miljødirektoratet ikke er gjennomført innen 30. september 2025 jfr. brev fra Miljødirektoratet av 24.06.2024.

Tvangsmulkten løper fra 30. september 2025 og inntil forvaltningsmyndigheten får dokumentasjon på at retting er gjennomført.

Begrunnelse:

For å sikre at Miljødirektoratets pålegg om retting gjennomføres innen gitt frist benyttes tvangsmulkt.

Hjemmelsgrunnlag

Naturmangfoldlovens §73.

Saksopplysninger

I brev av 04.06.2024 gir Miljødirektoratet hjemmelshaver av gnr. 28 bnr. 33 i Hattfjelldal kommune pålegg om retting av diverse gjennomførte tiltak på hytte, dette med utgangspunkt i klage på nasjonalparkstyrets tidligere vedtak om retting av de samme forhold. Miljødirektoratets vedtak kan ikke påklages.

For å sikre at bestemmelser eller vedtak gitt i eller i samsvar med naturmangfoldloven gjennomføres, kan forvaltningsmyndigheten etter lovens § 73 fatte vedtak om tvangsmulkt.

I henhold til nasjonalparkstyrets vedtekter pkt. 6.4 har nasjonalparkstyret en selvstendig plikt til å følge opp alle ulovlige forhold i verneområdene som styret får kjennskap til. Dette i samsvar med reglene i naturmangfoldloven kap. IX om Håndheving og sanksjoner. Dette kan f.eks. være brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser, overtredelser av bestemmelser i verneforskriftene, eller brudd på enkeltvedtak eller vilkår i gitte tillatelser. Nasjonalparkstyret har fått delegert myndighet til å fatte vedtak etter naturmangfoldlovens §§ 69 – 72 og § 73. Ut fra dette er det nasjonalparkstyrets ansvar å følge opp Miljødirektoratets vedtak.

Tiltakshavere ble gitt følgende forhåndsvarsel i brev av 15.12.2023:

«Dersom forholdet ikke er bragt i orden som beskrevet over innen angitt dato varsels det herved om tvangsmulkt på kr 500 pr/dag inntil det ulovlige forholdet er rettet. Dette varselet er å betrakte som et forhåndsvarsel om tvangsmulkt, jf. naturmangfoldlovens § 73 og forvaltningsloven § 16. Det gis en frist på 21 dager etter utsendelsesdato på dette brevet som frist for å uttale seg om den varslede tvangsmulkten»

Tiltakshaver har ikke gitt tilbakemelding på forhåndsvarsel om tvangsmulkt.

Etter tvangsfullbyrdeloven § 7-2 bokstav d er vedtaket tvangsgrunnlag etter «beslutning om tvangsmulkt ... truffet av offentlig myndighet med hjemmel i lov». Tvangsmulkten innkreves av Statens innkrevingsentral, eller namsmyndigheten jf. Lov om States innkrevingsentral §2-11 jf. Forskrift til lovens §1 (1) bokstav f. Det er Statens innkrevingsentral som krever inn tvangsmulkten jf. Lov om statens innkrevingsentral § 2 – 11 jf. forskrift til lovens § 1 (1) bokstav f. Pengene tilfaller staten.

Vedlegg:

- Brev av 04.06.2024 fra Miljødirektoratet - vedtak i klagesak om pålegg om retting av gjennomførte tiltak på hytte i Austre Tiplingan landskapsvernområde.
- Brev av 24.06.2024 fra Miljødirektoratet - frist for gjennomføring av rettingsvedtak i Austre Tiplingan landskapsvernområde.
- Vedtekter for nasjonalparkstyre, fastsatt av Miljødirektoratet 19.01.2024 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 62 annet ledd tredje punktum, jf. delegeringsvedtak 8. januar 2021 nr. 65 og 15. januar 2021 nr. 82.

ADVOKATFIRMAET BRAUT ASAS
Att: advokat Knut Jullumstrø
Tordenskjolds gate 20

8656 MOSJØEN

Trondheim, 04.06.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/1219

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om pålegg om retting av gjennomførte tiltak på hytte i Austre Tiplingan landskapsvernområde

Vi viser til klagen på Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre sitt vedtak 08.12.20203. Klagesaken ble oversendt fra nasjonalparkstyret 24.01.2024.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre sitt vedtak av 08.12.20203 om pålegg om retting av gjennomførte tiltak på hytte i Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Følgende tiltak skal rettes i henhold til dispensasjon gitt 24.10.2016:

- Tak over platting/gulv reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg

Følgende tiltak skal rettes i henhold til dispensasjon gitt 23.03.2022:

- Platting/gulv under tak reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg
- Rekkverk på platting/gulv fjernes
- Rester av platting på hyttens framside med betongfundamenter fjernes
- Alle vindusomramminger males i mørke farger
- Oppsatt parabolantenne fjernes

Frist for rettingen settes til 30. september 2024.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde § 3 pkt.1.1., naturmangfoldloven § 69 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Solvor og Kjell Kristiansen søkte i oktober 2016 om skifte av tak og etablering av et takoverbygg på 3 meter over eksisterende platt på hytte (gnr.28, bnr.33) ved Vestre Tiplingen i Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre ga den 24.10.2016 tillatelse til skifte av tak. Det ble også gitt tillatelse til "å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning". Det ble blant annet satt vilkår om at taktekking skulle utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.

Status hytte 2015 før iverksetting av tiltak

Status hytte 2015 som viser størrelse på platting på tverrvegg

Etterfølgende kontroll

Statens naturoppsyn (SNO) foretok kontroll sommeren 2020 og avdekket da at det var gjennomført langt flere tiltak enn det som var omsøkt og gitt tillatelse til. Det var anlagt gulv/terrasse under takoverbygget, etablert rekkverk plattingen, flyttet inngangsdør og oppført nytt vindu på nordvestre vegg. Omsøkte skifte av tak var derimot ikke gjennomført.

Status 2020

I brev 26.01.2021 bekreftet tiltakshaverne blant annet at takoverbygget ikke skulle være lengre enn 3 meter. Det beklages at det ikke ble presisert i søknaden at den også gjaldt oppføring av rekkverk og flytting av dør.

Nasjonalparkstyret vedtok 05.03.2021 å starte prosess om mulig rettingsvedtak av de påviste, ulovlige forholdene.

Tiltakshavers engasjerte etter dette advokat Knut Jullumstrø som i brev 29.03.2021 blant annet hevdet at bruken av ordet platting i nasjonalparkstyrets vedtak innebar en godkjenning av oppføring av ny platting (3 ganger så stor). Det samme gjaldt det oppførte rekkverket.

Søknad om etterfølgende godkjennelse av allerede gjennomførte tiltak

Advokat Jullumstrø kontaktet nasjonalparkstyret i brev 15.10.2021. I brevet kommer advokaten med sine kommentarer og bemerkninger til blant annet rekkevidden av den tillatelse som er gitt, nasjonalparkstyrets kompetanse, lovforståelsen og de gjennomførte tiltak.

I brevet står det følgende: «På vegne av min klient/søker, søkes det derfor med dette om etterfølgende dispensasjon for flytting av dør og etablering av nytt vindu. Det presiseres også at opprinnelig søknad omfattet platting under takutbygg og nødvendig rekkverk i bakkant. I den grad dette eventuelt ikke er tatt med ved vurdering av opprinnelig søknad, bes det om at det også gis dispensasjon for dette».

Nasjonalparkstyrets vedtak 23.03.2022

Nasjonalparkstyret ga 23.03.2022 tillatelse til etablering av gulv under tak på hytta på følgende vilkår:

- Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.
Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.
- Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk.
- Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.
- Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.
- Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner.
- Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.

Det ble også gitt dispensasjon til flytting av dør og etablering av nytt vindu på nordvestre vegg, på følgende vilkår:

- Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.
- Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.

Styret vedtok at rivnings- og bygningsavfall som ikke er rent trevirke, skulle transporteres ut av verneområdet og leveres godkjent mottak. Gjennomføringsfrist for tiltakene ble satt til

30.04.2023. Vedtak ble ikke påklaget og den oppstartede prosessen med krav om retting av 05.03.21 ble avsluttet.

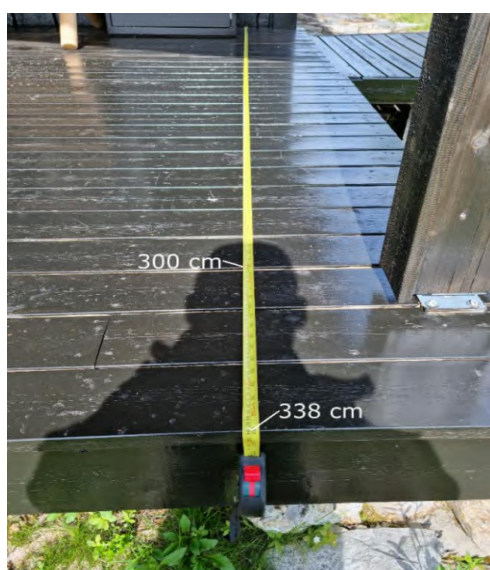
Etterfølgende kontroll

Den 05.07.2023 gjennomførte Statskog fjelltjenesten, på vegne av SNO, bygningskontroll i Austre Tiplingan landskapsvernområde. På hytta ved Vestre Tiplingen ble det påvist flere avvik mellom gitte bygningstillatelse og utførte bygningsarbeid.

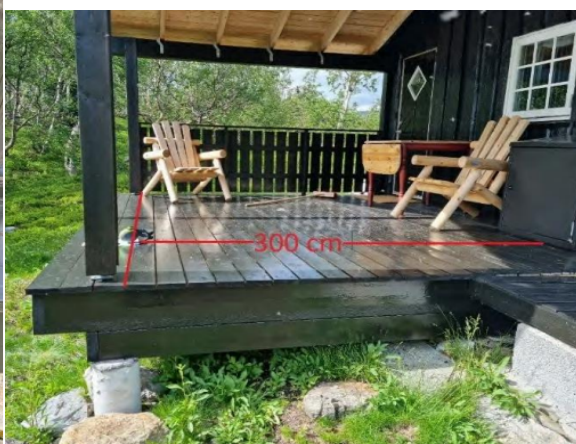
Det ble avdekket at takutstikket var lengre en omsøkt, noe som ikke var blitt avdekket ved tidligere kontroll. Ved å måle lengden på gulv som fluktet med takutstikket, ble det fastslått at taket hadde en lengde på 338 cm. målt fra tverrvegg. Gulvet var også bredere en godkjent. Rakkverk og deler av platting på fremsiden av hytta var ikke fjernet. Nasjonalparkstyrets vilkår om fargebruk var heller ikke etterlevd. Det ble også avdekket at det var montert en parabolantenne som ikke var omsøkt.

Status juli 2023

Dokumentasjon av lengde på platting

Rød strek marker godkjent lengde på aulv og tak

Forhåndsvarsel om mulig retting

Nasjonalparkstyret varslet 03.11.2023 Solvor og Kjell Kristiansen om mulig krav om retting. Nasjonalparkstyret redegjorde i sitt forhåndsvarsel for påviste avvik mellom dispensasjoner og faktisk utførte bygningsarbeider på hytte og hvilke tiltak som ble vurdert krevd rettet.

Svar på forhåndsvarsel

Advokat Knut Jullumstrø kom 27.11.2023 med merknader til forhåndsvarselet. Det hevdes innledningsvis at det etter nasjonalparkstyrets vedtak av 23.03.22 ble bedt en nærmere redegjørelse for nasjonalparkstyrets tolkning av hjemmelsgrunnlaget for vedtaket. Denne henvendelsen ble ikke besvart.

Videre påstås det at det er bygningsmyndighetene etter plan- og bygningsloven, det vil si kommunen, som har hjemmel til å tillate, forby eller kreve endringer av tiltak på bygninger. Vernet ikke gir vernemyndighetene rett til å redusere eller fjerne antall bygninger i verneområder.

Det anføres også at det bare er tiltak som ikke endrer landskapets art og karakter vesentlig, som kan forbys. Ingen av de tiltakene som i foreliggende tilfelle vurderes krevd rettet, vil ifølge advokaten endre landskapet vesentlig.

Advokat Jullumstrø mener dispensasjonen 23.03.2022 er gitt etter at tiltakshaver har fått godkjent og ferdigstilt sitt byggetiltak. Krav om endring av arbeid som ligger innenfor gitte tillatelse, er å anse som tilbakekall av tillatelse. Advokaten mener forhåndsvarselet bærer preg av omkamp av allerede gitt tillatelse og det bes om det henvises til hjemmel for eventuelle pålegg om endring.

Gulv og takutstikk

Når det gjelder den tillatelse som ble gitt til å forlenge takutstikket med tre meter, så er det ifølge tilsvaret naturlig å måle fra eksisterende takutstikk, og ikke fra gavlevegg som forvaltningsmyndigheten gjør. Og dersom den opprinnelige tillatelse måtte repareres ved etterfølgende søknad om dispensasjon, så må forvaltningsmyndigheten ha presisert dette.

Rekkverk

Det innrømmes at oppføring av rekkverk ikke er omsøkt, men det hevdes å ikke medføre en vesentlig endring av landskapets karakter. Dessuten sikrer det mot skade og gir le for inngangspartiet.

Betongfundamenter, trappekonstruksjon, farge på vindusomramming, vinduskarmer, vindussprosser og parabolantenne

De tiltakene som omhandles i nasjonalparkstyrets forhåndsvarsel, hevdes å ikke endrer landskapets karakter vesentlig. Når det gjelder fargen på vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser, så vises det til at flere hytter i området har hvite karmer.

Vedtak om pålegg om retting

Nasjonalparkstyret fattet den 08.12.2023 vedtak om pålegg om retting.

I samsvar med nasjonalparkstyrets vedtak 24.10.2016 vedtok styret at tak over platting/gulv reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg.

I samsvar med nasjonalparkstyrets vedtak 23.03.2022 vedtok styret følgende:

- Platting/gulv under tak reduseres til 3 meters lengde mål fra tverrvegg.
- Rekkverk på platting/gulv fjernes.
- Rester av platting på hyttens framside med betongfundamenter fjernes.
- Alle vindusomramminger males i mørke farger.
- Oppsatt parabolantenne fjernes.

Det ble satt vilkår om at bygningsmassene som rives, skal fraktes ut av verneområdet. Frist for gjennomføring ble satt til 30.08.2024. Det ble også gitt forhåndsvarsel om mulig tvangsmulkt.

Nasjonalparkstyret viser i sin begrunnelse til at tiltakshaver har fått flere muligheter til å korrigere tiltaket og at mange av tiltakene i utgangspunktet ikke var omsøkt. Tiltak er også blitt ettergodkjent hvor det er satt tydelige vilkår for gjennomføringen. Styret ønsker ikke at saken skal gi en uheldig presedensvirkning som øker den samlede belastningen. Det er også viktig for styret at vedtak og vilkår etterleves og at ulovlige tiltak ikke gis etterfølgende tillatelse.

Forespørsel om redegjørelse for tolkning av hjemmelsgrunnlaget for vedtaket av 23.03.2022 har styret ikke mottatt.

Det presiseres at hverken søker eller nasjonalparkstyret har benyttet begrepet forlenging av takutstikk. Referansepunktet i tillatelsen til takoverbygget var plattingen, ikke eksisterende takutstikk.

Påstand om at utførte tiltak var godkjent før det ble gitt dispensasjon 23.03.2022, tilbakevises. Det var kun takoverbygget det var gitt tillatelse til. Vedtaket var ikke tilbakekalling av gitte tillatelser, men oppfølging av kontroll som avdekket flere tiltak som ikke var omsøkt.

Påstanden om at det ikke var satt vilkår i gitt tillatelse om at eksisterende platting foran hytta må fjernes, er feil. Det erkjennes at forvaltningen ikke pålegge endret fargebruk på godkjente, eksisterende installasjoner, men at det kan settes slike vilkår ved søknad om bygningsmessige endringer.

Tiltakenes påvirkning på eller endring av landskapets karakter, så vises det til summen av alle tiltak som kan påvirke landskapets karakter, gjennom en bit-for-bit-utvikling.

Når det gjelder nasjonalparkstyrets kompetanse så vises det til styrets vedtekter som sier at styret skal følge opp brudd på verneforskriftene. Ved ulovligheter kan nasjonalparkstyret iverksette ulike former for reaksjon, jf. naturmangfoldloven §§ 69 flg.

Styret legger avslutningsvis til grunn at å rette opp de påviste avvikene ikke kan sies å være spesielt tyngende eller uforholdsmessig for tiltakshaver.

Klage på pålegget om retting

Advokat Jullumstrø påklagde på vegne av Kjell og Solvor Kristiansen nasjonalparkstyrets rettingsvedtak i brev datert 02.01.2024. Innledningsvis hevdes det at nasjonalparkstyret ikke har hjemmel til å fatte vedtaket og at det derfor er en nullitet.

Fra klagers side har vært lagt til grunn at etablering av takoverbygget har vært det sentrale i saken, de andre endringene er bagatellmessige og en direkte følge av endringen av takkonstruksjonen. En forespørsel om en nærmere presisering av hvilke hjemler som begrunner vedtak datert 23.03.2022 ble ikke blitt besvart av nasjonalparkstyret.

Det påstås at det er bygningsmyndighetene (Hattfjelldal kommune) etter plan- og bygningsloven som har kompetansen til å tillate, forby eller endre tiltak på bygninger. Bare hvis tiltaket endrer landskapets karakter vesentlig, kan nasjonalparkstyret forby et byggetiltak, noe ingen av de aktuelle tiltakene i denne saken gjør.

Videre anføres det at alle tiltak var gjennomført og avsluttet før nasjonalparkstyret kom på banen. Nasjonalparkstyret kan ikke endre en gitt tillatelse på et godkjent og utført tiltak.

Klagens øvrige anførsler er stort sett de samme anførslene som ble gitt i tilbakemeldingen på forhåndsvarselet og refereres derfor ikke på nytt. Det vises til Advokat Jullumstrø sitt svar på forhåndsvarsel datert 27.11.2023 og klagen i sin helhet som ligger vedlagt saksdokumentene.

Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre merknader til klagen

Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre behandlet klagen i møte den 23.01.2024.

Innledningsvis bemerket styret at klagefristen er oversittet i foreliggende tilfelle. Det vises til at melding om rettingsvedtaket (08.12.2023) ble sendt pr. e-post 15. desember 2023 til tiltakshaver og tiltakshavers advokat. Vedtaket ble påklagd i brev datert 02.01.2024, men mottatt i e-post den 9. januar 2024, fire dager etter klagefristens utløp. Styret fant likevel å behandle klagen da fristen ikke var oversittet med mer enn fire dager. Det ble også vektlagt at klagen inneholder prinsipielle spørsmål om nasjonalparkstyrets myndighet og at noen dager i klageperioden har vært høytid- og helgedager.

Nasjonalparkstyret er usikker på hvilke endringer klager ønsker i vedtaket. Det antas at klager mener vedtaket er ugyldig, noe som innebærer at alle gjennomførte tiltak godkjennes av nasjonalparkstyret.

Klagers påstand om at nasjonalparkstyret ikke har slik hjemmel til å fatte vedtak om retting av avvises. Det vises til naturmangfoldloven § 62 annet ledd, Klima- og miljødepartementets delegering av myndighet til Miljødirektoratet av 14. oktober 2014, Miljødirektoratets delegasjon av myndighet til nasjonalparkstyret av 14.01.2021 og vedtekter for nasjonalparkstyret.

Nasjonalparkstyret mente det ikke fremkom nye opplysninger og klagen ble oversendt Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, jf. forvaltningsloven § 29. Ifølge forskrift om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen § 11 andre ledd, begynner fristen å løpe fra det tidspunktet enkeltvedtaket er gjort tilgjengelig for parten, og varsel om dette er sendt, jf. § 8 tredje ledd.

Nasjonalparkstyret sendte vedtaket om retting pr. e-post 15.12.2023, klagefristen utløp dermed 05.01.2024. Klagen datert 02.01.2024 ble først sendt elektronisk 09.01.2024, noe som innebærer at klagefristen ble oversittet med 4 dager.

Ifølge forvaltningsloven § 31 så kan en klage tas til behandling selv om klagefristen er oversittet. Det antas at det ikke foreligger forhold som gjør at klager/fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet klagefristen, siden det ikke er opplyst om dette, jf. bokstav a). For å gi oppfriskning for fristoversittelsen må det derfor foreligge særlige grunner som gjør det rimelig at klagen er prøvd, jf. bokstav b). I vurderingen om klage skal tas til behandling, skal det legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre.

Oppfriskning vil etter det vi kan se ikke medføre skade eller ulempe for andre. I lovproposisjonen, Ot.prp. nr. 3 (1976-77) s. 91-92, nevnes særskilt at det ofte vil være rimelig å behandle klager over «rettsanvendelsen» fordi «rettsspørsmålet ikke derved bringes ut av verden». I foreliggende hevdes det blant annet at nasjonalparkstyret ikke var rett myndighet til å behandle byggesaker og ikke hadde hjemmel til å forby aktuelle tiltak. Selv om klager/advokat kan lastes for å ha oversittet klagefristen, finner vi derfor å kunne gi oppfriskning for oversittelse av klagefristen.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde ble vernet ved kgl.res. 29. august 2003. De rettslige rammene for verneområdet er fastsatt i forskrift for verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland (verneforskriften).

Formålet med opprettelsen av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med det biologiske mangfold, de kulturminner og kulturlandskap som finnes der. I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark bidra til å sikre et av landets største villmarkspregede naturområder, jf. verneforskriften § 2.

Verneforskriften er hjemlet i naturvernloven § 5 som sa at for å bevare egenartet eller vakkert natur- eller kulturlandskap kan arealer legges ut som landskapsvernområde. I landskapsvernområde må det ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art eller

karakter. Naturvernloven ble opphevet av naturmangfoldloven 19. juni 2009, men verneforskrifter fastsatt med hjemmel i naturvernloven gjelder fortsatt, jf. naturmangfoldloven § 77. Overgangsbestemmelsen sier også at naturmangfoldloven § 36 andre ledd gjelder for eldre vernevedtak. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som alene eller sammen med andre tiltak (vår understrekning) kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området. I forskriften kan det gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing og om ferdsel som ikke skjer til fots."

Verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde har forbud mot oppføring og ombygging av bygninger eller anlegg i landskapsvernområdet, jf. verneforskriften § 3 nr.1.1. Opplistingen i denne bestemmelsen er ikke uttømmende.

Det er bare vernemyndigheten som kan gi dispensasjon fra verneforskriften. Ifølge naturmangfoldloven § 62 andre ledd kan Kongen bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel i kapittel V. I daværende Miljøverndepartementet (nå Klima og miljødepartementet) sin budsjettproposisjon (Prop.1 S (2009-2010), s. 218-226) ble det lagt fram en ny modell for forvaltning av store verneområder som nasjonalparker og landskapsvernområder. Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre ble opprettet 8. mai 2013 og har siden hatt forvaltningsmyndighet for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.

SNO har ikke forvaltningsmyndighet i verneområder, men skal føre kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av naturmangfoldloven overholdes, jf. lov om statlig naturoppsyn § 2. Hverken SNO eller nasjonalparkstyret har myndighet etter plan og bygningslovens regler, på samme måte som kommunen ikke har myndighet etter verneforskriften jf. § 6. Plan- og bygningsloven og verneforskriften gjelder parallelt, noe som innebærer at byggetiltak i verneområder både må behandles av kommunen etter plan- og bygningsloven og av nasjonalparkstyret etter verneforskriftens regler.

Myndigheten etter loven pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven, jf. naturmangfoldloven § 69 første ledd.

Konkret vurdering

Advokat Jullumstrø hevder innledningsvis i sin klage at en forespørsel om hjemmelsgrunnlaget for dispensasjon gitt 23.02.2022 ikke ble besvart. Styret opplyser at de ikke har mottatt en slik forespørsel.

Vi utelukker ikke at forespørselen er sendt styret, som av ulike grunner ikke mottatt denne. Det er imidlertid på det rene at vedtaket ikke ble påklagd. Overordnet instans har ved klage plikt til å vurdere underinstansens juridiske, faktiske og skjønnsmessige grunnlag for avgjørelsen, jf.

forvaltningsloven § 34 andre ledd. Den absolutte fristen for å klage på dette er utløpt, jf. forvaltningsloven § 31 siste ledd.

Advokat Jullumstrø hevder imidlertid at nasjonalparkstyrets vedtak om pålegg om retting av ulike grunner er en nullitet. Vi legger til grunn at advokaten mener vedtaket er ugyldig og derfor ikke skal ha noen rettsvirkning. Det påberopes tre ulike ugyldighetsansførsler.

For det første hevdes det at de tiltakene som er utført på hytteeiendommen ikke endrer landskapet art og karakter vesentlig og at nasjonalparkstyret derfor ikke hadde hjemmel til å forby tiltakene. Det vises til verneforskriften § 3 pkt. 1.1 jf. naturvernloven § 5 som sier at området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Som overfor nevnt kommer også naturmangfoldloven § 36 andre ledd til anvendelse på vedtak som ble vernet etter naturvernloven § 5, jf. naturmangfoldloven § 77. Her blir det fastslått at det skal foretas en samlet – ikke isolert – vurdering av tiltak. Presiseringen ble tilføyd ved lov 14. juni 2013 nr. 51. Dette samsvarer med prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10. At det ved vurderingen også skal legges vekt på sumvirkningen av tiltak, følger uttrykkelig av annet ledd fjerde punktum. Ifølge Backers "Kommentarutgave til naturmangfoldloven" fra 2010 s. 329 må også sannsynligheten for at tiltaket vil utløse et større antall tilsvarende tiltak tas i betraktning.

Hva som skal anses som «vesentlig», må vurderes konkret, i lys av verneformålet for det enkelte området. Det må ifølge Ot.prp. s. 412-413 ses i lys av tiltakets omfang, art og plassering vurdert opp mot landskapets særpreg og karakter.

Vi legger til grunn at tiltakene i foreliggende sak, både hver for seg og/eller samlet, etter en konkret vurdering vil kunne endre landskapets art og karakter vesentlig. Det vises til at en eventuell tillatelse vil kunne medføre en uheldig presedens, også andre vil kunne oppføre samme eller liknende tiltak som igjen vil medføre en bit-for-bit-nedbygging. Det enkelte tiltak påvirker ikke nødvendigvis landskapet, men samlet vil tiltakene kunne gjøre det.

Tiltak gjennomført på tiltakshavers hytte er omfattet av byggeforbudet i verneforskriften § 3 pkt.1.1 og trenger dispensasjon for å være lovlige. Gjennomførte tiltak må også være i samsvar med en eventuell dispensasjon og vilkår satt i denne. Vi er derfor ikke enig med tiltakshaver i at nasjonalparkstyret ikke hadde hjemmel til å forby tiltakene og at vedtaket av den grunn er ugyldig.

For det andre hevdes det at vedtaket er ugyldig fordi nasjonalparkstyret ikke har kompetanse til å gi tillatelser eller forby bygningsmessige endringer i landskapsvernområdet. Kompetansen ligger etter plan- og bygningsloven til kommunen, i foreliggende tilfelle Hattfjelldal kommune. Nasjonalparkstyret har ifølge klager bare uttalelsesmyndighet i byggesaker. Bare i de tilfeller hvor tiltaket vil medføre vesentlige endringer av landskapets art og karakter, kan nasjonalparkstyret nekte kommunen å gi en byggetillatelse.

Som nevnt ovenfor er Byrkije nasjonalpaarkhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre forvaltningsmyndighet for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, og har en selvstendig rett og plikt til å behandle alle søknader om aktiviteter eller tiltak i verneområdet etter verneforskriftens bestemmelser, herunder byggetiltak. Byggesaker i verneområder skal behandles både av kommunen etter plan og bygningslovens regler og av nasjonalparkstyret etter verneforskriftens bestemmelser. Siden de ulike regelverkene er vedtatt for å ivareta ulike formål og hensyn, vil samme byggetiltak kunne vurderes forskjellig etter de ulike regelverkene.

Nasjonalparkstyret har myndighet til å behandle byggesaker i verneområdet etter verneforskriftens bestemmelser. Det foreligger derfor ingen personell kompetansemangel ved nasjonalparkstyret sitt vedtak som medfører at vedtaket er ugyldig.

For det tredje anfører advokat Jullumstrø at nasjonalparkstyret ikke hadde hjemmel til å fatte verken vedtaket av 23.03.2022 eller vedtaket av 08.12.2023.

Vi oppfatter advokaten dithen at han mener at vedtak av 24.10.2016 må tolkes slik at det ga tillatelse til de tiltakene som styret senere behandlet i vedtak av 23.03.2022. Dermed var vedtaket av 23.03.2022 i realiteten en tilbaketrekking av den tillatelsen som styret hadde gitt. Dette hadde styret ikke hjemmel til.

Nasjonalparkstyret ga følgende tillatelse i oktober 2016:

"Byrkije nasjonalpaarkhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre gir, ihht. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 b Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon for skifte av tak på eksisterende hytte ved Vestre Tiplingen gnr. 28. bnr. 33. I tillegg til skifte av eksisterende tak gis det dispensasjon til å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning.

Følgende vilkår settes for tillatelsen:

- *Taktekking utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.*
- *Utskiftete materialer/tak skal transporteres ut av området og skal ikke brennes i verneområdet.*

(Med hjemmel i § 3 pkt. 6.3 c i verneforskriften dispensasjon til å benytte snøscooter for transport av materialer)

Begrunnelse:

Tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig da tiltaket skjer på eksisterende bygg. Dette vil dermed ikke medføre økt bygningsmasse i verneområdet."

Tillatelsen omfattet som vi ser ikke oppføring av terrasse, rekkverk, vindu, parabolantenne og flytting av dør. Nasjonalparkstyrets vedtak 23.03.2022 er derfor ikke en tilbaketrekking av gitt tillatelse, men en behandling av søknad om ettergodkjenning av gjennomførte tiltak. Vedtaket er gyldig.

Det bemerkes for øvrig at alle tiltak som er forbudt i verneområder krever dispensasjon. Dispensasjon er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og vedtaket må oppfylle forvaltningslovens regler. Tiltak blir ikke lovlig ved at de er blitt gjort kjent for nasjonalparkstyret.

Advokat Jullumstrø hevder også at nasjonalparkstyrets vedtak fra 08.12.2023 om pålegg om retting er ugyldig. Det er bare tiltak som er i strid med loven eller vedtak gitt med hjemmel i loven som kan kreves rettet, jf. naturmangfoldloven § 69 første ledd.

I 2016 ga nasjonalparkstyret tillatelse til å etablere et takoverbygg på inntil 3 meters lengde over daværende platting. Tiltakshaverne oppførte imidlertid et takoverbygg som var mer enn 3 meter målt fra gavlvegg. Tiltaket var dermed ikke i samsvar med den tillatelsen som ble gitt. Det samme gjelder gulvet/plattingen under takoverbygget som ble ettergodkjent 23.03.2022. Videre ble søknad om oppføring av rekkverk avslått, og oppføring av parabolantenne ble aldri omsøkt. Når det gjelder maling av vinduer og fjerning av betongelement er dette ikke gjennomført i samsvar med vilkår satt i nasjonalparkstyrets dispensasjonsvedtak. Alle de nevnte tiltakene er derfor ulovlige og kan kreves rettet.

Nasjonalparkstyret har kompetanse til å fatte vedtak om pålegg om retting i medhold av delegeringsvedtak 12. januar 2021 nr. 82 hvor Miljødirektoratet delegerte myndighet til nasjonalpark- og verneområdestyrer for følgende bestemmelser: §§ 69 første ledd, 70 annet ledd, 71 første ledd og 73 første ledd. Ifølge vedtektene for Byrkjve nasjonalparkstøvsåvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre pkt. 6.4 har nasjonalparkstyret et selvstendig ansvar for å følge opp alle ulovlige forhold i verneområdene i medhold av reglene i naturmangfoldloven kapittel IX om Håndheving og sanksjoner.

Det er derfor ikke tvil om at nasjonalparkstyret har myndighet etter naturmangfoldloven § 69 til å pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven.

Miljødirektoratet er også enig med nasjonalparkstyret i at pålegget om retting ikke vil være spesielt tyngende eller uforholdsmessig for tiltakshaverne. Det antas å være en enkel oppgave å fjerne rekkverket på plattingen, restene av tidligere platting og betongfundamenter på fremsiden og parabolantenne. Det samme gjelder det pålagte malingsarbeid. Å redusere takoverbygg og gulv/platting til 3 meters lengde vil være en litt større oppgave, men heller ikke dette arbeidet kan beskrives som særlig tyngende innen den fastsatte frist.

Miljødirektoratet tar etter dette ikke klagen til følge. Solvor og Kjell Kristiansen må gjennomføre retting på hytteeiendom (gnr.28, bnr.33) ved Vestre Tiplingen i Austre Tiplingen landskapsvernområde som beskrevet i nasjonalparkstyrets vedtak av 08.12.2023.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

ADVOKATFIRMAET bRAUT
Att: advokat Knut Jullumstrø
Tordenskjolds gate 20
8656 MOSJØEN

Trondheim, 24.06.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/1219

Saksbehandler:
Marit Doseth

Frist for gjennomføring av rettingsvedtak i Austre Tiplingan landskapsvernområde

Det vises til vårt vedtak av 04.06.2023 vedrørende klage på vedtak om retting av tiltak på hytte innenfor Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Ved en inkurie ble det fastsatt kortere frist for retting enn nasjonalparkstyrets rettingsfrist. Vi stadfestet at følgende tiltak skal rettes:

- Tak over platting/gulv reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg
- Platting/gulv under tak reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg
- Rekkverk på platting/gulv fjernes
- Rester av platting på hyttens framside med betongfundamenter fjernes
- Alle vindusomramminger males i mørke farger
- Oppsatt parabolantenne fjernes

Ny frist for rettingen settes til **30. september 2025**.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Vedtekter for nasjonalpark-/verneområdestyrer oppnevnt i medhold av naturmangfoldloven § 62

Fastsatt av Miljødirektoratet 19.01.2024 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 62 annet ledd tredje punktum, jf. delegeringsvedtak 8. januar 2021 nr. 65 og 15. januar 2021 nr. 82

1. Vedtektenes formål

Formålet med vedtektene er å gi bestemmelser om oppnevning av nasjonalpark- og verneområdestyret, og om styrets og nasjonalpark- /verneområdeforvalters myndighet og oppgaver.

Vedtektene skal videre legge til rette for en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyret i samsvar med verneformålet og i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.

2. Oppnevning og sammensetning av nasjonalpark- og verneområdestyrer

Nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevnes av Miljødirektoratet etter innstilling fra berørte kommuner, fylkesting og Sameting.

Oppnevningsperioden for medlemmene i styret følger valgperioden for henholdsvis kommunestyrene, fylkestingene og Sametinget. Sammensetningen av nasjonalpark-/verneområdestyret skal følge kravene til kjønnsfordeling i likestillingsloven § 28.

Hver kommune skal være representert med ett medlem og innstiller en kvinne og en mann blant kommunestyrets medlemmer. Hver fylkeskommune skal være representert med ett medlem fra fylkestinget/fylkesrådet, og innstiller en kvinne og en mann blant fylkestingets/fylkesrådets medlemmer.

Medlemmene skal ha personlige varamedlemmer som møter når det faste medlemmet har forfall.

Nasjonalpark-/verneområdestyret velger selv sin leder og nestleder.

3. Nasjonalpark-/verneområdestyrets myndighet

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende myndighet etter naturmangfoldloven:

- forvaltningsmyndighet etter verneforskrifter
- myndighet til å gi dispensasjon fra verneforskriftene med hjemmel i verneforskriftens dispensasjonsbestemmelser og naturmangfoldloven § 48
- myndighet til å utføre skjøtsel i verneområdene etter naturmangfoldloven § 47
- håndheving etter naturmangfoldloven §§ 69 – 72 og § 73.

Utøving av myndigheten skal skje i samsvar med naturmangfoldloven, herunder alminnelig bestemmelser om bærekraftig bruk i lovens kapittel 2.

Alle medlemmene i nasjonalpark-/verneområdestyret har et felles ansvar for en helhetlig forvaltning av verneområdene hvor ivaretagelse av verneverdiene og verneformålet er hovedoppgaven. Medlemmene av nasjonalpark-/verneområdestyret skal forvalte verneområdene i samsvar med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriftene for det enkelte verneområde.

Nasjonalpark-/verneområdestyret er en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Forvaltningsknutepunkt for verneområdet(ene) fastsettes av Miljødirektoratet.

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark-/verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

5. Om møtene i nasjonalpark-/verneområdestyret

Kommuneloven kap. 11 om saksbehandlingen i folkevalgte organer kommer til anvendelse så langt de passer, med de tilpasninger som er fastsatt i disse vedtektene. Kommuneloven kap. 8 §§ 8-1 og 8-2 gjelder tilsvarende.

Nasjonalpark-/verneområdestyret bør tre sammen minst fire ganger hvert år og ellers når lederen bestemmer. Lederen plikter å kalle inn dersom minst en tredel av medlemmene ønsker det.

Innkalling til møte i nasjonalpark-/verneområdestyret skal varsles senest 2 uker før møtet. Endelig innkalling med saksdokumentene sendes senest 1 uke før møtet. Nasjonalpark-/verneområdestyret avgjør selv om det vil ta opp eventuelle saker som ettersendes senere enn dette.

Det føres protokoll fra møtene. Protokollen underskrives av styreleder og ett medlem som velges ved møtets begynnelse. Eventuelle protokolltilførsler må fremsettes i møtet.

Forvalters tilråding til vedtak skal fremgå av møteprotokollen.

For at nasjonalpark-/verneområdestyret skal være beslutningsdyktig må minimum halvparten av representantene være til stede. Vedtak fattes ved flertallsbeslutninger. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme.

6. Nasjonalpark-/verneområdestyret oppgaver

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende oppgaver:

6.1. Behandle søknader

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle søknader og treffe vedtak etter verneforskriftene eller etter naturmangfoldloven § 48, jf. § 77 annet punktum, i tråd med forvaltningsloven og naturmangfoldlovens bestemmelser.

Vedtak etter verneforskrifter og naturmangfoldloven § 48 som nasjonalpark-/verneområdestyret, forvalter eller arbeidsutvalget fatter, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret innen tre virkedager, jf. forskrift om Miljøvedtaksregisteret § 3. Vedtak som gjelder håndheving (retting, tvangsmulkt mv) etter naturmangfoldlovens kap. IX skal ikke registreres i Miljøvedtaksregisteret.

Alle vedtak fattet av nasjonalpark-/verneområdestyret, forvalter eller arbeidsutvalget skal sendes i kopi til Statsforvalteren.

6.2 Forberedende klagesaksbehandling

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle klager på sine vedtak som forberedende klageinstans etter forvaltningslovens bestemmelser. Nasjonalpark-/verneområdestyret skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Dersom

nasjonalpark-/verneområdestyret ikke finner grunn til å endre vedtaket som følge av klagen, skal saken oversendes klageinstansen.

Miljødirektoratet er klageinstans for vedtakene som fattes av styret, eller av forvalter og arbeidsutvalg på vegne av nasjonalpark-/verneområdestyret.

Når det klages på vedtak truffet av nasjonalpark-/verneområdestyret, må forberedende klagebehandling skje i nasjonalpark-/verneområdestyret før saken eventuelt endes over til Miljødirektoratet som klageinstans. Også for vedtak truffet av arbeidsutvalget eller forvalter etter delegert myndighet, skal forberedende klagebehandling skje i nasjonalpark-/verneområdestyret.

Ved oversendelse av klagen til Miljødirektoratet skal nasjonalpark-/verneområdestyret fremstille saken på en oversiktlig måte og tilrettelegge grunnlaget for klageinstansens behandling. Kopi av alle sakens dokumenter skal vedlegges (kronologisk). Dersom forvalters innstilling fraviker nasjonalpark-/verneområdestyrets vedtak, skal dette fremgå av saksfremstillingen og møteprotokollen.

6.3 Delegere myndighet til forvalter

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

1. Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.
2. Behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48:
 - a) når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
 - b) når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker og
 - c) når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
3. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlig forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
4. Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalpark-/verneområdestyret.
5. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
6. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.

7. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.

Beslutningen om å delegere myndighet til forvalter må gjøres skriftlig og det må fremgå hvilken delegert myndighet forvalter har. Beslutning om delegert myndighet skal publiseres på nasjonalpark-/verneområdestyrets nettsider.

6.4 Følge opp brudd på verneforskriftene, naturmangfoldloven og enkeltvedtak

Nasjonalpark-/verneområdestyret har et selvstendig ansvar for å følge opp alle ulovlige forhold i verneområdene i medhold av reglene i naturmangfoldloven kap. IX om Håndheving og sanksjoner, som styret får kjennskap til. Dette kan f.eks. være brudd på naturmangfoldlovens bestemmelser, overtredelser av bestemmelser i verneforskriftene, eller brudd på enkeltvedtak eller vilkår i gitte tillatelser.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal vurdere hvorvidt overtredelsen skal anmeldes til politiet etter naturmangfoldloven § 75, eller sendes Miljødirektoratet for vurdering av overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. I vurderingen skal nasjonalpark-/verneområdestyret sikre at hensynet til både allmennpreventive og individualpreventive hensyn ivaretas for best mulig å kunne forebygge miljøkriminalitet. Dersom forholdet anmeldes, skal kopi av anmeldelse, samt avgjørelsesbeslutningen fra politiet, sendes Miljødirektoratet.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal i tillegg vurdere og følge opp ulovlige forhold i verneområdene etter bestemmelsene i naturmangfoldloven § 69 første ledd (stans og retting), § 70 andre ledd (tiltak ved uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet), § 71 første ledd (direkte gjennomføring) og § 73 første ledd (tvangsmulkt).

6.5 Utarbeide og revidere forvaltningsplaner

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide og revidere forvaltningsplan for verneområdet. Oppstart av planarbeidet skal skje i dialog med Miljødirektoratet. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene.

Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Før forvaltningsplanen sendes på høring skal endelig utkast sendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

6.6 Skjøtsel og besøksforvaltning

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging.

Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging i nasjonalparker og landskapsvernområder skal inngå i forvaltningsplanen, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36 siste ledd.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven i samsvar med besøksstrategi og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret bør innlede et samarbeid med lokalt reiseliv, øvrig reiseliv og aktuelle besøkssenter i dette arbeidet for å sikre at hensynet til verneområdet ivaretas. Nasjonalpark-/verneområdestyret er forvaltningsmyndighet og skal ikke opptre som kommersiell aktør.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtsels- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen.

Som forvaltningsmyndighet skal nasjonalpark-/verneområdestyret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Nasjonalpark-/verneområdestyret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark-/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.

6.7 Grensemerking

Nasjonalpark-/verneområdestyret har ansvar for at det gjennomføres nødvendig grensemerking og vedlikehold av merkingen i verneområdene. Merkingen skal gjennomføres etter retningslinjer gitt av Miljødirektoratet i veileder om Opprettelse av verneområder (M-481).

6.8 Oppnevne rådgivende utvalg

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant.

Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer.

Nasjonalpark- og verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.

6.9 Opprettelse av et arbeidsutvalg

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan nedsette et arbeidsutvalg bestående av medlemmer fra nasjonalpark-/verneområdestyret.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi arbeidsutvalget myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven og verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene. Arbeidsutvalgets vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i forvaltningsplan eller andre retningslinjer og i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften.

6.10 Opprettelse av et administrativt kontaktutvalg

For å sikre at god samordning mellom forvaltning av verneområdene og annen kommunal forvaltning, bør nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevne et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i de ulike kommunene.

Formålet er å formalisere forvalteren sin administrative kontakt mot kommunene og samordning med kommunal forvaltning ellers, å etablere kunnskap om forvaltningen av verneområdene i kommuneadministrasjonen og bidra til lokalkunnskap i forvalterens innstilling til styret.

6.11 Naturbase og rapportering

Nasjonalpark-/verneområdestyret har ansvar for at opplysninger i Naturbase om verneområdet er oppdatert.

Rapporter og anmeldelser for brudd på naturmangfoldloven og verneforskriften skal sendes til Miljødirektoratet.

7. Nasjonalpark-/verneområdeforvalters oppgaver

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter har følgende oppgaver:

7.1 Sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdeforvalters hovedoppgave er å være sekretariat for nasjonalpark-/verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker.

Forvalteren skal bidra til at verneområdene forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften og at saksbehandlingen følger forvaltningslovens bestemmelser.

Forvalteren skal i samråd med nasjonalpark-/verneområdestyret sørge for enhetlig og helhetlig forvaltning av verneområdene uavhengig av administrative grenser.

7.2 Fatte vedtak etter delegert myndighet

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter kan fatte vedtak etter delegert myndighet. Dette

forutsetter at nasjonalpark-/verneområdestyret i skriftlig beslutning har delegert aktuell myndighet til forvalter etter pkt. 6.3.

Det skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter fatter vedtak etter delegert myndighet. Alle vedtak som fattes etter delegert myndighet, skal refereres for styret.

Vedtak forvalteren fatter etter delegert myndighet etter pkt. 6.3 skal være i tråd med naturmangfoldloven, verneforskriften og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi særskilte retningslinjer for behandlingen av denne typen saker.

8. Statsforvalterens klagerett

Statsforvalterne har klagerett på vedtak fattet av nasjonalpark- og verneområdestyret jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning.

9. Samarbeid med SNO lokalt

Statens naturoppsyn har tilsynsmyndighet i verneområdet, jf. lov om statlig naturoppsyn.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal etablere et samarbeid med SNO lokalt.

10. Endring av vedtektene

Miljødirektoratet kan endre disse vedtektene.